Nr. 8. **Warszawa, dnia 31 maja 1929 r.** **Rok XII.**

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH.

Prenumerata roczna 30 zł. **Cena egzemplarza 2 zł.**

Adres Redakcji: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, ul. Nowy Świat 69, Wydział Org. Prawny Tel. 220-20.

Adres Administracji: Komisarjat Rządu, ul. Senatorska Nr. 12. Telef. 96-87.

TREŚĆ:

I.

Przedruki z Dziennika Ustaw R. P.

z 15 maja Nr. 31 Rok 1929

Poz. 296. Protokół dodatkowy do Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Rzecząpospolitą Polską a Królestwem Norwegji z dnia 22 grudnia 1926 r., podpisany w Warszawie dnia 26 kwietnia 1928 r.

Poz. 297. Oświadczenie rządowe z dnia 27 kwietnia 1929 r. w sprawie wymiany dokumentów ratyfikacyjnych podpisanego w Warszawie dnia 26-go kwietnia 1928 r. Protokółu Dodatkowego do Traktatu Handlowego i Nawigacyjnego pomiędzy Polską a Norwegją, podpisanego w Warszawie dnia 22 grudnia 1926 r.

Poz. 298. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Zagranicznych z dnia 5 kwietnia 1929 r. w sprawie utraty obywatelstwa Państwa Polskiego wskutek niespełnienia obowiązku służby wojskowej.

Na zasadzie art. 6 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 540) i art. 118 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86) zarządza się co następuje:

§ 1. Decyzje w myśl art. 1 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 540) wydają wojewodowie, a na obszarze st. m. Warszawy—Komisarz Rządu.

Miejscową kompetencję określa się według postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzeczy-

pospolitej z dnia 23 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341). W wypadkach, w których miejscowej kompetencji nie można określić na podstawie tegoż rozporządzenia, stosuje się przepisy o miejscowej kompetencji, zawarte w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 7 czerwca 1920 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 20 stycznia 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 44) o obywatelstwie Państwa Polskiego (Dz. U. R. P. Nr. 52, poz. 320).

Ministerstwo Spraw Wojskowych zarządzi w każdym wypadku udzielonym mu do wiadomości w myśl art. 3 wspomnianego wyżej rozporządzenia Rady Obrony Państwa ustalenie stosunku danej osoby do służby wojskowej i przekazanie aktów sprawy władzy wymienionej w ustępie pierwszym niniejszego paragrafu.

§ 2. Wydawanie ogólnych wezwań powołujących do służby wojskowej w myśl art. 1 pkt. 3 i art. 4 rozporządzenia Rady Obrony Państwa z dnia 11 sierpnia 1920 r. — (Dz. U. R. P. Nr. 81, poz. 540) należy do Ministerstwa Spraw Wojskowych w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 października 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 103, poz. 687) i z dnia 22 kwietnia 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 374).

Poz. 299. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 15 kwietnia 1929 r. o zmianie rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 16 listopada 1926 r. w sprawie kwalifikacyj zawodowych do nauczania religji mojżeszowej w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich państwowych i prywatnych.

Poz. 300. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 kwietnia 1929 r. w sprawie przeniesienia siedziby sądu grodzkiego ze Strykowa do Główna w powiecie brzezińskim w okręgu sądu okręgowego w Łodzi.

Poz. 301. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 4 maja 1929 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie regulaminu przewozowego dla bezpośredniej niemiecko-polsko-sowieckiej komunikacji towarowej.

Poz. 302. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 8 maja 1929 r. wydane w porozumieniu z Ministrami: Sprawiedliwości, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa w sprawie wprowadzenia odchyleń od „Regulaminu przewozu osób, bagażu i przesyłek ekspresowych na kolejach żelaznych" oraz „Regulaminu przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych" (Dz. U. R. P. Nr. 89, poz. 783) przy stosowaniu tych regulaminów w ruchu tymczasowym na kolei Warszawa Młocińska — Łomianki.

z 17 maja Nr. 32 Rok 1929

Poz. 303. Dekret Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 30 kwietnia 1929 r. o wprowadzeniu zmian w dekrecie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 sierpnia 1926 r. o sprawowaniu dowództwa nad siłami zbrojnemi w czasie pokoju i o ustanowieniu Generalnego Inspektora sił zbrojnych.

Poz. 304. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. w sprawie wznowienia działalności komisji weryfikacyjnej dla funkcjonarjuszów państwowych województwa śląskiego.

Poz. 305. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa z dnia 29 stycznia 1929 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych o urzędowem badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa w kraju.

Na podstawie art 21 pkt. d), e), f) i art. 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361) zarządza się co następuje:

I. Badanie przed ubojem.

§ 1. Lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz, wyznaczony do urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, winien po otrzymaniu zgłoszenia wykonać badanie zwierzęcia jaknajśpieszniej.

Badanie należy przeprowadzać przy świetle dziennem; w wyjątkowych wypadkach można badanie wykonywać przy dostatecznem oświetleniu sztucznem.

§ 2. Badanie zwierząt należy wykonać możliwie bezpośrednio przed ubojem.

Jeżeli ubój nie zostanie uskuteczniony w ciągu 2-ch dni od chwili dokonania urzędowego badania, posiadacz winien zwierzę zgłosić do ponownego badania przed ubojem.

§ 3. Przed badaniem lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz, winien przedewszystkiem określić gatunek i płeć zwierzęcia, w razie zaś spostrzeżenia objawów, wzbudzających podejrzenie o chorobę, także wiek, maść, odmiany maści i szczególne znaki zwierzęcia.

§ 4. Przy badaniu przed ubojem należy stwierdzić, czy zwierzę nie okazuje objawów choroby:

a) mogącej mieć wpływ na ocenę zdatności mięsa do spożycia,

b) podlegającej obowiązkowi zgłaszania.

§ 5. Uwzględniając stan normalny zwierząt zdrowych, określony w załączniku Nr. 1 do rozporządzenia niniejszego, należy szczególną uwagę zwracać na:

1) stan odżywienia badanego zwierzęcia,

2) jego wygląd zewnętrzny w stanie spoczynku, po spędzeniu, w razie zaś potrzeby przy przeprowadzaniu lub przepędzaniu zwierzęcia,

3) powierzchnię ciała,

4) narządy oddechowe,

5) narządy trawienia oraz

6) jego narządy płciowe.

W razie zauważenia objawów, wskazujących na zaburzenie w ogólnym stanie zdrowia należy zmierzyć w każdym wypadku wewnętrzną ciepłotę zwierzęcia zapomocą ciepłomierza (termometru).

§ 6. U poszczególnych gatunków zwierząt należy poddać dokładnemu badaniu te części ciała zwierzęcia, w których występują zazwyczaj objawy chorób podlegających obowiązkowi zgłaszania lub wpływających na zdatność mięsa do spożycia, mając na względzie:

1) u bydła rogatego: księgosusz, zarazę płucną, pryszczycę, wąglik, szelestnicę, zarazę dziczyzny i bydła rogatego, gruźlicę, otręt, wściekliznę, schorzenia połączone z zaburzeniami w ogólnym stanie zdrowia, zwłaszcza w następstwie chorób wymienia, dróg porodowych, jelit, stawów, kości, racic i t. p.;

2) u koni: wąglik, nosaciznę, zarazę stadniczą, otręt, wściekliznę i inne choroby połączone z zaburzeniem w ogólnym stanie zdrowia;

3) u cieląt: błonicę, biegunkę, choroby pępowiny i obrzęk stawów z ogólnemi zaburzeniami w stanie zdrowia;

4) u świń: pryszczycę, różycę, pomór i zarazę świń jak również inne choroby połączone z zaburzeniami w ogólnym stanie zdrowia;

5) u owiec: pryszczycę, wąglik, świerzb, wściekliznę i wodnicę.

§ 7. Jeżeli przy badaniu przed ubojem zauważono objawy, wzbudzające podejrzenie o pewną chorobę, należy przeprowadzić szczegółowe badanie w celu stwierdzenia tej choroby lub wykluczenia podejrzenia o nią.

Po stwierdzeniu choroby należy określić, czy w danym wypadku choroba występuje w postaci lekkiej, czy też ciężkiej. Za ciężką postać choroby należy uznać schorzenia połączone z ogólnem zaburzeniem w stanie zdrowia, przy ciepłocie ciała poniżej lub powyżej normy, określonej w pkt. 7 załącznika Nr. 1 do rozporządzenia niniejszego.

§ 8. Szczegółowe badanie zwierzęcia przed ubojem należy wykonać w sposób określony w załączniku Nr. 2 do rozporządzenia niniejszego.

II. Postępowanie po badaniu przed ubojem.

§ 9. Lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz, winien każdy wypadek stwierdzenia choroby, podlegającej obowiązkowi zgłaszania, a także każdy wypadek zauważenia objawów wzbudzających podejrzenie o taką chorobę, zgłosić niezwłocznie do najbliższego posterunku policji lub bezpośrednio do powiatowej władzy administracji ogólnej i zwrócić uwagę posiadacza, że na nim ciąży również obowiązek zgłoszenia zwierzęcia chorego lub podejrzanego o chorobę i odosobnienia go od innych zwierząt wrażliwych na daną chorobę. Przed opuszczeniem miejsca badania lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz, winien oczyścić i odkazić ręce, odzież, obuwie i t. p., stosownie do przepisów o oczyszczaniu i odkażaniu przy zaraźliwych chorobach zwierzęcych.

W razie zetknięcia się ze zwierzętami choremi na księgosusz lub pryszczycę, albo podejrzanemi o te choroby, lekarzowi weterynaryjnemu i oglądaczowi nie wolno bez uprzedniej zmiany obuwia wstępować do innej zagrody, w której znajdują się zwierzęta przeżuwające lub świnie.

§ 10. Lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz, winien zakazać uboju zwierząt dotkniętych księgosuszem, nosacizną, wąglikiem, szelestnicą, zarazą dziczyzny i bydła rogatego lub wścieklizną.

§ 11. Oglądacz winien zezwolić na ubój:

1) jeżeli zwierzę nie okazuje żadnych objawów chorobowych, albo jeżeli stwierdzone objawy wskazują na choroby, które nie mają wpływu na ogólny stan zdrowia zwierzęcia i nie posiadają większego znaczenia dla oceny zdatności mięsa do spożycia;

2) przy nieszczęśliwych wypadkach, jako to: złamaniu kości i innych uszkodzeniach spowodowanych urazami, przy wypadnięciu macicy, które nastąpiło bezpośrednio po porodzie, przy wzdęciu, przy zagrażającem uduszeniu się i innych podobnych wypadkach pod warunkiem, że od zajścia wypadku upłynęło nie więcej niż 12 godzin.

§ 12. Oglądacz nie może zezwolić na ubój, jeżeli stwierdzi objawy chorobowe, połączone z zaburzeniem w ogólnym stanie zdrowia z podwyższeniem ciepłoty ciała, w szczególności zaś przy następujących chorobach:

1) schorzeniu wskutek porodu,

2) biegunce, osobliwie zaś krwawej,

3) schorzeniu wymienia,

4) zapaleniu pępowiny połączonem z obrzękiem stawów,

5) ranach ropiejących lub posokowatych.

W tych wypadkach oglądacz winien powiadomić posiadacza i badanie odstąpić wyznaczonemu lekarzowi weterynaryjnemu z podaniem dokładnego opisu zwierzęcia oraz zauważonych objawów chorobowych.

§ 13 Lekarz weterynaryjny po dokładnem zbadaniu zwierzęcia, odstąpionego przez oglądacza do dalszego badania (§ 12), winien zezwolić na ubój z wyjątkiem wypadków wymienionych w § 10 rozporządzenia niniejszego, w których ubój jest bezwarunkowo zakazany.

§ 14. O wyniku badania wykonanego przed ubojem i wydanych na podstawie tego wyniku zarządzeniach lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz, winien powiadomić posiadacza zwierzęcia.

Przepis ten nie ma zastosowania w rzeźniach publicznych i wywozowych, w razie dopuszczenia zwierzęcia do uboju bez zastrzeżeń.

§ 15. Jeżeli posiadacz przed badaniem lub w czasie badania zwierzęcia chorego lub podejrzanego o chorobę oświadczy, że zwierzęcia nie podda ubojowi, należy zaniechać badania.

III. Badanie po uboju.

§ 16. Badanie mięsa winno być przeprowadzone z uwzględnieniem stanu normalnego mięsa i narządów, określonego w załączniku Nr. 3 do rozporządzenia niniejszego, możliwie bezzwłocznie po uboju i o ile możności przez ten sam organ urzędowego badania, który udzielił zezwolenia na ubój.

Przepis ten nie ma zastosowania w rzeźniach publicznych i wywozowych, w których urzędowe badanie wykonywa kilku lekarzy weterynaryjnych.

§ 17. Przed zbadaniem mięsa można oprawić (oporządzić) zwierzę w sposób przyjęty w przemyśle rzeźnickim, jednakże:

1) skóra zwierzęcia winna pozostać przy karku w naturalnem połączeniu ze sztuką;

2) głowę i dolne części nóg u bydła rogatego i koni można oddzielić;

3) mogą być wyjęte ze zwierzęcia narządy jamy piersiowej, brzusznej i miednicowej, u świń zaś, owiec i kóz także język w naturalnem połączeniu z narządami szyi i jamy piersiowej;

4) sztuki zwierząt należy przed badaniem przeciąć na dwie podłużne połowy, z pozostawieniem naturalnego połączenia ich przy karku.

Przy oprawianiu (oporządzaniu) bydła rogatego w wieku poniżej 2-ch lat oraz cieląt, owiec, kóz i osesków, władza wyznaczająca organa urzędowego badania może zezwolić na wyjątki od przepisów zawartych w pkt. 1 — 4 poprzedniego ustępu pod warunkiem, że to nie będzie miało ujemnego wpływu na przeprowadzenie badania i ocenę mięsa.

Świnie mogą być przed badaniem opalone lub oparzone.

§ 18. Jeżeli odbywa się ubój kilku zwierząt tego samego gatunku w jednem pomieszczeniu, to należy każdą sztukę i jej części (narządy wewnętrzne, głowę i dolne części nóg) oznaczyć tym samym znakiem (numerem) lub rozwiesić na hakach, zaopatrzonych temi samemi znakami (numerami).

§ 19. Po szczegółowem zbadaniu stanu odżywienia zwierzęcia należy poddać szczegółowemu badaniu niżej wymienione narządy i części stosownie do przepisów zawartych w załącznika Nr. 4 do rozporządzenia niniejszego z zachowaniem niżej podanej kolejności:

1) krew,

2) głowę, po wykrajaniu języka tak daleko, aby była uwidoczniona cała błona śluzowa gęby i gardła,

3) płuca,

4) osierdzie i serce po przecięciu wzdłuż (jednem cięciem) obydwóch komór i przegrody sercowej,

5) wątrobę z połączoną z nią częścią przepony,

6) przewód pokarmowy, krezkę i sieć,

7) śledzionę,

8) nerki i pęcherz moczowy,

9) macicę, pochwę i srom,

10) wymię,

11) mięśnie z ich tkanką łączną i tłuszczową, opłucnę i otrzewnę.

12) kości i stawy.

W razie podejrzenia o zmiany chorobowe w mięsie, kościach lub stawach, należy naciąć i zbadać, w razie zaś potrzeby wyjąć i pokrajać na cienkie skrawki przynależne gruczoły chłonne (szyi, klatki piersiowej, lędźwiowe, biodrowe, krzyżowe, sromowe (wymienia), kolanowe, fałdy kolanowej, barkowe i pachowe).

§ 20. Badanie przy uwzględnieniu normalnego stanu poszczególnych narządów i części mięsa wykonywać należy zapomocą oględzin, wąchania, omacania i nacinania, stwierdzając przytem rozmiar, barwę, zapach, kształt, spoistość i stan wewnętrznych organów.

W zasadzie nie należy wykonywać cięć w większej ilości, niż to jest przewidziane w załączniku Nr. 4 do rozporządzenia niniejszego. W razie jednak zauważenia zmian chorobowych wymagających dokładniejszego zbadania, lekarz weterynaryjny lub oglądacz winien przeprowadzić dalsze badania i wykonywać w tym celu dalsze nacięcia, przepiłować lub przeciąć kości, bądź też zastosować próbę gotowania lub pieczenia.

§ 21. W razie podejrzenia o posocznicę lub ropnicę, jak również we wszystkich innych wypadkach, wzbudzających podejrzenie, że mięso zawiera zarazki zatruwające mięso (zatruwacze

mięsa), zwłaszcza przy uboju z konieczności (art. 2 pkt. c rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 22 marca 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361), lekarz weterynaryjny winien spowodować przeprowadzenie bakterjologicznego badania mięsa na zasadach, ustalonych w załączniku Nr. 5 do rozporządzenia niniejszego i ocenę mięsa odroczyć do otrzymania wyniku tego badania.

Przeprowadzenia badania bakterjologicznego należy zaniechać, jeżeli posiadacz zgadza się na uznanie mięsa za niezdatne do spożycia i na jego nieszkodliwe usunięcie.

§ 22. W razie stwierdzenia zaraźliwej choroby zwierzęcej, podlegającej obowiązkowi zgłaszania, lub w razie podejrzenia o jedną z tych chorób, należy postępować stosownie do przepisów § 9 rozporządzenia niniejszego i zarządzić, aby części potrzebne do ustalenia istoty choroby były przechowane aż do urzędowego zbadania przez państwowego lekarza weterynaryjnego.

IV. Ocena mięsa.

§ 23. Całą sztukę zwierzęcia wraz ze wszystkiemi narządami i częściami używanemi do spożycia należy uznać za niezdatną do spożycia, w wypadkach zaś wymienionych poniżej w pkt. 1 — 4 również skórę za niezdatną do użytku, jeżeli zostaną stwierdzone:

1) księgosusz,

2) wąglik,

3) nosacizna,

4) wścieklizna,

5) zaraza dziczyzny i bydła rogatego,

6) szelestnica,

7) gruźlica w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 7 dz. I, pkt. 1,

8) pomór lub zaraza świń w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 8 dz I, pkt. 1,

9) różyca świń w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 9 dz. I, pkt. I,

10) posocznica i ropnica — na podstawie badania przed ubojem i po uboju, albo podejrzenie o posocznicę lub ropnicę na podstawie badania bakterjologicznego (§ 21),

11) zatruwacze mięsa, jak również podejrzenie o te zatruwacze — na podstawie badania bakterjologicznego (§ 21),

12) tężec przy niedostatecznem wykrwawieniu i widocznych zmianach w mięśniach,

13) złośliwe nowotwory w licznych miejscach mięśni, kości albo gruczołów chłonnych mięsa,

14) zupełne wychudzenie zwierzęcia spowodowane chorobą,

15) żółtaczka ogólna połączona z wychudzeniem zwierzęcia, jak również żółtaczka u zwierząt niewychudzonych, jeżeli jest widoczna jeszcze po upływie 24 godzin od chwili dokonania uboju, albo jeżeli przy żółtaczce próba gotowania lub pieczenia mięsa wykonana po upływie tegoż czasu wykaże nieprzyjemny smak lub zapach mięsa,

16) silny zapach moczowy, płciowy, rybny lub tranowy, albo też wstrętny smak lub zapach mięsa, spowodowany środkami leczniczemi lub odkażającemi, jeżeli smak lub zapach występuje jeszcze wyraźnie przy próbie gotowania lub pieczenia, wykonanej po upływie 24 godzin od chwili dokonania uboju,

17) wodnica ogólna, silnie rozwinięta i widoczna jeszcze po upływie 24 godzin od chwili dokonania uboju.

18) rozkład gnilny mięsa, przenikający do warstw wewnętrznych,

19) śmierć naturalna lub upozorowany ubój po śmierci, albo dobicie w agonji z wyjątkiem wypadków nagłej śmierci zdrowego zwierzęcia, spowodowanej rozbiciem czaszki, złamaniem kręgu, upływem krwi lub innemi uszkodzeniami mechanicznemi, postrzałem lub rażeniem od pioruna, o ile wyjęte zostały wnętrzności niezwłocznie po śmierci zwierzęcia i niema oznak rozkładu (zielone zabarwienie narządów wewnętrznych lub ścian jam ciała).

§ 24. Za niezdatną do spożycia należy uznać całą sztukę z wyjątkiem tłuszczu, jeżeli zostaną stwierdzone:

1) włośnie w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 10 dz. I, pkt. 1,

2) szkodliwe dla ludzi wągry w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 11 dz. I, pkt. 1 i 2 i załączniku Nr. 12, dz. I, pkt. 1 i 2,

3) cewy (torebki) Mieschera, gdy mięśnie wskutek tego są wodniste lub szaro zabarwione.

§ 25. Za niezdatne do spożycia należy uznać tylko zmienione narządy i części, jeżeli zostaną stwierdzone:

1) zaraza płucna,

2) pryszczyca,

3) gruźlica — w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 7 dz. I, pkt. 2,

4) pomór lub zaraza świń w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 8 dz. I, pkt. 2 i 3,

5) różyca świń w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 9 dz. I, pkt. 2 — 4,

6) tężec, o ile cała sztuka nie zostanie uznana za niezdatną do spożycia (§ 23 pkt. 12),

7) promienica lub włókniaki,

8) pasorzyty zwierzęce (motylice, tasiemce, oblice, cewy Mieschera, bąblowce i t. p. pasorzyty bezpośrednio nieszkodliwe dla zdrowia ludzkiego) — gdy ilość pasorzytów uniemożliwia ich zupełne usunięcie z narządu, w przeciwnym zaś razie należy z największą starannością powycinać miejsca chorobowo zmienione lub zawierające pasorzyty, a resztę narządu uznać za zdatną do spożycia,

9) rany, stłuczenia, przekrwienia urazowe, złamania kości, o ile nie stwierdzają zmian

wskazujących na posocznicę lub ropnicę, a zwierzę przed ubojem nie okazywało zaburzeń w ogólnym stanie zdrowia,

10) krwawe lub wodniste nacieki, złogi wapienne i barwikowe w poszczególnych częściach ciała,

11) zanik poszczególnych narządów,

12) zewnętrzny rozkład gnilny albo opleśnienie mięsa lub narządu, jak również powierzchowne zanieczyszczenie wysiękami zapalnemi, ropą lub posoką, dającemi się łatwo usunąć,

13) zatrucie środkami leczniczemi lub odkażającemi (żołądek, jelita, miejsca zastrzyków, wątroba, nerki, wymiona),

14) otorbione ogniska ropne lub posokowate, o ile przed ubojem nie zauważono zaburzeń w ogólnym stanie zdrowia, po uboju zaś nie stwierdzono zmian wskazujących na posocznicę lub ropnicę,

15) zanieczyszczenie krwi lub płuc treścią żołądkową albo wodą przy parzeniu świń lub inne podobne zanieczyszczenia,

16) nadmuchanie, o ile nie zostanie udowodnione, że uskuteczniono je przy pomocy przyrządów mechanicznych,

17) choroby lub zmiany w poszczególnych narządach i mięsie niewymienione powyżej w pkt. 1 — 16, o ile przed ubojem nie zauważono zaburzeń w ogólnym stanie zdrowia, po uboju zaś niema zmian, wzbudzających podejrzenie o posocznicę lub ropnicę.

W razie stwierdzenia zarazy płucnej (pkt. 1 §-u niniejszego) mięso, o ile zostanie uznane za zdatne do spożycia, może być dopuszczone do obrotu dopiero po zupełnem ostudzeniu, w razie zaś stwierdzenia pryszczycy (pkt. 2 §-u niniejszego) — głowa, język, przełyk, żołądek, jelita, dolne części kończyn wraz ze skórą aż do stawu pęcinowego u zwierząt chorych mogą być dopuszczone do obrotu po oparzeniu we wrzącej wodzie pod nadzorem lekarza weterynaryjnego.

§ 26. Do spożycia dla ludzi należy uznać za niezdatne zwierzęta porodzone w martwym stanie lub wogóle nieporodzone (wyporki) oraz wycinki uszu, wycinki odbytu, części płciowe, u świń zaś również woreczek pępkowy.

§ 27. Za warunkowo zdatne do spożycia należy uznać:

a. tłuszcz w wypadkach wymienionych w § 24 rozporządzenia niniejszego,

b. poszczególne ćwierci mięsa w wypadkach gruźlicy, wymienionych w załączniku Nr. 7 dz. II, pkt. 2,

c) całą sztukę po wyłączeniu części uznanych na podstawie § 25 rozporządzenia niniejszego za niezdatne do spożycia, jeżeli zostaną stwierdzone:

1) gruźlica w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 7, dz. II, pkt. 1,

2) zarazę lub pomór świń w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 8, dz. II,

3) różyca świń w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 9, dz. II,

4) szkodliwe dla zdrowia ludzkiego wągry w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 11 dz. II, pkt. 2 i w załączniku Nr. 12 dz. II, pkt. 2,

5) włośnie u świń w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 10 dz. II pkt. 1,

d. całą sztukę zwierzęcia (wraz z narządami wewnętrznemi):

1) poddanego ubojowi w jednem pomieszczeniu wspólnie ze zwierzętami dotkniętemi wąglikiem lub nosacizną, przy użyciu tych samych narzędzi, albo gdy zwierzęta zostały poddane ubojowi przez osoby zajęte przedtem przy uboju zwierząt chorych na wąglik lub nosaciznę, a nie poddane oczyszczeniu i odkażeniu,

2) zawierającą według wyniku badania bakterjologicznego (§ 21) drobnoustroje rozkładu i t. p. (załącznik Nr. 5 § 7, pkt. 3), a nie zatruwacze mięsa i nie drobnoustroje podejrzane o zatruwacze mięsa.

§ 28. Za mniej wartościowe do spożycia należy uznać:

a. całą sztukę zwierzęcia po wyłączeniu części które zostały uznane za niezdatne do spożycia (§ 25) lub za warunkowo zdatne (§ 27), jeżeli zostaną stwierdzone:

1) gruźlica w wypadkach wymienionych w załączniku Nr. 7 dz. III, pkt. 1,

2) zupełne wychudzenie bez widocznej choroby,

3) niedojrzałość cieląt,

4) niezupełne wykrwawienie, szczególnie zwierząt poddanych ubojowi z konieczności oraz w nagłych wypadkach śmierci, spowodowanej rozbiciem czaszki, złamaniem kręgów, upływem krwi, jak również zastrzeleniem, uduszeniem lub innemi uszkodzeniami mechanicznemi, o ile nie zostaną stwierdzone zmiany, wymagające uznania mięsa lub jego części za niezdatne (§§ 23 — 26) lub za warunkowo zdatne do spożycia (§ 27),

5) cewy (torebki) Mieschera lub złogi wapienne, gdy mięso nie jest wodniste lub zbyt szaro zabarwione,

6) w nieznacznym stopniu:

a) żółtaczka,

b) wodnica,

c) zapach lub smak moczowy, płciowy, rybny, tranowy lub spowodowany środkami odkażającemi lub leczniczemi, o ile na podstawie przepisów § 23 pkt. 16 rozporządzenia niniejszego cała sztuka nie zostanie uznana za niezdatną do spożycia;

b. poszczególne części mięsa:

1) ćwierci w wypadkach gruźlicy, wymienionych w załączniku Nr. 7 dz. III, pkt. 2,

2) części mięsa nadmuchane zapomocą przyrządów mechanicznych,

3) próbki pobierane z mięsa w celu sporządzenia preparatów do badania co do włośni.

§ 29. Mięso zwierząt jednokopytowych ocenia się tylko jako zdatne lub niezdatne do spożycia.

V. Znakowanie mięsa.

§ 30. Lekarz weterynaryjny, jak również oglądacz, winien mięso oznakować natychmiast po ustaleniu wyniku urzędowego badania.

W razie żądania przez posiadacza sprawdzenia wyniku badania, uskutecznionego przez oglądacza lub w razie ponownego badania przez państwowego lekarza weterynaryjnego, oglądacz lub lekarz weterynaryjny winien postępować stosownie do przepisów §§ 15 — 17 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 31 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 31) i oznakowanie mięsa odroczyć aż do ostatecznego ustalenia wyniku badania.

Oznakowania narządów i części mięsa, uznanych za niezdatne do spożycia (§§ 23 - 26), można zaniechać, jeżeli ich natychmiastowe nieszkodliwe usunięcie jest zapewnione.

Oznakowanie należy zmienić, jeżeli w drodze nadzoru (§ 29 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 31 grudnia 1928 r. — Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 31) wynik badania zostanie zmieniony.

§ 31. Lekarz weterynaryjny lub oglądacz winien dokonać oznakowania mięsa osobiście. W rzeźniach publicznych i wywozowych znakowanie może być wykonywane przez inną do tego upoważnioną osobę, jednakże pod dozorem i odpowiedzialnością lekarza weterynaryjnego.

W rzeźniach publicznych, w których badanie zwierząt rzeźnych i mięsa wykonywa kilku lekarzy weterynaryjnych, każdy lekarz weterynaryjny, oprócz oznakowania mięsa pieczęciami, wymienionemi w § 33 i 34 rozporządzenia niniejszego, winien znakować mięso dodatkowo swoją oddzielną pieczątką, zawierającą numer, wyznaczony dla danego lekarza weterynaryjnego.

§ 32. Znakowanie wykonywa się zapomocą odciskania na mięsie pieczęci farbą niebieską nieszkodliwą i trwałą lub też zapomocą wypalania pieczęci. Brzegi i napisy pieczęci muszą być wyraźne i ostro wyciśnięte.

§ 33. Pieczęcie do znakowania mięsa winny zawierać nazwę obwodu urzędowego badania, jeżeli zaś w obwodzie urzędowe badanie wykonywa wyłącznie lekarz weterynaryjny, to pieczęć winna ponadto zawierać napis: „lek. wet.“.

Pieczęcią, zawierającą nazwisko lekarza weterynaryjnego, miejsce jego zamieszkania i dodatek „lek. wet.“, winni znakować mięso lekarze weterynaryjni, wykonywujący:

1) badanie mięsa w wypadkach nienależących do zakresu działania oglądacza,

2) sprawdzenie wyniku badania na żądanie posiadacza,

3) ponowne badanie mięsa na żądanie posiadacza,

4) sprawdzanie badania mięsa w drodze państwowego nadzoru.

Zaopatrzenie się w pieczęcie, wymienione w ustępie poprzednim, należy do lekarza weterynaryjnego.

§ 34. Kształt pieczęci do znakowania mięsa ustala się jak następuje:

a. do znakowania mięsa bydła rogatego, świń, owiec i kóz:

1) do znakowania mięsa zdatnego — koło o średnicy 4 cm (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 1),

2) do znakowania mięsa mniej wartościowego - koło o średnicy 4 cm, umieszczone wewnątrz prostokątnego równobocznego czworoboku (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 2),

3) do znakowania mięsa warunkowo zdatnego — równoboczny prostokątny czworobok o długości bocznicy 4 cm (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 3),

4) do znakowania mięsa niezdatnego — równoboczny trójkąt o długości bocznicy 5 cm (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 4),

b. do znakowania mięsa zwierząt jednokopytowych:

1) do znakowania mięsa zdatnego—czworobok prostokątny o długości bocznic 2╳5 cm z dodatkowym wyraźnym napisem wewnątrz czworoboku: „koń“ lub „osioł“ lub „muł“ lub „osłomuł“ (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 5),

2) do znakowania mięsa niezdatnego — równoboczny trókąt o długości bocznicy 5 cm z dodatkowym wyraźnym napisem wewnątrz trójkąta: „koń“ lub „osioł“ lub „muł“ lub „osłomuł“ (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 6),

c. do znakowania mięsa wieprzowego uznanego za wolne od włośni — prostokątny czworobok o długości bocznic 1,5 cm ╳ 6 cm (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 7),

§ 35. W odbitki pieczęci należy zaopatrzyć każdą połowę sztuki zwierzęcia przynajmniej w następujących miejscach:

a. u bydła rogatego i zwierząt, jednokopytowych na:

1) szyi,
2) łopatce,
3) przedramieniu,
4) grzbiecie w okolicy nerek,
5) wewnętrznej stronie uda,
6) zewnętrznej stronie uda,
7) głowie i na języku,

b. u cieląt na:

1) łopatce lub przedramieniu,
2) torebce tłuszczowej nerek lub grzbiecie,
3) mostku,
4) wewnętrznej stronie uda,
5) zewnętrznej stronie uda,

c. u świń na:
1) głowie,
2) szyi,
3) łopatce,
4) grzbiecie,
5) brzuchu,
6) wewnętrznej stronie uda,
7) zewnętrznej stronie uda,
d. u owiec i kóz na:
1) szyi,
2) łopatce,
3) grzbiecie,
4) wewnętrznej stronie uda,
5) zewnętrznej stronie uda.

§ 36. Obok pieczęci przepisanych dla mięsa zdatnego, mniej wartościowego i warunkowo zdatnego, przy znakowaniu świń należy umieścić osobne pieczęcie w kształcie podłużnego prostokątnego czworoboku z napisem: „wolne od włośni" (załącznik Nr. 13 wzór Nr. 7).

U cieląt, młodocianego bydła rogatego, owiec i kóz, z których — według miejscowych zwyczajów — nie zdejmuje się zaraz przy uboju skór, oznakowanie mięsa zdatnego do spożycia można ograniczyć do mostku, uda i jamy brzusznej obok torebki tłuszczowej nerek.

Na życzenie posiadacza organa urzędowego badania winny zaopatrzyć mięso w większą ilość pieczęci.

§ 37. Minister Rolnictwa może zezwolić:

1) na zmianę ilości pieczęci, nakładanych na każdą sztukę (§§ 35 i 36),

2) na znakowanie mięsa w inny sposób lub innemi pieczęciami, niż przepisane w §§ 31—34 i 36 rozporządzenia niniejszego, jak również na zaopatrywanie mięsa w świadectwa (§ 40) inne niż ustanowione w załączniku Nr. 14 do rozporządzenia niniejszego.

VI. Dalsze postępowanie z mięsem po urzędowem badaniu oraz warunki dopuszczenia do obrotu mięsa mniej wartościowego i warunkowo zdatnego.

A. Mięso zdatne do spożycia.

§ 38. Mięso uznane za zdatne do spożycia i oznakowane jako takie jest dopuszczone do obrotu.

§ 39. Jeżeli w miejscu uboju mięso zostało urzędowo zbadane i oznakowane tylko przez oglądacza, to po wprowadzeniu (wwiezieniu) go do miejscowości, posiadających rzeźnie publiczne, w których urzędowe badanie wykonywa wyłącznie lekarz weterynaryjny, może być na zarządzenie właściwej władzy państwowej lub samorządowej poddane ponownemu urzędowemu badaniu przez lekarza weterynaryjnego. Do wykonywania tego badania mogą być wyznaczone osobne miejsca.

Na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem ponownego urzędowego badania władze samorządowe mogą pobierać opłaty, które nie powinny być jednak wyższe od opłat, pobieranych w rzeźni publicznej miejscowości, do której mięso wprowadzono, na pokrycie kosztów urzędowego badania, przewidzianych w § 19 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 31 grudnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 3, poz. 31).

§ 40. Mięso wprowadzane (wwożone) do innej miejscowości musi być zaopatrzone w świadectwo stwierdzające, że uznane zostało za zdatne do spożycia, o ile zaś chodzi o mięso świń, że jest również wolne od włośni. Świadectwo winno być wystawione przez organ urzędowego badania według wzoru zawartego w załączniku Nr. 14 do rozporządzenia niniejszego.

Za wystawienie powyższego świadectwa nie wolno pobierać żadnej opłaty poza opłatą przewidzianą na pokrycie wydatków związanych z przeprowadzeniem urzędowego badania.

§ 41. Władze wymienione w § 39 ust. 1 rozporządzenia niniejszego mogą zarządzić sprawdzanie świadectw wymienionych w § 40 rozporządzenia niniejszego, jak również sprawdzanie oznakowania mięsa.

W miejscowościach, w których zaprowadzone zostało sprawdzanie stosownie do ustępu poprzedniego, obrót mięsem niezaopatrzonem znakami tego sprawdzania jest zakazany.

Za wykonywanie czynności, wymienionych w paragrafie niniejszym, nie mogą być pobierane opłaty od posiadaczy mięsa.

B. Mięso mniej wartościowe oraz warunki wpuszczenia go do obrotu.

§ 42. Mięso uznane i oznakowane jako mniej wartościowe winno być pozostawione aż do czasu sprzedaży pod nadzorem miejscowej władzy gminnej.

Mięsa uznanego za mniej wartościowe nie wolno oddawać rzeźnikom, masarzom lub osobom handlującym mięsem. Mięso takie może jednak być oddane posiadaczowi do spożycia we własnem gospodarstwie domowem z wyjątkiem gospodarstw rzeźników, masarzy i osób handlujących mięsem.

Więzieniom, schroniskom i przytułkom, zakładom wychowawczym i innym zakładom dobroczynności publicznej miejscowa władza gminna może za zgodą władzy nadzorczej zezwolić na nabywanie mięsa mniej wartościowego pod warunkiem, że w zakładach tych będzie ściśle rejestrowana i kontrolowana ilość nabytego mięsa i sposób jego zużycia.

§ 43. Gminy miejskie z ludnością ponad dziesięć tysięcy oraz gminy utrzymujące własne rzeźnie obowiązane są posiadać urządzenia do sprzedaży mięsa mniej wartościowego (tanie

jatki). Inne gminy mogą urządzać tanie jatki. Na zewnętrznej stronie takiej jatki musi być umieszczona w widocznem miejscu tablica z napisem: „Tania jatka".

Wzór uchwały władzy gminnej w sprawie sposobu urządzenia i prowadzenia taniej jatki zawiera załącznik Nr. 15 do rozporządzenia niniejszego.

W gminach nieposiadających tanich jatek miejscowa władza gminna winna w każdym poszczególnym wypadku wyznaczać miejsce i czas do sprzedaży pod jej nadzorem mięsa uznanego za mniej wartościowe.

§ 44. Gminy mniejsze mogą urządzać jedną wspólną tanią jatkę, winny jednak przeprowadzać ścisłą kontrolę, aby mięso mniej wartościowe przy przewożeniu (przenoszeniu) nie dostało się do obrotu.

§ 45. W gminach, które mają własną tanią jatkę (§ 43) lub jatkę wspólną z innemi gminami (§ 44) sprzedaż mięsa mniej wartościowego może odbywać się tylko w tych jatkach.

§ 46. Gminy, nieposiadające tanich jatek, mogą przekazywać mięso mniej wartościowe do sprzedaży w innej gminie, posiadającej tanią jatkę, za uprzedniem zezwoleniem tej ostatniej gminy.

§ 47. W taniej jatce (§ 43 ust. 1 i §§ 44 i 46), jak również w innem miejscu sprzedaży mięsa mniej wartościowego (§ 43 ust. 3) należy umieścić tablicę z wyraźnym napisem, wskazującym powód uznania mięsa za mniej wartościowe, jak również cenę mięsa.

§ 48. Koszty połączone z urządzeniem i prowadzeniem taniej jatki, jak również ze sprzedażą mięsa mniej wartościowego w innych miejscach sprzedaży, wyznaczonych przez właściwą władzę gminną (§ 43 ust. 3), należą do kosztów związanych z przeprowadzeniem urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa. Na pokrycie tych kosztów gminy mogą pobierać osobne opłaty od posiadaczy mięsa mniej wartościowego.

Uchwały w tym przedmiocie wymagają zatwierdzenia władzy nadzorczej.

Sumy, uzyskane ze sprzedaży mięsa mniej wartościowego, winny być po potrąceniu kosztów, wymienionych w ustępie 1 niniejszego paragrafu, wypłacone posiadaczowi mięsa.

C. Mięso warunkowo zdatne oraz warunki wpuszczenia go do obrotu.

§ 49. Mięso uznane i oznakowane jako warunkowo zdatne winno być tymczasowo zajęte i do czasu przeprowadzenia zabiegów, mających na celu jego unieszkodliwienie, trzymane w zamknięciu. Unieszkodliwianie mięsa warunkowo zdatnego odbywać się winno pod ścisłym nadzorem organów urzędowego badania lub innych funkcjonarjuszów gminy w sposób określony w załączniku Nr. 16 do rozporządzenia niniejszego.

§ 50. Przy rzeźniach publicznych winny znajdować się urządzenia do unieszkodliwiania mięsa warunkowo zdatnego. Do czasu zaprowadzenia takich urządzeń oraz w miejscowościach, w których niema rzeźni publicznych miejscowa władza gminna wyznaczy w każdym poszczególnym wypadku na ten cel miejsce i określi warunki, pod któremi unieszkodliwienie ma być pod nadzorem władzy przeprowadzone.

W razie niemożności wykonania przepisanych zabiegów, mających na celu unieszkodliwienie, mięso należy uznać i oznakować jako niezdatne do spożycia i postępować z niem stosownie do przepisów zawartych w §§ 52—54 rozporządzenia niniejszego.

§ 51. Mięso warunkowo zdatne po przeprowadzeniu zabiegów, wymienionych w § 49 rozporządzenia niniejszego, i po skontrolowaniu wyniku tych zabiegów należy uznać za mniej wartościowe i poddać ograniczeniom, przewidzianym w §§ 42—48 rozporządzenia niniejszego z wyjątkiem wypadku wymienionego w pkt. 5 załącznika Nr. 16 rozporządzenia niniejszego, w którym mięso po zmianie oznakowania może być jako zdatne dopuszczone do obrotu.

Postanowienia ustępu 3-go § 48 rozporządzenia niniejszego mają analogiczne zastosowanie.

D. Mięso niezdatne do spożycia.

§ 52. Mięso uznane za niezdatne do spożycia winno być natychmiast zajęte i pozostawione w zamknięciu aż do czasu jego nieszkodliwego usunięcia.

Niezdatne narządy i mniejsze części mięsa winny być natychmiast nieszkodliwie usunięte pod nadzorem organów urzędowego badania.

W rzeźni publicznej należy umieścić szczelne, pozostające w zamknięciu zbiorniki, do których przez otwory, uniemożliwiające wyjmowanie zawartości, winny być składane mniejsze części i narządy niezdatne do spożycia. Zbiorniki te należy pod dozorem możliwie często opróżniać i ich zawartość nieszkodliwie usuwać.

§ 53. Nieszkodliwe usuwanie mięsa, uznanego za niezdatne do spożycia, przeprowadza się stosownie do zasad ustalonych w załączniku Nr. 17 do rozporządzenia niniejszego oraz w § 54 tegoż rozporządzenia.

§ 54. Mięso uznane za niezdatne do spożycia, lecz:

1) nie zawierające pasożytów, szkodliwych dla ludzi i zwierząt,

2) nie pochodzące ze zwierząt dotkniętych zaraźliwą chorobą, podlegającą obowiązkowi zgłaszania —

może być nieszkodliwie usunięte przez skarmienie go zwierzętami, znajdującemi się w ogrodach zoologicznych lub innych zakładach publicznych, utrzymywanych przez Państwo, sa-

morządy i inne instytucje publiczne do celów oświatowych lub naukowych.

Nieszkodliwe usunięcie w sposób przewidziany w ustępie poprzednim może nastąpić jedynie za uprzedniem zezwoleniem wojewody (Komisarza Rządu m. st. Warszawy), wydanem pod warunkiem, że mięso zostanie instytucji publicznej odstąpione bezpłatnie i skarmione zwierzętami pod stałym nadzorem władzy. Koszty zastosowania wspomnianego sposobu nieszkodliwego usuwania obciążają instytucję publiczną, której mięso odstąpiono w celu skarmienia zwierzętami.

VII. Rejestrowanie i zestawianie wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa.

A. Dzienniki badania.

§ 55. Oglądacze, ustanowieni jako organa urzędowego badania, jak również ich zastępcy, winni prowadzić dziennik urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa według wzoru zawartego w załączniku Nr. 19 do rozporządzenia niniejszego.

Oglądacz, ustanowiony jako organ urzędowego badania w danym obwodzie, prowadzi dla tego obwodu dziennik badania, do rejestracji zaś badań wykonywanych zastępczo w innych obwodach prowadzi osobne dzienniki.

Do dziennika badania oglądacz winien zapisywać niezwłocznie każde zwierzę zgłoszone do uboju, bez względu na to, czy oglądacz ocenił samodzielnie zwierzę lub mięso, czy też przekazał je, w wypadkach nienależących do jego zakresu działania, właściwemu lekarzowi weterynaryjnemu do badania.

§ 56. Lekarze weterynaryjni i ich zastępcy:

1) ustanowieni jako organa urzędowego badania dla danego obwodu badania,

2) wykonywający urzędowe badania w wypadkach nienależących do zakresu działania oglądacza, — winni prowadzić dziennik urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa według wzoru zawartego w załączniku Nr. 20 do rozporządzenia niniejszego i zapisywać w nim każdy wypadek badania niezwłocznie po zakończeniu badania.

Lekarze weterynaryjni, ustanowieni jako organa urzędowego badania dla danego obwodu i wykonywający oprócz tego zastępczo czynności badania w innym obwodzie lub badanie w wypadkach nienależących do zakresu działania oglądaczy, winni prowadzić osobny dziennik urzędowego badania dla własnego obwodu i osobny dziennik dla wszystkich innych badań.

§ 57. W rzeźniach publicznych i wywozowych, w których codziennie zapisywana jest liczba i gatunek zwierząt doprowadzonych do uboju z oznaczeniem nazwisk posiadaczy, wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) może zezwolić na prowadzenie uproszczonego dziennika badania. W uproszczonym dzienniku badania zapisywanie może być ograniczone do:

1) wypadków zakazu uboju zwierzęcia lub zakwestjonowania po uboju sztuki lub jej części,

2) wypadków uznania za niezdatne do spożycia narządów z jednego i tego samego powodu, jeżeli narządy te pochodzą ze zwierząt jednego gatunku i należą do jednego posiadacza. Narządy takie mogą być zarejestrowane w dzienniku pod jednym numerem porządkowym (sumarycznie).

Uproszczony dziennik badania winien być z końcem każdego miesiąca zamknięty. W dzienniku tym winna być podana liczba każdego gatunku zwierząt, doprowadzonych w danym miesiącu do uboju.

§ 58. W rzeźniach publicznych i wywozowych, w których badanie zwierząt rzeźnych i mięsa wykonywa kilku lekarzy weterynaryjnych, wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) może zezwolić na prowadzenie jednego wspólnego dziennika badania pod odpowiedzialnością lekarza weterynaryjnego, będącego kierownikiem rzeźni. W wypadku tym w dzienniku badania musi być uwidoczniony numer, jaki — stosownie do ustępu ostatniego § 31 rozporządzenia niniejszego — jest wyznaczony dla pieczęci lekarza weterynaryjnego, który dokonał odnośnego badania.

B. Rejestracja zwierząt poddanych urzędowemu badaniu.

§ 59. Organa urzędowego badania i ich zastępcy winni sporządzać na podstawie dziennika badania wykazy kwartalne poddanych urzędowemu badaniu zwierząt według wzoru zawartego w załączniku Nr. 21 do rozporządzenia niniejszego (karta pocztowa) i przesyłać je do Ministerstwa Rolnictwa w czasie do 10 kwietnia, 10 lipca, 10 października i 10 stycznia.

§ 60. Przy wypełnianiu poszczególnych rubryk wykazu kwartalnego (§ 59) należy przestrzegać następujących zasad:

1) oglądacz, jak również lekarz weterynaryjny, sporządza wykaz z tego obwodu, dla którego został wyznaczony jako organ urzędowego badania,

2) oglądacz zapisuje do wykazu wszystkie zwierzęta urzędowo przez siebie badane, bez względu na to, czy badanie zostało przez niego zakończone, czy też odstąpione właściwemu lekarzowi weterynaryjnemu,

3) lekarz weterynaryjny, dokonywający badania w wypadkach nienależących do zakresu działania oglądacza, nie zapisuje do wykazu zwierząt odstąpionych mu przez oglądacza do badania.

4) wykazy uboju w rzeźni, w której prowadzony jest jeden wspólny dziennik, wysyła kierownik rzeźni.

5) oglądacz, jak również lekarz weterynaryjny, wykonywający urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa w zastępstwie właściwego organu badania, wysyła osobne wykazy dotyczące każdego obwodu, w którym zastępczo wykonywał badanie.

C. Roczne zestawienia wyników badania.

§ 61. Na podstawie dziennika badania oglądacze i ich zastępcy sporządzają roczne zestawienia wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa według wzoru zawartego w załączniku Nr. 22 do rozporządzenia niniejszego, a lekarze weterynaryjni według wzorów zawartych w załącznikach Nr. 23 i 24 do rozporządzenia niniejszego.

Zestawienia te winny być wysyłane do właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego, najpóźniej do 15 stycznia każdego roku.

W rzeźniach, w których prowadzony jest wspólny dziennik urzędowego badania, wykazy sporządza i wysyła kierownik rzeźni.

§ 62. Przesłane zestawienia (§ 61) winny być pod względem fachowym sprawdzone i najpóźniej do 15 lutego każdego roku przesłane do Ministerstwa Rolnictwa wraz ze spisem obwodów badania z podaniem liczby załączonych wykazów z każdego obwodu. Nieprawidłowo sporządzone wykazy winny być organom urzędowego badania zwrócone do bezwłocznego uzupełnienia. Zestawienia prawidłowo sporządzone, winny być wysłane w terminie określonym w ustępie poprzednim, zestawienia zaś nieprawidłowo sporządzone lub brakujące winny być po ich uzupełnieniu lub uzyskaniu w jaknajkrótszym czasie wysłane.

§ 63. Lekarz weterynaryjny i oglądacz wpisują do zestawień tylko te wypadki, w których dokonali badania po uboju i oznakowali mięso. Pozatem przy sporządzaniu zestawień winny być przestrzegane następujące zasady:

1) w wypadkach uznania całej sztuki za niezdatną do spożycia lub całej sztuki oprócz tłuszczu nie wypełnia się rubryk dotyczących poszczególnych narządów i części mięsa;

2) w wypadkach uznania za niezdatne do spożycia wszystkich narządów jamy piersiowej i wszystkich narządów jamy brzusznej nie wypełnia się rubryk, dotyczących poszczególnych narządów, zawartych w tych jamach;

3) głowę i język należy zapisywać w każdym wypadku osobno;

4) narządy i części mięsa, dla których wzór zestawienia nie przewiduje osobnych rubryk, należy zapisywać w rubryce „inne narządy i części“ z podaniem ich przybliżonej wagi w całych kilogramach; mniej niż połowy narządów nie uwzględnia się w zestawieniach, jak również nie należy uwzględniać części mięsa o wadze poniżej 1 kg.

5) rubryka „jelita“ winna być wypełniona chociażby zostało uznane za niezdatne tylko jelito cienkie lub tylko jelito grube, jak również rubryka „płuca“ — chociażby tylko jedno płuco (prawe lub lewe) zostało uznane za niezdatne;

6) mięso lub części, uznane za niezdatne, warunkowo zdatne lub mniej wartościowe z powodu kilku różnych schorzeń, zapisuje się tylko w rubryce dotyczącej tego schorzenia, które przeważa.

§ 64. Część składową rozporządzenia niniejszego stanowią załączniki następujące:

Załącznik Nr. 1. Oznaki zdrowia zwierząt rzeźnych.

Załącznik Nr. 2. Sposób urzędowego badania przed ubojem.

Załącznik Nr. 3. Oznaki stanu normalnego mięsa i narządów.

Załącznik Nr. 4. Sposób urzędowego badania po uboju.

Załącznik Nr. 5. Bakterjologiczne badanie mięsa.

Załącznik Nr. 6. Badanie co do włośni,

Załącznik Nr. 7. Ocena mięsa zwierząt dotkniętych gruźlicą.

Załącznik Nr. 8. Ocena mięsa świń dotkniętych pomorem lub zarazą świń.

Załącznik Nr. 9. Ocena mięsa świń dotkniętych różycą.

Załącznik Nr. 10. Ocena mięsa zwierząt dotkniętych włośnicą.

Załącznik Nr. 11. Ocena mięsa świń, owiec i kóz, zawierających wągry szkodliwe dla ludzi (cysticercus cellulosae).

Załącznik Nr. 12. Ocena mięsa bydła rogatego, zawierającego wągry szkodliwe dla ludzi (cysticercus inermis).

Załącznik Nr. 13. Wzory pieczęci do znakowania mięsa krajowego.

Załącznik Nr. 14. Świadectwo.

Załącznik Nr. 15. Wzór uchwały o urządzeniu miejsc do sprzedaży mięsa mniej wartościowego (taniej jatki).

Załącznik Nr. 16. Unieszkodliwianie mięsa warunkowo zdatnego.

Załącznik Nr. 17. Nieszkodliwe usuwanie mięsa uznanego za niezdatne do spożycia.

Załącznik Nr. 18. Oczyszczanie i odkażanie.

Załącznik Nr. 19. Dziennik urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa prowadzony przez oglądacza.

Załącznik Nr. 20. Dziennik urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa prowadzony przez lekarza weterynaryjnego.

Załącznik Nr. 21. Wykaz kwartalny zwierząt poddanych urzędowemu badaniu.

Załącznik Nr. 22. Zestawienie wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, dokonanego przez oglądaczy.

Załącznik Nr. 23. Zestawienie wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa,

dokonanego przez lekarzy weterynaryjnych, dotyczące mięsa niezdatnego.

Załącznik Nr. 24. Zestawienie wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa, dokonanego przez lekarzy weterynaryjnych, dotyczące mięsa warunkowo zdatnego i mniej wartościowego.

§ 65. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Załącznik Nr. 1 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Oznaki zdrowia zwierząt rzeźnych.

1. **Stan odżywienia.** Zwierzęta przeznaczone na ubój są zwykle dobrze odżywione. Zły stan odżywienia wskazuje zwykle na istnienie choroby; jednakże uwzględnić należy, że przy niedostatecznem karmieniu, nadmiernem przeciążeniu zwierzęcia pracą, dużej wydajności mleka, jako też w czasie rozwoju i w starości nawet zupełnie zdrowe zwierzęta zwykle nie są tłuste.

2. **Wygląd zewnętrzny.** Zwierzęta zdrowe mają wzrok pogodny, są żwawe i zwracają uwagę na otoczenie.

Zdrowe **bydło rogate** trzyma głowę prosto, stoi równo i przy lekkim dotyku usuwa się na bok. Leżące zdrowe zwierzę przy lekkim dotyku wstaje natychmiast, o ile nie jest wskutek pracy przemęczone, i zwykle wygina grzbiet (przeciąga się). Stare, cielne, zdrożone, lub tuczne zwierzęta są mniej żwawe od zwierząt młodych, wypoczętych, nietucznych.

Zdrowe **owce** trzymają głowę prosto, strzygą uszami i niełatwo dają się chwytać.

Kozy są zwykle żwawsze od owiec, podchodzą do zbliżających się osób, są jednak każdej chwili przygotowane do ucieczki.

Zdrowe **świnie** poruszają się, mrucząc i wąchając, mają przytem głowę pochyloną na dół i ogon skręcony.

3. **Powierzchnia ciała.** Zwierzęta zdrowe posiadają przeważnie skórę luźną, łatwo przesuwalną, dającą się ująć w fałdy, znikające szybko. U świń skóra przylega ściśle.

Włos zwierząt zdrowych jest mniej lub więcej gładki i połyskujący. Runo owiec jest zwarte. Zewnętrzna ciepłota ciała zwierząt jest równomierna na całej powierzchni skóry. Końce uszu, dolne części kończyn, końce rogów i śluzawica u bydła rogatego, jak również tarcza ryjowa u świń są zwykle zimne i wilgotne.

4. **Narządy trawienia.** Zwierzęta zdrowe mają prawie zawsze chęć do jedzenia i chętnie chwytają podaną karmę, jeżeli nie są zupełnie nasycone. U nakarmionego zwierzęcia dołki głodowe, szczególnie lewy, są prawie zupełnie wypełnione, u zwierzęcia zaś głodnego — zapadnięte. Kał dorosłego bydła rogatego jest przy paszy suchej grubo papkowaty i wydziela się w plackach barwy brunatno-zielonkowatej, przy paszy soczystej — cienko papkowaty lub płynny. Kał cieląt jest więcej żółty i grubo-papkowaty. Kał świń jest walcowaty lub papkowaty, glinisty, szary lub szaro-żółty. Kał owiec i kóz jest czarniawy, zbity, kształtu bobkowatego.

5. **Srom, pochwa, wymiona.** U zwierząt zdrowych wargi sromowe przylegają do siebie. Błona śluzowa sromu jest blado-różowa. Przed porodem lub wkrótce po porodzie wargi sromowe są nabrzmiałe i błona śluzowa sromu jest silnie zaczerwieniona. Na krótko przed porodem zauważa się śluzowaty wypływ. Po porodzie wypływ może być przez pewien czas żółtawy, gęsty i zawierać nawet cienkie pasma krwi. Wymiona zwierząt mlecznych w dotyku są równomiernie miękko ziarniste, u niemlecznych — miękkie i wiotkie.

6. **Narządy oddechowe.** Zwierzęta zdrowe oddychają spokojnie bez wysiłku. Ilość oddechów wynosi na minutę: u bydła rogatego około 10 — 30, u świń około 10 — 20, u owiec i kóz około 10 — 20. Wskutek podniecenia, transportu, podczas upału, po wyczerpującym ruchu ilość oddechów może się znacznie podnieść, oddychanie przytem nie jest jednak utrudnione, otwory nosa nie są zbyt rozszerzone, skrzydełka zaś nosa poruszają się tylko nieznacznie. Zdrowe zwierzęta w krótkim czasie powracają do normalnej liczby oddechów. Kaszel u zdrowych zwierząt zwykle nie występuje, a zwierzę, przypadkowo pobudzone do kaszlu, kaszle silnie i głośno.

7. **Wewnętrzną ciepłotę zwierzęcia** ustala się zapomocą urzędowo sprawdzonego ciepłomierza (termometru) t. zw. ciepłomierza maksymalnego. Ciepłota zdrowego zwierzęcia wynosi:

u koni	37,5 — 38,5°C
u bydła rogatego	37,5 — 39,5°C
u cieląt, owiec i kóz	39,0 — 40,5°C
u świń	38,5 — 40,0°C.

Jeżeli ciepłota zwierzęcia jest wyższa lub niższa, to przypuszczać należy, że zwierzę jest chore i wymaga jaknajdokładniejszego zbadania.

Załącznik Nr. 2 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Sposób urzędowego badania przed ubojem.

§ 1.

Po stwierdzeniu gatunku i stanu odżywienia zwierzęcia lekarz weterynaryjny (oglądacz), uwzględniając oznaki zdrowia zwierzęcia (załącznik Nr. 1), winien naprzód dokonać ogólnych oględzin zwierzęcia.

W razie podejrzanych objawów należy stwierdzić, czy chodzi o chorobę zaraźliwą, pod-

legającą obowiązkowi zgłaszania, czy też o zaburzenie w ogólnym stanie zdrowia. Należy przytem zwracać uwagę, że poważnie chore zwierzęta zwieszają głowę i uszy, są ociężałe, zdradzają niepokój, trzęsą się, wzrok mają zamglony i są obojętne na otoczenie; postawa i chód takich zwierząt są zwykle chwiejne.

W razie zauważenia wyżej wymienionych objawów należy zmierzyć wewnętrzną ciepłotę ciała, mając na względzie, że nawet bardzo ciężko chore zwierzęta w niektórych wypadkach mogą wykazywać ciepłotę niższą od normalnej.

W razie zauważenia nieprawidłowych ruchów (kulawizna i t. p.), należy zbadać dokładnie racice, kości i stawy.

§ 2.

W toku badania powierzchni ciała u wszystkich zwierząt, z wyjątkiem świń, należy stwierdzić, czy skóra jest elastyczna, przesuwalna, czy daje się łatwo ująć w fałdy i czy fałdy zaraz się wygładzają. Następnie należy się upewnić, czy na skórze niema wyrzutów, owrzodzeń lub ran, zwłaszcza przenikających do kości, stawów i wewnętrznych jam ciała oraz czy z owrzodzeń lub ran nie wydziela się ropny lub posokowaty wysięk.

Dalej należy stwierdzić barwę spojówek, błon śluzowych jamy gębowej, nosa, odbytu i sromu. Zabarwienie czerwone lub żółte wskazuje na poważniejszą chorobę; przekrwienia i wybroczyny — na wąglik, posocznicę i ropnicę; blade zabarwienie — na niedokrwistość lub inne poważniejsze choroby przewlekłe.

§ 3.

Przy badaniu narządów trawienia należy zwracać uwagę, czy i w jaki sposób zwierzę przyjmuje karmę. Sucha, gorąca śluzawica u bydła rogatego lub suchy, gorący ryj u świń, silnie wypełniony brzuch, brak ruchów żwacza i brak przeżuwania u bydła rogatego, owiec i kóz, jak również nieprawidłowa barwa i spoistość kału wskazują na chorobę narządów trawienia lub inne ogólne zaburzenia. Należy dokładnie zbadać odbyt i ogon w celu stwierdzenia, czy niema rozwolnienia lub czy w kale nie znajdują się skrzepy krwi, strzępy błony śluzowej, ropa i t. p.

§ 4.

Przy badaniu narządów oddechowych lekarz weterynaryjny (oglądacz) winien mieć na uwadze, że przyspieszone lub utrudnione oddychanie przy znacznem rozszerzeniu nozdrzy, silnem poruszaniu skrzydełek nosowych i ostro uwidaczniających się ruchach słabizny, a także wypływ z nosa, kaszel, zwłaszcza głuchy i stłumiony, bolesny lub chrapliwy wskazują na schorzenie płuc lub inne poważniejsze choroby.

§ 5.

Cuchnący, ropny lub posokowaty wypływ z pochwy lub z dolnego kąta szpary sromowej wskazuje na choroby macicy. Należy jednak mieć na uwadze, że wypływ z pochwy może mieć również miejsce u zwierząt zdrowych (załącznik Nr. 1 pkt. 5). Na wypływ z pochwy wskazywać może również zabrudzenie ogona.

§ 6.

Przy badaniu poszczególnych gatunków zwierząt należy zbadać ze szczególną uwagą te narządy, w których najwięcej uwidocznione są objawy chorób właściwych tym zwierzętom.

Przeoczenia przy badaniu przed ubojem chorób zwierzęcia połączonych z zaburzeniem w ogólnym stanie zdrowia i podwyższoną ciepłotą ciała, w szczególności zaś przy schorzeniach narządów rodnych, przewodu pokarmowego, stawów, kości, racic i pępowiny mogą spowodować niebezpieczne zachorowania ludzi, którzy spożyli mięso z takiego zwierzęcia; zwłaszcza, że u zwierząt dotkniętych takiemi chorobami niekiedy po uboju nie zauważa się żadnych zmian lub tylko nieznaczne.

§ 7.

Przy badaniu bydła rogatego należy zwracać szczególną uwagę na następujące objawy:

a) gorące obrzęki w różnych miejscach powierzchni ciała—przy ciężkich chorobach zaraźliwych, a mianowicie przy wągliku, szelestnicy, zarazie dziczyzny i bydła rogatego i t. p.

b) zimne, ciastowate obrzęki na podgardlu połączone z dusznością — przy przenikaniu obcych ciał z żołądka do jamy piersiowej;

c) kulawiznę — przy pryszczycy, schorzeniach kości, stawów i racic; kulawizna wymaga w każdym wypadku dokładnego zbadania racic;

d) ślinienie lub mlaskanie, pęcherze lub wrzody na błonie śluzowej jamy gębowej — przy pryszczycy i księgosuszu;

e) twarde guzki w języku lub twarde obrzmienie całego języka albo szczęki — przy promienicy;

f) wypływ z nosa i silne łzawienie — przy księgosuszu, a także przy złośliwym katarze głowy, przy którym występuje zwykłe zmętnienie rogówki oka;

g) przyśpieszony i utrudniony oddech, krótki, bolesny i przytłumiony kaszel — przy gruźlicy i zarazie płucnej;

h) wypływ ropny lub posokowaty ze sromu i pochwy z obrzękiem i zaczerwienieniem błon śluzowych — przy schorzeniach macicy;

i) pęcherzyki lub małe płaskie wrzodziki na zewnętrznych narządach płciowych — przy otręcie;

j) pęcherzyki na strzykach wymion — przy pryszczycy; niebolesne guzy lub stwardnienia jednej lub więcej ćwiartek wymienia z powiększeniem gruczołów chłonnych wymienia — przy gruźlicy; gorące obrzmienia jednej lub więcej ćwiartek wymienia, połączone z zaburzeniem w ogólnym stanie zdrowia — przy ciężkich i niebezpiecznych schorzeniach wymienia.

§ 8.

Przy badaniu koni należy zwracać szczególną uwagę na następujące objawy:

a) wypływ z nosa lub twarde powiększenie gruczołów podszczękowych, wrzody lub blizny na błonach śluzowych nosa, jak również wrzody na skórze — przy nosaciźnie;

b) wyrzuty na skórze połączone z silnem swędzeniem - przy świerzbie;

c) gorące obrzmienia stawów, ścięgien i kopyt lub głębokie cuchnące rany połączone z zaburzeniem w ogólnym stanie zdrowia — przy posocznicy i ropnicy.

§ 9.

Przy badaniu cieląt należy zwracać szczególną uwagę na następujące objawy:

a) obwisłość pępka, zawartość w nim ropy lub posoki, obrzęki stawów połączone z kulawizną i ogólnem zaburzeniem w stanie zdrowia — przy posocznicy, ropnicy w następstwie schorzeń pępowiny;

b) wciągnięcie brzucha, zanieczyszczenie ogona kałem, płynny cuchnący kał barwy szarej, niekiedy z domieszką krwi w połączeniu z ogólnem zaburzeniem w stanie zdrowia — przy schorzeniach przewodu pokarmowego, zapaleniu otrzewnej i innych chorobach, powodujących niezdatność mięsa do spożycia.

§ 10.

Świnie przy cięższych zachorzeniach nie zwracają uwagi na otoczenie, zagrzebują się w ściółkę i mają ogon opuszczony. Przy szczegółowem badaniu należy zwracać uwagę na następujące objawy:

a) plamy barwy równomiernie ciemnoczerwonej, blednące pod naciskiem palca, na skórze szyi, uszu, brzucha i wewnętrznej powierzchni ud, rozszerzające się na całą powierzchnię ciała — przy różycy;

b) ostro ograniczone kropkowate lub większe zaczerwienienia, nie znikające i nie blednące pod naciskiem palca, na głowie, grzbiecie, zewnętrznej stronie kończyn, a niekiedy i na całej powierzchni ciała — przy pomorze lub zarazie świń;

c) plamy okrągłe lub czworokątne na różnych miejscach powierzchni ciała — przy pokrzywce;

d) głośne kwiczenie w razie spędzenia, ostrożny chód, kulawizna, krwawienie z racic — przy pryszczycy;

e) obrzmienie gardła i gruczołów podszczękowych — przy wągliku;

f) obrzmienie całej głowy, uszu, szyi, łopatek — przy posocznicy — ropnicy w następstwie ran kąsanych;

g) obrzmienie stawów — przy gruźlicy lub chronicznej postaci zarazy świń.

§ 11.

Przy badaniu owiec należy zwracać szczególną uwagę na następujące objawy:

a) wybroczyny na błonach śluzowych, gorące obrzęki pod skórą — przy wągliku;

b) wyrzuty na skórze w miejscach pokrytych wełną, połączone z silnem swędzeniem, wypadanie wełny kłaczkami, miejscami krótsza lub wytarta wełna — przy świerzbie;

c) wyrzuty lub brunatno-czarne strupy na częściach skóry, mniej pokrytych wełną, łzawienie, wypływ z nosa, ociężałość — przy ospie owczej;

d) zimne, niebolesne, ciastowate obrzęki pod szyją, bladość błon śluzowych — przy przewlekłych chorobach spowodowanych przez różnego rodzaju pasorzyty;

e) kulawizna — przy pryszczycy.

§ 12.

Przy badaniu kóz należy zwracać uwagę na te same objawy jak przy badaniu u owiec (§ 11); świerzb i ospa u kóz nie należą do chorób podlegających obowiązkowi zgłoszenia.

Załącznik Nr. 3 do rozp.
Min. Rol. z dnia 29 stycznia
1929 r. (poz. 305).

Oznaki stanu normalnego mięsa i narządów.

1. Krew, wyciekająca z rany przy uboju, jest czerwona, płynie lekko i krzepnie w krótkim czasie w postaci t. zw. placka krwistego. Krzepnięciu świeżej krwi można zapobiec zapomocą mieszania jej lub dodania odpowiednich środków chemicznych.

2. Płuca kurczą się już przy wyjmowaniu z klatki piersiowej. Powierzchnia płuc jest gładka i lśniąca, barwy żółtawo-czerwonej, przechodzącej następnie w ciemno-czerwoną. Na przekroju płuc występuje z oskrzeli czerwonawa piana. Spoistość płuc zdrowych jest miękko elastyczna. Kawałki (wycinki) płuc zdrowych, wrzucone do wody, pływają na powierzchni.

3. Osierdzie zawiera nieznaczną ilość czystego, czerwonawego, bezwonnego płynu. Powierzchnia wewnętrzna i zewnętrzna osierdzia, jak również powierzchnia serca jest gładka i lśniąca. Barwa mięśnia sercowego jest czerwono-brunatna, spoistość, szczególnie lewej komory sercowej zwarta. Rowki sercowe są wypełnione białą lub żółtawą tkanką tłuszczową.

4. Wątroba ma powierzchnię gładką, lśniącą, barwę jasno-brunatną. Po wyjęciu z jamy brzusznej barwa wątroby ciemnieje. Spoistość wątroby jest nieco elastyczna. Wątroba zwierząt tłustych, a niekiedy także i wysokociężarnych, jest żółtawo brunatna, spoistość zaś jędrna. Na powierzchni wątroby świni poszczególne zraziki uwidaczniają się wyraźnie.

5. Powierzchnia żołądka i jelit jest gładka, lśniąca, o barwie szarej lub niebieskawo-szarej. Błona śluzowa jest śliska, podobna do aksamitu, o barwie szarej lub szaro-żółtej.

6. Barwa śledziony jest: u buhajów i wołów tucznych — czerwono - brunatna, u krów więcej szaro-niebieskawa, u cieląt czerwononiebieskawa lub fioletowa, u owiec i kóz — czerwono-brunatna, u świń czerwona. Po wyjęciu z jamy brzusznej barwa śledziony stopniowo ciemnieje. Spoistość śledziony jest: u buhajów i wołów tucznych — jędrna, u krów, a także u cieląt i świń — wiotka, u owiec i kóz — elastyczna.

7. Nerki są jędrne, gładkie, lśniące, o barwie czerwono-brunatnej. U świń tucznych, u bydła rogatego i owiec nerki niekiedy są zmętniałe o barwie żółtawo-brunatnej.

8. Powierzchnia macicy jest gładka, lśniąca o barwie szaro-białej lub szaro-czerwonej. Barwa błony śluzowej jest żółtawa lub czerwono-szara. Na błonie śluzowej, zwykle zmarszczonej, u bydła rogatego, owiec i kóz znajdują się brodawkowate guzki, z których w czasie ciąży rozwijają się guzy maciczne. U owiec i kóz guzy te są płaskie i mają lejkowate wklęsłości.

9. Opłucna i otrzewna są przezroczyste, gładkie, połyskujące.

10. Mięśnie, tkanka tłuszczowa i tkanka łączna u zwierząt dobrze wykrwawionych nie zawierają prawie wcale krwi.

Barwa mięśni jest: u młodego bydła rogatego i u wołów blado - czerwona, u buhajów i krów ciemno-czerwona, u cieląt jasno lub szaro-czerwona, a u owiec żywo czerwona, u świń czerwona lub szaro-czerwona. Mięso zwierząt starszych jest zwykle ciemniejsze niż mięso zwierząt młodych.

Tkanka tłuszczowa owiec i kóz jest biała i jędrna. Sadło świń jest białe, miękkie, słonina zaś — biała, drobnoziarnista, jędrna. Tkanka tłuszczowa bydła rogatego jest biała lub żółta, lekko czerwonawa, twarda, na powierzchni zaś zazwyczaj pofałdowana (falista), a nawet gronkowata. W czasie pastwiskowym i u starszych krów barwa tłuszczu jest zwykle żółta.

Zwierzęta wychudzone mają tłuszcz ciągliwy, wilgotny lub galaretowaty, a mięśnie wodniste, wiotkie, zwiędłe. Zwierzęta chude, chociażby miały tylko znikomą ilość tłuszczu, to jednak mają tłuszcz jędrny, nie ciągliwy i nie galaretowaty, a mięśnie jędrne i elastyczne.

11. Kości mają grubą, twardą, szaro-białą lub czarno-żółtą warstwę korową, szpik kostny jest jędrny barwy czysto białej lub czerwonawo-żółtej.

12. Gruczoły chłonne mają barwę żółtawo-szarą lub szaro-niebieskawą, są jędrne, a na przekroju sączy się z nich szarawy, nieco mętny płyn. Gruczoły chłonne mięśni są cokolwiek jędrniejsze od gruczołów chłonnych narządów wewnętrznych. Gruczoły chłonne płuc i krezki starszych zwierząt są często czarnawo zabarwione. Zewnętrzna warstwa niektórych gruczołów chłonnych, zwłaszcza gruczołów chłonnych narządów trawienia, jest nawet u zupełnie zdrowych zwierząt czerwonawo zabarwiona.

Załącznik Nr. 4 do roz. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Sposób urzędowego badania po uboju.

§ 1.

Lekarz weterynaryjny i oglądacz winni być zaopatrzeni w czyste zawsze płaszcze, jak również co najmniej w dwa czyste, nadające się do badania noże. Noże zanieczyszczone wskutek nacinania chorobowo zmienionych narządów mogą być używane do dalszego badania jedynie po uprzedniem i należytem ich oczyszczeniu, w razie zaś potrzeby, w szczególności w wypadkach zaraźliwych chorób również i odkażeniu przez wygotowanie w 2% rozczynie sody.

§ 2.

Po stwierdzeniu stanu odżywienia zwierzęcia należy naprzód u każdej sztuki zbadać:

1) krew, zwracając uwagę na jej barwę, stopień skrzepnięcia i na obce domieszki (treść żołądka i t. p.);

2) skórę, zwłaszcza jej wewnętrzną powierzchnię, zwracając uwagę na wypełnienie naczyń krwionośnych, wybroczyny, wysięki i rany.

Następnie należy przeprowadzić dalsze szczegółowe badania, przestrzegając ściśle kolejności wskazanej w przepisach § 3 niniejszego załącznika.

§ 3.

Badanie bydła rogatego:

1) przy badaniu głowy wykrawa się głębokiem nacięciem poprzecznem język tak głęboko, aby całkowicie uwidocznić błonę śluzową jamy gębowej i gardła oraz pozagardzielowe gruczoły chłonne, i nacina się pozagardzielowe gruczoły chłonne oraz gruczoły chłonne podszczękowe, uważając na ogniska gruźlicze. Pęcherze i owrzodzenia na błonie śluzowej warg, dziąseł i języka wskazują na pryszczycę lub księgosusz; twarde guzki w języku lub twardy obrzęk całego języka, jak również zgrubienie kości szczękowych — na promienicę.

Następnie należy mięśnie żuchwowe naciąć głębokiem równoległem cięciem do szczęki dolnej, uważając na wągry; co do wągrów należy zbadać również język, nacinając go tylko w razie uzasadnionego podejrzenia;

2) przy badaniu płuc należy po stwierdzeniu barwy i połysku zwracać uwagę przedewszystkiem na zrosty i naloty, następnie należy płuca dokładnie omacać, zwracając uwagę na spoistość, stwardnienia, ogniska zapalne, ropne i posokowate oraz na pasożyty (bąblowce i t. p.). Uważać przytem należy, że przy niedostatecznem wykrwawieniu zwykle jedno płuco jest równomiernie czerwone, a zaczerwienienie tylko poszczególnych płatków płuc wskazuje na przedostanie się krwi do płuc przy wykonaniu uboju. Następnie należy przeciąć głęboko w kierunku podłużnym lewe i prawe gruczoły chłonne oskrzelowe, oraz przednie i tylne gruczoły śródpiersiowe, uważając przedewszystkiem na ogniska gruźlicze. Wreszcie należy, począwszy od dolnego tylnego brzegu, wykonać cięcia w każdem płucu w poprzecznym kierunku, zwracając uwagę na robaki płucne (oblice), a w końcu wykonać głębokie cięcie przez środek płuc w kierunku poprzecznym, w celu sprawdzenia, czy podczas uboju nie przedostała się do płuc zawartość żołądka;

3) przy badaniu serca należy przeciąć osierdzie, uważając przytem na ilość i wygląd płynu osierdziowego, na zrosty osierdzia z sercem lub z przylegającemi narządami. Serce należy przeciąć w sposób podany w § 19 p. 4 rozporządzenia niniejszego, zwracając uwagę na wypełnienie krwią komór sercowych i spoistość oraz barwę mięśnia sercowego, na wybroczyny wskazujące na posocznicę (ropnicę), jak również na nowotwory (mięsaki) i obecność wągrów na powierzchni i na przecięciach mięśnia sercowego;

4) przy badaniu przepony i śródpiersia należy zwracać szczególną uwagę na zrosty i obce ciała, przenikające z żołądka, na ogniska ropne lub posokowate, a także na gruźlicę;

5) przy badaniu wątroby należy zwracać uwagę na jej kształt, rozmiar, barwę, zaokrąglenie brzegów, wypełnienie naczyń krwionośnych, zmętnienie, szaro-żółte lub ciemno-czerwone zabarwienie, wskazujące na niedostateczne wykrwawienie, posocznicę lub ropnicę. Dalej uważać należy na zrosty, ogniska ropne lub posokowate z powodu przedostania się obcych ciał z żołądka, ogniska gruźlicze, bąblowce oraz zgrubienia lub stwardnienia przewodów żółciowych, spowodowane zwykle przez motylicę. W każdym wypadku należy wykonać cięcia w kierunku pionowym przez główne przewody żółciowe, a także obok dodatkowego płatu wątroby aż do przewodów żółciowych, wreszcie przeciąć gruczoły chłonne wątroby, zwracając uwagę na ogniska gruźlicze;

6) przy badaniu śledziony należy zwracać uwagę na jej rozmiar, kształt i spoistość. Powiększenie śledziony, zaokrąglenie jej brzegów, ciemne zabarwienie i rozmiękczenie wskazują na wąglik, posocznicę, ropnicę i t. p. Powiększoną śledzionę należy w każdym wypadku naciąć. Dalej należy zwracać uwagę na ogniska ropne, gruźlicę i bąblowce. W razie stwierdzenia ognisk gruźliczych należy dokładnie ustalić, czy gruzełki gruźlicze znajdują się tylko na otoczce śledziony, czy też w samym miąższu;

7) przy badaniu błon zewnętrznych przewodu pokarmowego (surowiczych) należy zwracać uwagę na wybroczyny, zaczerwienienia i galaretowate nacieki, wskazujące na wąglik, posocznicę, ropnicę i t. p., jak również zwracać należy uwagę na gruzełki i złogi gruźlicze, zrosty oraz ogniska ropne lub posokowate między żołądkiem, jelitami i innemi narządami jamy brzusznej.

Przy badaniu błon wewnętrznych przewodu pokarmowego (śluzowych) należy zwracać uwagę na wybroczyny, zaczerwienienia, sfałdowania, owrzodzenia, naloty, galaretowate nacieki, wskazujące na zapalenia i katary przewodu pokarmowego, na wąglik, posocznicę, ropnicę i t. p. Zgrubienie ścian 4-go żołądka i odbytnicy wzbudza podejrzenie o mięsaki.

Gruczoły krezkowe należy w każdym wypadku ponacinać, zwracając uwagę na ogniska gruźlicze, wybroczyny, zaczerwienienia i pasożyty (pięciouściec);

8) macicę krowy należy w każdym wypadku przeciąć i dokładnie zbadać jej zawartość. Cuchnąca szaro-czerwona zawartość wskazuje na choroby po porodzie, połączone często z posocznicą lub ropnicą, a owrzodzenie błon śluzowych — na gruźlicę;

9) przy badaniu sromu i pochwy należy zwracać uwagę na wysypkę i owrzodzenia, wzbudzające podejrzenie o otręt;

10) nerki należy wyłuszczyć z otaczającej je torebki tłuszczowej i otoczki, zwracając uwagę na powiększenie, szarawe zabarwienie, zmętnienie i wybroczyny, wzbudzające podejrzenie o posocznicę, ropnicę i t. p. Gruczoły chłonne nerek należy w każdym wypadku naciąć, w razie zaś stwierdzenia w nich zmian chorobowych przeciąć nerkę w kierunku od wielkiej krzywizny do miedniczki, badając na przekroju poszczególne warstwy nerek;

11) przy badaniu wymion należy w każdym wypadku przeciąć gruczoły chłonne, a wszystkie 4 ćwiartki wymienia dokładnie omacać, zwracając uwagę na stwardnienia, guzy, ogniska gruźlicze, ropne lub posokowate, powiększenie jednej lub więcej ćwiartek wymienia. Przekrwienia i wysięki wskazują na ostre zapalenie wymienia, mające często w następstwie posocznicę lub ropnicę;

12) przy badaniu całej sztuki (dwóch połów zwierzęcia) należy stwierdzić stan odżywienia i barwę mięsa, mając na względzie, że żółte zabarwienie tłuszczu może być stanem normalnym (zał. Nr. 3 pkt. 10), podczas, gdy żółte zabarwienie również tkanki łącznej, ścięgien, kości i chrząstek wskazuje na żółtaczkę. Znaczne przesycenie mięsa wilgocią jest oznaką wodnicy. Galaretowate nacieki wzbudzają podejrzenie o wąglik, szelestnicę lub zarazę dziczyzny i bydła rogatego, przekrwienia zaś mogą wskazywać na złamanie kości lub inne urazy. Każde miejsce przekrwione należy naciąć. Dostępne dla oka mięśnie, a w szczególności mięśnie szyi, grzbietu, lędźwi i brzucha należy badać co do wągrów, kości zaś kręgów i most-

ka, a także ścięgna i stawy — pod względem ognisk gruźliczych, ropnych lub posokowatych.

U zwierząt, u których się stwierdzi zmiany gruźlicze, należy ponacinać i zbadać dokładnie gruczoły chłonne szyi, klatki piersiowej, lędźwiowe, biodrowe, krzyżowe, sromowe (wymienia) kolanowe, fałdy kolanowej, barkowe i pachowe:

13) przy badaniu błony piersiowej, pokrywającej ściany klatki piersiowej i brzusznej, a także wszystkich narządów, znajdujących się w tych jamach, należy zwracać uwagę na gruźlicę, zrośnięcia ropne i posokowate ogniska, wybroczyny, naloty, a także przenikające od zewnątrz lub z żołądka rany, które często mogą powodować posocznicę lub ropnicę.

§ 4.

Przy badaniu koni (badanie koni nie należy do zakresu działania oglądaczy) lekarz weterynaryjny winien postępować w sposób i w kolejności, jak przy badaniu bydła rogatego (§ 3) zwracając jednakże szczególną uwagę na nosaciznę, posocznicę i ropnicę.

Głowę należy przepiłować w kierunku podłużnym obok linji środkowej, wyjąć przegrodę nosową zbadać szczegółowo pod względem nosacizny błony śluzowe jamy nosowej, krtani i tchawicy, jak również gruczoły podszczękowe, płuca, śledzionę, nerki i skórę.

Szczególną uwagę zwracać należy na zmiany, wskazujące na posocznicę lub ropnicę, zwłaszcza u koni, poddanych ubojowi z konieczności, oraz na zapalenie płuc, cuchnące rany kopyt, kości i stawów, jak również na złośliwe nowotwory (czarne mięsaki, zwłaszcza u siwków) i ropne ogniska w różnych narządach przy zołzach.

Zbędne jest wykonywanie u koni nacięć mięśni głowy — co do wągrzycy i wątroby — co do motylicy.

§ 5.

U cieląt bada się naprzód ośrodek, następnie inne narządy i części.

U cieląt poniżej sześciu tygodni jest zbędne badanie co do wągrów i motylicy, a także badanie nerek, o ile w toku badania nie zajdzie tego potrzeba.

Natomiast przy badaniu cieląt należy zwracać szczególną uwagę na:

1) zmiany pępowiny oraz stawów napiąstkowych i skokowych, które podlegają częstym schorzeniom, połączonym z posocznicą lub ropnicą;

2) zmiany w jelitach, wzbudzające podejrzenie o zapalenie jelit, biegunkę lub błonicę, połączoną zwykle z posocznicą lub ropnicą;

3) wybroczyny lub naloty na otrzewnej i błonie piersiowej, wskazujące na posocznicę lub ropnicę;

4) nadmuchanie, na co wskazują pęcherzyki powietrzne w tkance łącznej między mięśniami, szeleszczące przy dotyku, zwłaszcza na pośladkach i w słabiźnie, jak również pęcherzyki powietrza w tkance międzyzrazikowej płuc;

5) niedojrzałość (niedostateczny rozwój).

§ 6.

U świń bada się głowę razem z mięsem. Nacinanie wątroby celem zbadania co do motylicy jest zbędne.

1) Po wyjęciu sadła należy przeprowadzić szczegółowe badanie widocznych mięśni co do wągrów i złogów wapiennych w szczególności mięśni brzusznych, lędźwiowych karku, międzyżebrowych oraz mięśni przepony, krtani serca, języka. Należy w każdym wypadku naciąć mięśnie karku, w razie zaś podejrzenia również wszystkie wyżej wymienione i inne mięśnie;

2) gruczoły chłonne gardła i szyi należy w każdym wypadku przeciąć, zwracając uwagę na ogniska gruźlicze i wąglikowe;

3) przy badaniu płuc, osierdzia, opłucnej i otrzewnej należy zwracać szczególną uwagę na wybroczyny, zrosty, szaro-czerwone niekiedy cuchnące zserowaciałe ogniska, wskazujące na zarazę lub na pomór świń;

4) zlepienia i zrosty narządow jamy brzusznej, wybroczyny na otrzewnej i zewnętrznej błonie narządów jamy brzusznej, jak również owrzodzenia błon śluzowych przewodu pokarmowego, zwłaszcza jelita grubego, wskazują na pomór świń;

5) gruczoły chłonne krezki należy w każdym wypadku ponacinać, zwracając uwagę na ogniska gruźlicze, jak również na obrzmienie i zaczerwienienie gruczołów chłonnych, wskazujące na różycę, pomór i inne ostre choroby przewodu pokarmowego;

6) nerki należy w każdym wypadku dokładnie zbadać, zwracając uwagę na ich powiększenie a także zmętnienie, wskazujące na różycę, przedewszystkiem zaś należy zwracać szczególną uwagę na kropkowate, niekiedy tylko pojedyńcze w bardzo nieznacznym stopniu występujące wybroczyny, które wskazują na pomór lub zarazę świń;

7) przy badaniu mięsa należy zwracać uwagę na strupy lub ranki na skórze, które nieraz wskazują na istnienie posokowatych ognisk pod skórą lub w mięsie, powstałych wskutek obrażeń mechanicznych Wszystkie dla oka widoczne gruczoły chłonne w jamie piersiowej i brzusznej należy dokładnie zbadać i w razie podejrzenia przeciąć, zwracając uwagę na ich powiększenie, zmętnienie i zaczerwienienie, wzbudzające podejrzenie o zarazę lub pomór świń. Przy badaniu skóry należy zwracać baczną uwagę na zaczerwienienie i kropkowate wybroczyny, wskazujące na różycę, względnie pomór i zarazę świń;

8) u knurów, wnętrów i późno wytrzebionych wieprzów należy uważać na zapach płciowy, u świń pochodzących z obszarów nadmorskich (karmionych rybami) na zapach rybny lub tranowy. W razie podejrzenia należy przeprowadzić próbę gotowania lub smażenia i w razie potrzeby powtórzyć ją w dniu następnym;

9) badanie co do włośni należy wykonać według przepisów załącznika Nr. 6.

§ 7.

Badanie owiec i kóz wykonywa się w zasadzie w sposób wskazany przy badaniu bydła rogatego (§ 3), przytem:

1) zbędne jest szczegółowe badanie co do wągrów, wykrawanie języka, przecinanie serca,

nacinanie gruczołów chłonnych głowy, gruczołów płuc, o ile w toku badania nie zajdzie potrzeba dokładniejszego rozpoznania;

2) szczególną uwagę należy zwracać na cewy Mieschera, pasorzyty w nosie, mózgu, płucach, wątrobie oraz na ogniska ropne, wodnicę, wychudzenie, żółtaczkę. Przepisanych przy badaniu bydła rogatego nacięć wątroby w żadnym wypadku nie wolno zaniechać;

3) u capów, rzadziej u baranów należy stwierdzić, czy mięso lub narządy nie posiadają zapachu płciowego, o ile zaś to zachodzi, należy wykonać próbę gotowania lub smażenia, którą w razie potrzeby należy powtórzyć w dniu następnym.

§ 8.

Szczególnie dokładnego badania wymagają zwierzęta wszystkich gatunków, zabite wskutek nieszczęśliwego wypadku lub z obawy, że zwierzę przed przybyciem lekarza weterynaryjnego lub oglądacza mogłoby paść albo, że mięso zwierzęcia wskutek pogorszenia się jego stanu zdrowia mogłoby znacznie stracić na wartości, wreszcie takie zwierzęta, które zostały z nieznanych powodów zabite bez uprzedniego badania, jak również zwierzęta, na których już po śmierci naturalnej dokonano upozorowanego uboju.

W takich wypadkach należy przedewszystkiem stwierdzić, czy chodzi o ubój prawidłowy, czy dorżnięcie w stanie przedśmiertnym (agonji), czy też upozorowany ubój już padłego zwierzęcia, oraz czy wnętrzności zostały wyjęte bezpośrednio po śmierci. Należy przytem mieć na uwadze, że przy uboju podczas agonji lub przy upozorowanym uboju naczynia krwionośne skóry, mięsa i narządów wewnętrznych są silnie wypełnione krwią i że u zwierząt poddanych upozorowanemu ubojowi brzegi zadanej rany ciętej lub kłutej nie są nasiąknięte krwią, co należy sprawdzić przez wykonanie świeżych poprzecznych nacięć brzegów rany. Zielonawe zabarwienie powłoki brzusznej lub zapach gnilny wskazują na to, że wnętrzności nie zostały wyjęte zaraz po śmierci zwierzęcia.

Załącznik Nr. 5 do rozp. Minist. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Bakterjologiczne badanie mięsa.

I. Obowiązek bakterjologicznego badanie mięsa.

§ 1.

Bakterjologiczne badanie mięsa należy przeprowadzać we wszystkich wypadkach podejrzenia o posocznicę lub ropnicę oraz we wszystkich wypadkach, wzbudzających podejrzenie, że mięso zawiera zarazki zatruwające mięso (zatruwacze mięsa), zwłaszcza przy uboju z konieczności, o ile już z widocznych zmian, stwierdzonych przy urzędowem badaniu przed ubojem i po uboju, niewątpliwie nie wynika, że całą sztukę należy uznać za niezdatną do spożycia.

W szczególności należy przeprowadzać bakterjologiczne badanie w wypadkach:

1) ostrego zapalenia jelit (zwłaszcza u koni i cieląt), ostrego zapalenia macicy i wymienia (zwłaszcza u krów i owiec), ostrego zapalenia płuc, opłucnej lub otrzewnej, stawów, pochewek, ścięgien, racic, kopyt i pępowiny zwłaszcza w związku z niezupełnie otorbionemi ogniskami ropnemi lub martwicowemi;

2) gwałtownych zaburzeń w ogólnym stanie zdrowia, zauważonych przed ubojem zwłaszcza, gdy badanie po uboju nie wykazuje zmian uzasadniających te zaburzenia.

Od przeprowadzenia bakterjologicznego badania należy odstąpić, gdy posiadacz oświadczy, że zgadza się na uznanie mięsa za niezdatne.

§ 2.

Bakterjologiczne badania rozpoznawcze przeprowadzają państwowe weterynaryjne pracownie rozpoznawcze.

Minister Rolnictwa może również innym zakładom bakterjologicznym, zwłaszcza pracowniom bakterjologicznym, przy rzeźniach zezwolić na wykonywanie badania bakterjologicznego w związku z urzędowem badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa. Zakłady takie winny się zastosować do wszystkich zarządzeń, wydanych w tym przedmiocie.

II. Pobieranie, opakowanie i przesyłanie próbek.

§ 3.

Do bakterjologicznego badania mięsa pobiera się natychmiast po ukończeniu badania oczyszczonym i wyjałowionym nożem:

1) po jednej próbce, możliwie przylegającej do kości, kształtu kostki o wymiarze 6 do 8 cm.^{3} z mięśni przedramienia kończyny przedniej i podudzia drugostronnej kończyny tylnej;

2) po jednym mięśniowym gruczole chłonnym pachwinowym i podkolanowym wraz z otaczającą je tkanką łączną—z pozostałych dwóch kończyn;

3) całą śledzionę i jedną nerkę wraz z ich gruczołami chłonnemi, których to części nacinać nie wolno;

4) inne części narządów chorobowo zmienionych, co do których — według uznania lekarza weterynaryjnego — przypuszczać można, że w danym wypadku zawierają zarazki.

§ 4.

Pobrane próbki należy włożyć do probówek lub po owinięciu w czyste płótno albo papier nieprzemakalny — w inne szczelne naczynie, które dopełnia się możliwie otrębami, i wysłać jako pośpieszną przesyłkę pocztową do właściwej weterynaryjnej pracowni rozpoznawczej lub zakładu bakterjologicznego (§ 2).

Lekarz weterynaryjny winien podać dokładnie swoje imię, nazwisko i miejsce zamieszkania (miejscowość, powiat, województwo),

jak również imię, nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza zwierzęcia, dzień wykonania badania przed ubojem i po uboju i najważniejsze zauważone objawy i zmiany chorobowe.

III. Sposób badania w pracowniach rozpoznawczych (zakładach bakterjologicznych).

§ 5.

W celu stwierdzenia obecności drobnoustrojów chorobotwórczych lub należących do grupy zatruwaczy mięsa należy zastosować sposób umożliwiający otrzymanie wyniku badania w możliwie najkrótszym czasie, t. j. w ciągu 24 godzin.

Każdą przesłaną próbkę należy opalić aż do zwęglenia jej powierzchni i następnie przepołowić wyjałowionym nożem.

Z powierzchni jednej połowy próbki wydobywa się miazgę tkanki i sporządza się wysiewy na płytkach agarowych według naukowo uznanych metod, mających na celu uwidocznienie na pożywkach ustrojów, należących do grupy zatruwaczy mięsa lub innych drobnoustrojów chorobotwórczych, ważnych dla oceny mięsa lub stwierdzenia zaraźliwej choroby zwierzęcej, podlegającej urzędowemu zwalczaniu.

Drugą połowę próbki, przed sporządzeniem z niej wysiewów w wyżej wskazany sposób, poddaje się na 6 — 12 godzin postępowaniu, mającemu na celu namnażanie drobnoustrojów.

Kolonje wyrosłe na pożywkach bada się mikroskopowo (w zabarwionych mazanych preparatach i w kropli wiszącej), serologicznie (aglutynacja), przy użyciu wysokowartościowych swoistych surowic dla zatruwaczy mięsa, a w razie potrzeby w drodze wysiewów różniczkowych na pożywkach barwionych (barwne rzędy).

§ 6.

Jeżeli w wysiewach sporządzonych z części próbek nie poddanych namnażaniu (§ 5 ust. 4) zostaną stwierdzone zatruwacze mięsa lub inne drobnoustroje chorobotwórcze, można odstąpić od dalszego badania pozostałej połowy próbek poddanych namnażaniu. Jeżeli zaś wysiewy sporządzone z części próbek, nie poddanych postępowaniu namnażania, okażą się jałowe, należy w każdym wypadku badanie ich przeprowadzić do końca.

IV. Ocena wyników badania bakterjologicznego.

§ 7.

Jeżeli w wyniku badania:

1) zostaną stwierdzone zatruwacze mięsa, w szczególności prątki duru rzekomego lub prątki Gaertnera, całą sztukę zwierzęcia należy uznać za niezdatną do spożycia;

2) zostaną stwierdzone drobnoustroje, wykazujące w wysiewach tylko ogólne właściwości zatruwaczy mięsa, różniące się jednak przy dalszem badaniu (w kropli wiszącej, w barwnych rzędach, przez rozkład cukrów, przy aglutynacji i t. p.), uważać należy podejrzenie o zatruwacze mięsa za uzasadnione i całą sztukę uznać za niezdatną do spożycia;

3) nie zostaną stwierdzone zatruwacze mięsa (pkt. 1), ani też drobnoustroje wzbudzające podejrzenie o zatruwacze mięsa (pkt. 2), lecz inne drobnoustroje (ziarniaki, gronkowce, paciorkowce, drobnoustroje okrężnicowe, rozkładu i t. p.) — całą sztukę należy uznać za warunkowo zdatną;

4) nie zostaną stwierdzone zatruwacze mięsa (pkt. 1), ani drobnoustroje podejrzane o zatruwacze mięsa (pkt. 2), ani też drobnoustroje rozkładu (pkt. 3), lecz drobnoustroje swoiste dla zaraźliwych chorób zwierzęcych — ocenę należy uzależnić od rodzaju stwierdzonych drobnoustrojów i od wyniku urzędowego badania przed ubojem i po uboju;

5) nie zostaną stwierdzone żadne drobnoustroje (pkt. 1 — 4) — ocenę mięsa należy uzależnić jedynie od wyniku urzędowego badania przed ubojem i po uboju.

§ 8.

O wyniku badania pracownia rozpoznawcza (zakład bakterjologiczny) zawiadamia jaknajśpieszniej (telegraficznie) lekarza weterynaryjnego, który nadesłał próbki. Telegraficzne zawiadomienie należy potwierdzić na piśmie.

Lekarz weterynaryjny, otrzymawszy zawiadomienie, udaje się niezwłocznie na miejsce badania i po powtórnem zbadaniu mięsa ocenia i oznakowuje mięso. Odpowiedzialność za ocenę mięsa ponosi w każdym wypadku lekarz weterynaryjny, wykonywujący urzędowe badanie zwierząt rzeźnych i mięsa.

§ 9.

Bakterjologicznego badania mięsa, jak również badania mięsa po otrzymaniu wyniku badania bakterjologicznego nie należy uważać za ponowne badanie w myśl ustępu 2 art. 16 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 361).

V. Sposób rejestrowania.

§ 10.

Pracownie rozpoznawcze (zakłady bakterjologiczne — 2) winny prowadzić osobny dziennik badania bakterjologicznego, zapisując w nim datę otrzymania i badania próbek, imię, nazwisko i miejsce zamieszkania (miejscowość, powiat, województwo) lekarza weterynaryjnego, który nadesłał próbki, jak również imię, nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza, gatunek zwierzęcia, wyszczególnienie otrzymanych i badanych próbek oraz wynik poszczególnych zastosowanych metod badania według porządku podanego w §§ 5 i 6 załącznika niniejszego.

Pracownie rozpoznawcze i zakłady bakterjologiczne winny corocznie, w terminie ustanowionym przez Ministra Rolnictwa, przedstawiać Ministerstwu Rolnictwa sprawozdania o ilości badanych wypadków i wyniku zastosowanych poszczególnych badań.

Załącznik Nr. 6 do rozp. Min. Rol. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Badanie co do włośni.

§ 1.

Badanie co do włośni wykonywa się zapomocą mikroskopu lub trychinoskopu (aparatu projekcyjnego).

§ 2.

Mikroskop jest odpowiedni do badania mięsa co do włośni, jeżeli umożliwia 30 — 40-krotne powiększenie, a także 100-krotne i odtwarza wyraźny i dokładny obraz badanego przedmiotu.

Trichinoskop nadaje się do badania mięsa co do włośni, jeżeli przy 70 — 80-krotnem powiększeniu wytwarza wyraźny i dokładny obraz świetlny badanego przedmiotu.

§ 3.

Oprócz mikroskopu lub trychinoskopu oglądacz, jak również lekarz weterynaryjny, o ile wykonywa badanie co do włośni, winni być zaopatrzeni w następujące narzędzia:

1) nóż do wycinania próbek,

2) małe zakrzywione nożyczki do wycinania preparatów z pobranych próbek,

3) ściskacze (kompresorja) do rozpłaszczania i badania wyciętych z próbek preparatów,

4) pincetkę i dwa szpikulce,

5) zakraplacz, kwas octowy i ług potasowy,

6) odpowiednią ilość kolejno numerowanych puszek do wkładania wyciętych próbek w wypadkach równoczesnego pobierania próbek od większej ilości świń, lub z większej ilości kawałków mięsa.

§ 4.

Do badania mięsa co do włośni należy pobrać próbki:

1) z całej świni:

a) z każdej nóżki przepony w pobliżu jej przejścia w część ścięgnistą—po jednej próbce wielkości orzecha laskowego lub

b) w braku jednej nóżki przepony, z pozostałej drugiej nóżki dwie próbki wielkości orzecha laskowego, w braku zaś obydwóch nóżek przepony — 2 próbki wielkości orzecha laskowego—z części żebrowej przepony lub mięśni brzusznych;

2) z połowy świni — jak z całej świni;

3) z poszczególnych kawałków mięsa świeżego lub przyrządzonego (szynki, słoniny i t. p.) — z różnych miejsc możliwie w pobliżu kości lub ścięgien po 3 próbki;

4) z kiełbas po cztery cienkie plasterki na każdy kilogram kiełbasy.

§ 5.

Oglądacz lub lekarz weterynaryjny winien pobierać próbki osobiście. W większych rzeźniach pobieranie próbek może być uskuteczniane przez inne osoby (skrawkarzy), które wykażą swe uzdolnienie zgodnie z przepisami § 13 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 26 maja 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 575).

Przy równoczesnem pobieraniu próbek z większej ilości świń lub z większej ilości kawałków mięsa, próbka z każdej świni, lub z każdego kawałka mięsa winna być wkładana do oddzielnej puszki z wytłoczonym na niej numerem. Każda świnia lub każdy kawałek mięsa, z którego pobrano próbkę, winien być oznaczony numerem tej puszki, do której włożono pobraną próbkę.

§ 6.

Z pobranych próbek (§ 4) należy sporządzić preparaty:

1) z próbek pobranych z obydwóch nóżek przepony (§ 4 pkt. 1-a) — z każdej próbki po 7, razem 14 preparatów;

2) z próbek pobranych tylko z jednej nóżki przepony (§ 4 pkt. 1-b) - z każdej próbki po 7, razem 14 preparatów;

3) z próbek pobranych z mięśni przepony żebrowej lub z mięśni brzusznych (§ 4 pkt. 1-b) — z każdej próbki po 14, razem 28 preparatów;

4) z próbek pobranych:

e) ze słoniny — z każdej próbki po 4, razem 12 preparatów,

b) z kawałków mięsa—z każdej próbki po 6, razem 18 preparatów;

5) z próbek (plasterków) pobranych z kiełbas, po wyciągnięciu szpikulcem włókien, odznaczających się bledszą barwą i delikatniejszą strukturą (mięso wieprzowe) — po 6 z każdej próbki, razem 24 preparaty.

§ 7.

W celu sporządzenia preparatów wycina się małemi zakrzywionemi nożyczkami z próbki kawałeczki wielkości ziarnka owsa w kierunku układu włókien mięsnych, umieszcza się je na poszczególnych polach dolnej szklanej płytki ściskacza, przykrywa górną płytką i rozpłaszcza zapomocą przykręcenia śrubek tak, aby można było przez preparat czytać zwykłe pismo drukowane.

Preparaty z mięsa suchego lub twardego należy przed umieszczeniem ich na dolnej płytce ściskacza włożyć na przeciąg 10—15 minut do ługu potasowego, rozcieńczonego mniej więcej podwójną ilością wody. Suche włókna rozdrabnia się zapomocą szpikulców.

§ 8.

Badanie mikroskopowe należy wykonać starannie, przesuwając powoli ściskacz i oglądając kolejno każdy preparat w kierunku układu włókien mięsa, przytem należy zwracać uwagę na torebki Mieschera i złogi wapienne, mając na względzie, że niekiedy w mięsie napotyka się motylicę, mątnik octowy, roztocze i młode robaczki płucne (oblice), które przypadkowo mogą się dostać do próbek mięsa lub preparatów.

W razie wątpliwości należy podejrzany preparat zbadać przy silniejszem powiększeniu, w razie potrzeby pobrać nowe próbki i badać je w ten sposób aż do osiągnięcia pewnego wyniku. Ciemne i niewyraźne miejsca w preparacie należy rozjaśnić zapomocą kwasu octowego.

§ 9.

W wypadkach podejrzenia, że ośrodek (język, krtań, płuca, przepona, wątroba), pochodzący z danej świni, został zamieniony, należy pobrać próbki ze wszystkich ośrodków, co do których zachodzi podejrzenie zamiany i badać je w wyżej podany sposób aż do usunięcia wątpliwości.

§ 10.

Jeżeli oglądacz wykryje włośnie lub twory podobne do włośni, to winien wszystkie pobrane z podejrzanej świni lub mięsa próbki i wszystkie z nich sporządzone preparaty przesłać natychmiast właściwemu lekarzowi weterynaryjnemu, oznaczając dokładnie w preparatach podejrzane miejsca i podając nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza.

§ 11.

Lekarz weterynaryjny winien przesłane próbki i preparaty zbadać niezwłocznie i o wyniku badania zawiadomić natychmiast oglądacza i właściwą władzę gminną.

§ 12.

Przy badaniu zapomocą trychinoskopu należy również badać poszczególne preparaty wolno i starannie, przesuwając je kolejno w kierunku układu włókien mięsnych.

W razie wątpliwości należy podejrzane preparaty zbadać pod mikroskopem przy silniejszem powiększeniu i postępować dalej w sposób podany w § 10 załącznika niniejszego.

§ 13.

Na sporządzenie i badanie preparatów, nie licząc czasu potrzebnego do pobrania i rozmiękczenia próbek, należy zużyć co najmniej:

a. przy badaniu pod mikroskopem:

1) jeżeli próbki zostały pobrane z obydwóch lub jednej nóżki przepony — 10 minut,

2) jeżeli próbki zostały pobrane z mięśni przepony żebrowej, lub mięśni brzusznych — 20 minut,

3) jednego kawałka mięsa — 12 minut,

4) jednego kawałka słoniny — 10 minut,

5) każdgo kilograma kiełbasy — 15 minut;

b. przy badaniu zapomocą trychinoskopu:

1) jeżeli próbki zostały pobrane z obydwóch lub jednej nóżki przepony — 6 minut,

2) jeżeli próbki zostały pobrane z mięśni przepony żebrowej, lub mięśni brzusznych — 12 minut,

3) jednego kawałka mięsa — 7 minut,

4) jednego kawałka słoniny — 6 minut,

5) każdego kilograma kiełbasy — 10 minut.

Ilość badań co do włośni, wykonanych przez jednego oglądacza w przeciągu jednej doby, nie powinna przekraczać:

1) przy badaniu pod mikroskopem:
36 całych lub połów świń, lub
30 kawałków mięsa, lub
36 kawałków słoniny, lub
25 kg. kiełbasy;

2) przy badaniu zapomocą trychinoskopu:
60 całych lub połów świń, albo
55 kawałków mięsa, lub
60 kawałków słoniny, lub
40 kg. kiełbasy.

W wyjątkowych wypadkach wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy) może, w razie koniecznej potrzeby na pewien, ściśle określony czas zezwolić na powiększenie wyżej podanych ilości dziennych badań do 20%.

§ 14.

Oglądacz, jak również lekarz weterynaryjny, wykonywający badanie co do włośni, winni prowadzić osobny dziennik według załączonego wzoru, w którym należy zapisać osobno każde badanie, a wynik badania stwierdzić własnoręcznym podpisem.

W rzeźniach, w których badanie co do włośni wykonywa kilka osób, może być prowadzony jeden wspólny dziennik, wynik badania jednak stwierdzić winna własnoręcznym podpisem osoba, która wykonałą badanie.

W razie pobrania próbek przez skrawkarza (§ 5) wypełnienie rubryki 2-ej dziennika przez oglądacza, wykonywającego badanie co do włośni, jest zbędne, o ile nie zostaną stwierdzone włośnie.

Skrawkarz, pobierający próbki, winien prowadzić osobny dziennik, w którym zapisuje numer bieżący, datę, imię i nazwisko posiadacza, imię i nazwisko oglądacza, wykonywającego badanie co do włośni i wynik badania.

Dzienniki po zakończeniu roku winny być przechowywane w przeciągu następnych dwóch lat.

Wzór do zał. Nr. 6 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

(Str. 1).

DZIENNIK BADANIA CO DO WŁOŚNI

Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania oglądacza ....

lekarza weterynaryjnego..............................

Obwód badania..............................

Powiat ....

Województwo ....

rozpoczęto dn.............................. 19.......... r.

zakończono dn.............................. 19.......... r

(Str. 2).

Nr. bieżący	Imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania posiadacza	Nr. Nr. pobranych próbek	badania		dzień wysłania próbek i preparatów z podaniem nazwiska lekarza weterynaryjnego	podpis	uwagi
			dzień i godzina	wynik			
1	2	3	4	5	6	7	8

Załącznik Nr. 7 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Ocena mięsa zwierząt dotkniętych gruźlicą.

I. Za niezdatne należy uznać:

1) całą sztukę razem z narządami, jeżeli zwierzę wskutek gruźlicy jest zupełnie wychudzone;

2) narządy i części, w których ujawniono zmiany gruźlicze.

Cały narząd (np. płuca, wątrobę, opłucnę, otrzewnę i t. p.) należy uznać za dotknięty gruźlicą bez względu na ilość i wielkość ujawnionych ognisk gruźliczych i stopień ich rozprzestrzenienia, nawet wówczas, gdy narząd sam nie zawiera zmian gruźliczych, lecz zmiany takie ograniczają się do przynależnych gruczołów chłonnych.

Przy gruźlicy gruczołów chłonnych krezkowych należy uznać za gruźliczą tylko przynależną część jelit, t. j. tylko jelita cienkie lub tylko jelita grube wraz z przynależną częścią krezki.

U świń jelita należy uznać za zdatne, jeżeli ogniska gruźlicze, stwierdzone tylko w gruczołach chłonnych krezkowych, są zupełnie suche, zserowaciałe lub zwapniałe.

II. Za warunkowo zdatne po nieszkodliwem usunięciu części niezdatnych (dział I pkt. 2) należy uznać:

1) całą sztukę, jeżeli zwierzę nie jest zupełnie wychudzone (dz. I pkt. 1) i jeżeli można przypuszczać, że gruźlica świeżo wtargnęła do obiegu krwi — przypuszczenie takie jest uzasadnione:

a) jeżeli gruzełki gruźlicze znajdują się w narządach, do których gruźlica może się przedostać jedynie drogą wielkiego obiegu krwi i gruzełki te nie są jeszcze zmętniałe i nie przekraczają wielkości ziarnka prosa lub

b) jeżeli u gruźliczych zwierząt zostanie stwierdzony obrzęk śledziony i gruczołów chłonnych mięsa, którego przyczyna w inny sposób nie może być uzasadniona.

Na możliwość świeżego wtargnięcia gruźlicy do wielkiego obiegu krwi należy szczególną zwracać uwagę przy niezupełnie otorbionych ogniskach gruźliczych, jak również przy promienistem zserowaceniu ognisk gruźliczych (gruźlicze nacieczenie);

2) poszczególne ćwierci mięsa, w których zostanie stwierdzone chociażby tylko jedno ognisko w kościach lub gruczołach chłonnych mięśni, a ognisko to nie jest zupełnie suche i zupełnie zserowaciałe lub zwapniałe (dz. III pkt. 2), z wyjątkiem wypadków uznania całej sztuki za niezdatną (dz. I pkt. 1) lub warunkowo zdatną (dz. II pkt. 1).

III. Za mniej wartościową, z wyjątkiem uznania całej sztuki lub poszczególnych ćwierci za niezdatne (dz. I) lub warunkowo zdatne (dz. II) po nieszkodliwem usunięciu części niezdatnych do spożycia (dz. I pkt. 2) należy uznać:

1) całą sztukę, jeżeli gruźlica obejmuje dwa lub więcej narządów i zmiany gruźlicze w poszczególnych narządach są znacznie rozprzestrzenione;

2) poszczególne części, w których stwierdzone zostały zupełnie suche, zserowaciałe lub zwapniałe ogniska gruźlicze w kościach lub gruczołach chłonnych mięśni.

Załącznik Nr. 8 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Ocena mięsa świń, dotkniętych pomorem lub zarazą świń.

I. Za niezdatne do spożycia należy uznać:

1) całą sztukę razem z narządami, jeżeli świnia jest wychudzona lub jeżeli zostaną stwierdzone zmiany chorobowe (wiotkość, wodnistość, szare lub ciemno-czerwone zabarwienie) nietylko w narządach, skórze, tłuszczu, lecz również w mięśniach;

2) wszystkie narządy wewnętrzne, jak również części skóry wykazujące zmiany chorobowe, jeżeli zostanie stwierdzony ostry przebieg pomoru lub zarazy świń, a nie zachodzą warunki wskazane w pkt. 1;

3) tylko poszczególne narządy, wykazujące zmiany chorobowe w wypadkach przewlekłego przebiegu pomoru lub zarazy świń, gdy przed ubojem nie zauważono zaburzeń w ogólnym stanie zdrowia, po uboju zaś zostały stwierdzone tylko zmiany pozostałe po tych chorobach (blizny lub zrosty narządów jamy brzusznej lub piersiowej, strupy na błonie śluzowej jelit, zserowaciałe i zupełnie otorbione ogniska w płucach lub gruczołach chłonnych).

II. Za warunkowo zdatną należy uznać całą sztukę oprócz narządów wewnętrznych i części uznanych za niezdatne (dz. I pkt. 2), jeżeli zostaną stwierdzone objawy i zmiany ostrego przebiegu pomoru lub zarazy świń (wybroczyny na błonach surowiczych, w płucach, w nerkach, ciemno-czerwone zabarwienie i obrzmienie gruczołów chłonnych mięsnych), a nie zachodzą warunki wskazane w dz. I pkt. 1.

Załącznik Nr. 9 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Ocena mięsa świń, dotkniętych różycą.

I. Za niezdatne do spożycia należy uznać:

1) całą sztukę razem z narządami, jeżeli świnia jest wychudzona lub jeżeli zostaną stwierdzone zmiany chorobowe nietylko w narządach, skórze, tłuszczu, lecz także w mięśniach (wiotkość, wodnistość, szare lub ciemno-czerwone zabarwienie);

2) wszystkie narządy wewnętrzne, jak również części skóry, wykazujące zmiany chorobowe, w wypadkach, gdy niema zmian chorobowych mięśni (pkt. 1);

3) tylko chorobowo zmienione części skóry, jeżeli zostanie stwierdzona różyca w postaci pokrzywki;

4) tylko serce, jażeli zostaną stwierdzone zmiany na zastawkach sercowych, pozostałe po różycy.

II. Za warunkowo zdatną należy uznać całą sztukę oprócz narządów i części chorobo-

wo zmienionych (dz. I pkt. 2), jeżeli zostaną stwierdzone zmiany chorobowe w narządach wewnętrznych, w skórze i tłuszczu, lecz niema zmian w mięśniach (dz. I pkt. 1).

Załącznik Nr. 10 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Ocena mięsa zwierząt, dotkniętych włośnicą.

I. Za niezdatne do spożycia należy uznać:

1) całą sztukę oprócz tłuszczu:

a) jeżeli mięso, bez względu na ilość włośni, jest wodniste, lub szaro zabarwione,

b) jeżeli w więcej niż w połowie badanych preparatów zostanie stwierdzone choćby po jednym tylko włośniu,

c) jeżeli nie mogą być wypełnione warunki, wskazane w dziale II pkt. 1;

2) kiełbasy i poszczególne kawałki mięsa, bez względu na ilość stwierdzonych włośni.

II. Za warunkowo zdatne należy uznać:

1) całą sztukę, jeżeli włośnie stwierdzono tylko w mniej niż połowie badanych preparatów, lecz tylko wówczas, gdy wojewoda (Komisarz Rządu m. st. Warszawy), na podstawie sprawdzenia stanu urządzeń danej rzeźni, zezwoli na poddanie mięsa i narządów wewnętrznych działaniu pary w osobnych aparatach (sterylizatorach), wskazujących automatycznie ciepłotę w wewnętrznych warstwach mięsa;

2) tłuszcz w wypadkach, wymienionych w dziale I, pkt. 1;

3) poszczególne kawałki słoniny, po zupełnem usunięciu z niej włókien mięsnych, bez względu na ilość stwierdzonych włośni.

Załącznik Nr. 11 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Ocena mięsa świń, owiec i kóz zawierających wągry szkodliwe dla ludzi (cysticercus cellulosae).

I. Za niezdatną do spożycia należy uznać całą sztukę oprócz tłuszczu:

1) jeżeli mięso, bez względu na ilość wągrów, jest wodniste lub szaro zabarwione;

2) jeżeli w większej ilości przekrojów (nacięć) wielkości dłoni (średnio 8 cm. $\times$ 8 cm.), wykonanych zwłaszcza w mięśniach najczęściej nawiedzanych przez wągry, zostanie stwierdzone co najmniej po 2 wągry w żywym lub martwym stanie—wągrzyca w znacznym stopniu.

II. Za warunkowo zdatne należy uznać:

1) tłuszcz — w wypadkach uznania mięsa za niezdatne z powodu wągrzycy (dz. I);

2) całą sztukę łącznie z tłuszczem, jeżeli wągry zostaną stwierdzone w mniejszej ilości niż to przewiduje dz. I pkt. 2, a mięso nie jest wodniste lub szaro zabarwione (dz. I pkt. 1) — wągrzyca w nieznacznym stopniu.

III. Za zdatne do spożycia należy uznać narządy (wątrobę, śledzionę, nerki, żołądek, jelita, mózg, rdzeń kręgowy, wymiona i t. p.) w wypadkach wymienionych w dz. I pkt. 2 i w dz. II, jeżeli narządy te przy najdokładniejszem badaniu okażą się zupełnie wolne od wągrów.

Załącznik Nr. 12 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Ocena mięsa bydła rogatego, zawierającego wągry szkodliwe dla ludzi (cysticercus inermis).

I. Za niezdatną do spożycia należy uznać całą sztukę, oprócz tłuszczu:

1) jeżeli mięso jest wodniste lub szaro zabarwione:

2) jeżeli w większej ilości przekrojów (nacięć) wielkości dłoni (średnio 8$\times$8 cm.), wykonanych zwłaszcza w mięśniach najczęściej nawiedzanych przez wągry, zostaną stwierdzone co najmniej po 2 wągry w żywym lub martwym stanie — wągrzyca w znacznym stopniu.

II. Za warunkowo zdatne należy uznać:

1) tłuszcz — w wypadkach uznania mięsa za niezdatne z powodu wągrzycy (dz. I).

2) całą sztukę łącznie z tłuszczem:

a) jeżeli wągry zostaną stwierdzone w mniejszej ilości, niż to przewiduje dz. I pkt. 2, a mięso nie jest wodniste lub szaro zabarwione (dz. I pkt. 1) — wągrzyca w nieznacznym stopniu,

b) jeżeli oprócz wągrów w sercu, języku lub mięśniach żuchwy zostanie stwierdzony tylko jeden wągier w mięśniach całej sztuki (jednowągrowatość), a sztuka nie może być poddana przechłodzeniu lub zamrożeniu, przewidzianym w dz. III pkt. 2.

III. Za zdatne do spożycia należy uznać:

1) narządy (wątrobę, śledzionę, nerki, żołądek, jelita, mózg, rdzeń kręgowy, wymiona i t. p.) w wypadkach, wymienionych w dz. I pkt. 2 i dz. II pkt. 2 lit. a i b, jeżeli narządy te przy najdokładniejszem zbadaniu okażą się zupełnie wolne od wągrów;

2) całą sztukę jednowągrowatą (dz. II pkt. 2 lit. b) po poddaniu jej przechłodzeniu lub zamrożeniu w chłodni lub zamrażalni, odpowiadającej warunkom podanym w dziale IV i V.

IV. Przetrzymywanie jednowągrowatych sztuk bydła rogatego w chłodniach winno odbywać się pod następującemi warunkami:

1) sztuka oznakowana, jako warunkowo zdatna, może być umieszczona w chłodni po jej ostudzeniu i całkowitem obeschnięciu;

2) sztukę należy umieścić w osobnym, należycie zamkniętym oddziale chłodni, w sposób zabezpieczający dostęp powietrza do wszystkich części mięsa;

3) sztukę należy oznaczyć wyraźnym i trwałym napisem, uwidaczniającym datę umieszczenia mięsa w chłodni;

4) temperatura w chłodni winna być stale utrzymywana od 0° do + 4°C i codziennie kontrolowana;

5) w celu kontrolowania wilgotności powietrza, chłodnia winna być zaopatrzona w automatyczny hydrometr, sprawdzany okresowo przez fachowca;

6) dopuszczalna jest następująca wilgotność powietrza w chłodni:

przy temperaturze	0°C —	najwyżej do	88%
	+1°C —	„ „	85%
	+2°C —	„ „	81%
	+3°C —	„ „	78%
	+4°C —	„ „	75%

7) po upływie 21 dni i po sprawdzeniu przez właściwego lekarza weterynaryjnego, że mięso jest dobrze zachowane i niezepsute, należy usunąć poprzednio nałożone pieczęcie i mięso oznakować jako zdatne.

V. Przetrzymywanie jednowągrowatych sztuk bydła rogatego w zamrażalniach winno odbywać się pod następującemi warunkami:

1) przy umieszczaniu mięsa w zamrażalniach obowiązują warunki podane w dz. IV, pkt. 1, 2, 3 i 7, a pozatem:

2) temperatura w zamrażalni winna być stale utrzymywana co najmniej od — 6°C do — 8°C niżej zera i codziennie kontrolowana;

3) po upływie 21 dni odtajanie mięsa winno odbywać się powoli, możliwie przy temperaturze +5 do +6°C i wilgotności nieprzekraczającej 75%, pleśń z powierzchni mięsa należy usunąć przed odtajaniem mięsa, a ćwiartowanie mięsa wykonać dopiero po odtajaniu.

Załącznik Nr. 13 do rozp.
Min. Roln. z dnia 29 stycznia
1929 r. (poz. 305).

WZORY PIECZĘCI DO ZNAKOWANIA MIĘSA KRAJOWEGO.

I. Kształt pieczęci.

Wzór Nr. 1.

Zdatne.

Wzór Nr. 2.

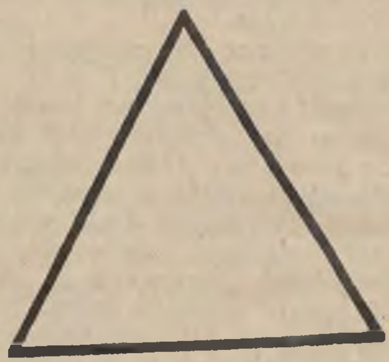
mniej wartościowe.

Wzór Nr. 3.

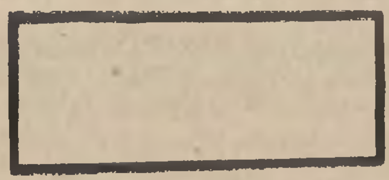
warunkowo zdatne.

Wzór Nr. 4.

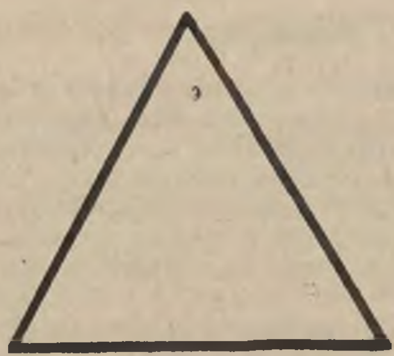
niezdatne.

Wzór Nr. 5.

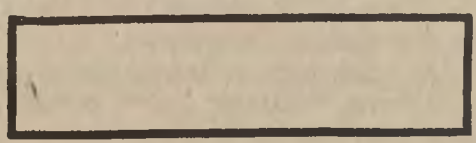
zdatne.
(mięso zwierząt jednokopyt.).

Wzór Nr. 6.

niezdatne.
(mięso zwierząt jednokopyt.).

Wzór Nr. 7.

wolne od włośni.

II. Wzory (przykłady) napisów na pieczęciach.

Wzór Nr. 1.

Wzór Nr. 2.

Wzór Nr. 3.

Wzór Nr. 4.

Wzór Nr. 5.

Wzór Nr. 6.

Wzór Nr. 7.

Wzór Nr. 8.

Wzór Nr. 9.

Wzór Nr. 10.

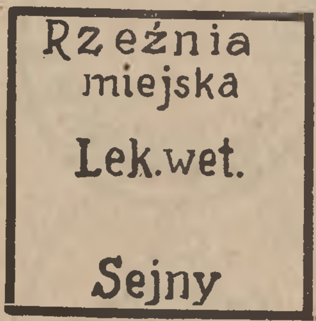
Wzór Nr. 11.

Wzór Nr. 12.

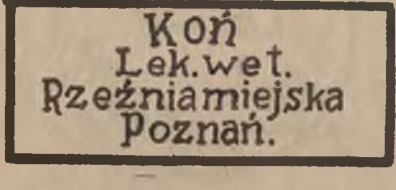
Wzór Nr. 13.

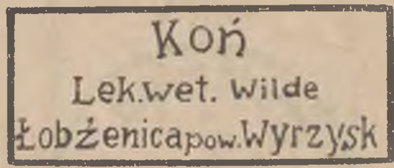
Wzor Nr. 14.

Wzór Nr. 15

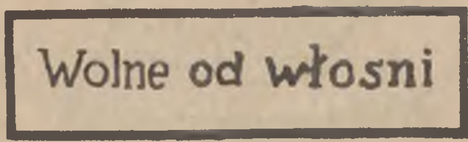
Wzór Nr. 16.

Wzór Nr. 17.

Wzór Nr. 18.

III. Objaśnienia do wzorów pieczęci.

A. Kształt pieczęci:

Wzór Nr. 1 dla mięsa zdatnego bydła rogatego, cieląt, świń, owiec i kóz,
„ Nr. 2 dla mięsa mniej wartościowego bydła rogatego, cieląt, świń, owiec i kóz,
„ Nr. 3 dla mięsa warunkowo zdatnego bydła rogatego, cieląt, świń, owiec i kóz,
„ Nr. 4 dla mięsa niezdatnego bydła rogatego, cieląt, świń, owiec i kóz,
„ Nr. 5 dla mięsa zdatnego zwierząt jednokopytowych,
„ Nr. 6 dla mięsa niezdatnego zwierząt jednokopytowych,
„ Nr. 7 dla mięsa wieprzowego wolnego od włośni.

B. Wzory (przykłady) napisów na pieczęciach:

a) mięso zdatne:

Wzór Nr. 1 dla oglądaczy w obwodach oznaczonych według nazwy miejscowości,
„ Nr. 2 dla oglądaczy w obwodach oznaczonych według bieżących numerów,
„ Nr. 3 dla lekarzy weterynaryjnych wyznaczonych jako organ badania dla danego obwodu,
„ Nr. 4 dla rzeźni miejskiej, w której urzędowe badanie wykonywają lekarze weterynaryjni,
„ Nr. 5 dla rzeźni publicznej, w której urzędowe badanie wykonywają lekarze weterynaryjni, gdy w miejscowości znajduje się kilka rzeźni,

Wzór Nr. 6 dla rzeźni wywozowej, w której urzędowe badanie wykonywają lekarze weterynaryjni, gdy w tej miejscowości znajdują się również rzeźnie publiczne,
„ Nr. 7 dla rzeźni publicznej, w której urzędowe badanie wykonywają oglądacze,
„ Nr. 8 dla rzeźni miejskiej, w której urzędowe badanie wykonywają oglądacze,
„ Nr. 9 dla państwowych lekarzy weterynaryjnych,
„ Nr. 10 dla innych lekarzy weterynaryjnych, którzy wykonywają urzędowe badanie poza obrębem przydzielonego im obwodu badania,

b) mięso mniej wartościowe (nie wolno znakować oglądaczom:

Wzór Nr. 11 dla rzeźni, w której jako organ badania jest wyznaczony lekarz weterynaryjny,
„ Nr. 12 dla obwodu, w którym jako organ badania jest wyznaczony lekarz weterynaryjny,

c) mięso warunkowo zdatne (nie wolno znakować oglądaczom):

Wzór Nr. 13 dla rzeźni, w której jako organ badania jest wyznaczony lekarz weterynaryjny,
„ Nr. 14 dla obwodu, w którym jako organ badania jest wyznaczony lekarz weterynaryjny,

d) mięso zwierząt jednokopytowych (nie wolno znakować oglądaczom):

Wzór Nr. 15 dla mięsa zdatnego w rzeźniach,
„ Nr. 16 dla mięsa uznanego za zdatne przez lekarza weterynaryjnego nie wyznaczonego dla danego obwodu,
„ Nr. 17 dla mięsa niezdatnego w rzeźniach,

e) mięso badane co do włośni:

Wzór Nr. 18 dla mięsa wolnego od włośni.

Załącznik Nr. 14 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Świadectwo.

Pan.............................. z ....
gmina .... powiat ....
województwo .... wywozi z ....
........................do..
następujące mięso (rodzaj, ilość i t. p.).

....

....

Wymienione powyżej mięso, oznakowane przeze mnie pieczęciami, których wzór podaje się poniżej, pochodzi ze zwierząt, poddanych ubojowi w..................rzeźni..............................
dnia ....

Zwierzęta te zostały przed ubojem i po uboju przeze mnie zbadane i uznane za wolne od zaraźliwych chorób zwierzęcych.

Mięso uznałem za zdatne do spożycia bez ograniczeń, mięso zaś wieprzowe również za wolne od włośni.

.... dnia ....19..........r.

....
lekarz weterynaryjny

oglądacz mięsa

pieczęć umieszczona na mięsie

Załącznik Nr. 15 do rozp. Min Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Wzór uchwały

o urządzeniu miejsca do sprzedaży mięsa mniej wartościowego (taniej jatki).

W związku z §§ .... rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 29 stycznia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 305) uchwala się dla całego obszaru gminy .... co następuje:

§ 1.

W gminie .... przy rzeźni .... przy ulicy.................... urządza się tanią jatkę do sprzedaży mięsa uznanego za mniej wartościowe, jak również mięsa warunkowo zdatnego po poddaniu go zabiegom, mającym na celu jego unieszkodliwienie.

§ 2.

Mięsa zdatnego do spożycia w taniej jatce sprzedawać nie wolno.

§ 3.

Sprzedaż mięsa mniej wartościowego w innem miejscu, niż w taniej jatce, w obrębie gmin .... jest zakazana.

§ 4

Do sprzedaży w taniej jatce zarząd gminy .... może za każdorazowem uprzed-

niem zezwoleniem dopuścić również mięso mniej wartościowe, pochodzące z innej miejscowości.

§ 5.

Zarząd gminy .... przejmuje na własny rachunek użytkowanie — sprzedaż — mięsa wymienionego w §§ 1 i 4 i wypłaca uzyskaną kwotę posiadaczowi po potrąceniu opłat ustalonych w § 11.

§ 6.

Zarząd gminy .... przynajmniej na 12 godzin przed rozpoczęciem sprzedaży mięsa w taniej jatce ogłasza czas sprzedaży i rodzaj oraz cenę sprzedawanego mięsa. Tej samej treści ogłoszenie zostanie umieszczone w taniej jatce podczas sprzedaży.

§ 7.

Cenę przyjętego przez zarząd gminy.......... do użytkowania — sprzedaży — mięsa ustala lekarz weterynaryjny, wykonywający urzędowe badanie—lekarz weterynaryjny, będący kierownikiem rzeźni.

Posiadacz mięsa niezadowolony z wysokości ustalonej ceny może żądać ponownego ustalenia jej przez komisję wyznaczoną przez zarząd gminy w składzie wspomnianego w ustępie poprzednim lekarza weterynaryjnego, jednego rzeźnika i jednego obywatela gminy.

Cena ustalona przez komisję jest dla posiadacza obowiązująca.

§ 8.

Mięso niesprzedane w wyznaczonym terminie (§ 6) podlega przed ponownem dopuszczeniem do sprzedaży sprawdzeniu przez lekarza weterynaryjnego, czy nadaje się jeszcze do spożycia, w razie potrzeby — winna być ponownie ustalona cena mięsa z zastosowaniem przepisów § 7.

Jeżeli mięso przy sprawdzeniu okaże się niezdatne do spożycia, podlega nieszkodliwemu usunięciu.

§ 9.

Mięso przeznaczone do sprzedaży w taniej jatce winno być podzielone na kawałki o wadze do 1 kg; ilość sprzedana w ciągu dnia jednemu nabywcy nie może przewyższać 3 kg.

§ 10.

Nabywca mięsa z taniej jatki winien je zużytkować wyłącznie we własnem gospodarstwie domowem.

Rzeźnikom, masarzom i osobom handlującym mięsem, nabywanie mięsa z taniej jatki jest wzbronione.

Inne osoby i zakłady, wymienione w § 42 rozporządzenia Ministra Rolnictwa z dnia 29 stycznia 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 305) mogą nabywać mięso z taniej jatki tylko za uprzedniem zezwoleniem władzy nadzorczej i pod warunkami zastrzeżonemi w tem rozporządzeniu.

§ 11.

Z kwot uzyskanych za zużytkowanie — sprzedaż — mięsa w taniej jatce potrąca się koszt za:

1) korzystanie z taniej jatki gr . . . . od 1 kg
2) przetopienie tłuszczu „ . . . . „ „ „
3) przegotowanie w wodzie „ . . . . „ „ „
4) przeparowanie „ . . . . „ „ „
5) peklowanie (solenie) „ . . . . „ „ „
6) ogłoszenie o sprzedaży — rzeczywiste koszty
7) przeniesienie (przywóz mięsa do taniej jatki, o ile tego nie uskuteczni posiadacz) — rzeczywiste koszty.

.... dnia ....

Zarząd gminy

Klauzula zatwierdzenia władzy nadzorczej

Załącznik Nr. 16 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Unieszkodliwianie mięsa warunkowo zdatnego.

Mięso warunkowo zdatne w celu unieszkodliwienia poddaje się jednemu z następujących zabiegów:

1) Przetopieniu, które stosuje się tylko do tłuszczu.

Przetopienie należy tylko wtenczas uznać za wystarczające, jeżeli przy przetopieniu w otwartych kotłach tłuszcz zupełnie się rozpływa, przy przetopieniu zaś w aparatach parowych — osiągnął niewątpliwie ciepłotę co najmniej 100° C.

2) Gotowaniu w wodzie, które stosuje się do mięsa, tłuszczu i narządów wewnętrznych.

Gotowanie należy dopiero wówczas uznać za dostateczne, jeżeli mięso bydła rogatego, owiec i kóz w wewnętrznych warstwach jest zabarwione szaro, a mięso wieprzowe — szarobiało, i ciecz spływająca ze świeżych nacięć nie posiada już czerwonawej barwy. Mięso i tłuszcz należy przedtem pokrajać na kawałki, nie grubsze niż 10 cm i pozostawić co najmniej $2^1/_2$ godziny we wrzącej wodzie.

3) Przeparowaniu, które stosuje się do mięsa, tłuszczu i narządów wewnętrznych.

Przeparowanie mięsa można wykonać w osobnych aparatach, wykazujących automatycznie w wewnętrznych warstwach mięsa ciepłotę, lub w zwyczajnych kotłach parowych. Mięso i tłuszcz należy przedtem pokrajać na kawałki nie grubsze niż 15 cm.

Przy parowaniu w wymienionych aparatach, po osiągnięciu ciepłoty w najgłębszych warstwach mięsa do 80° C, należy mięso poddać działaniu pary w ciągu co najmniej 10 minut, a w zwyczajnych kotłach parowych — co najmniej w ciągu 2-ch godzin.

Mięso należy uznać za dostatecznie przeparowane, jeżeli po przeparowaniu odpowiada warunkom wskazanym w pkt. 2.

4) Peklowaniu (soleniu), które niema zastosowania do mięsa, tłuszczu i narządów:

a) zawierających pasorzyty szkodliwe dla zdrowia ludzkiego,

b) w wypadkach gruźlicy,

c) w razie stwierdzenia w mięsie przy badaniu bakterjologicznem drobnoustrojów rozkładu i t. p. (załącznik Nr. 5, § 7 pkt. 3).

W celu peklowania (solenia) należy pokrajać mięso na kawałki o wadze nie niżej $2^1/_2$ kg. i kawałki te włożyć w czystą sól kuchenną lub rozczyn, składający się conajmniej z 20 części soli kuchennej na 100 części wody. Peklowanie (solenie) winno trwać conajmniej 3 tygodnie. Sól lub rozczyn soli, po ukończeniu peklowania (solenia), należy w każdym wypadku nieszkodliwie usunąć.

Jeżeli wyżej podany rozczyn soli kuchennej został wstrzyknięty do mięsa pod ciśnieniem lub zapomocą strzykawki, czas peklowania może być skrócony do 14 dni.

4) Przechłodzeniu lub zamrożeniu mięsa, które, które stosuje się wyłącznie do mięsa bydła rogatego, zawierającego tylko pojedyńcze wągry (załącznik Nr. 12 dz. III pkt. 2) i może się odbywać tylko w chłodniach, lub w zamrażalniach, odpowiadających warunkom określonym w załączniku Nr. 12 dz. IV i V.

Załącznik Nr. 17 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Nieszkodliwe usuwanie mięsa, uznanego za niezdatne do spożycia.

Nieszkodliwe usuwanie mięsa niezdatnego (całych sztuk zwierząt, części ich i narządów) uskutecznia się przy zastosowaniu następujących zabiegów:

1) gotowanie w wodzie lub parze do zupełnego rozgotowania mięsa,

2) działania środkami chemicznemi do zupełnego rozpadu mięsa,

3) spalania na popiół,

4) zagrzebania (zakopania).

Przy zastosowaniu zabiegów, wymienionych powyżej w pkt. 1, 2 i 3, unieszkodliwienie mięsa jest najpewniejsze, najwięcej zaś wskazane są zabiegi, wymienione w pkt 1 i 2, ponieważ umożliwiają należyte wykorzystanie mięsa na cele techniczne.

Gdzie nie można zastosować zabiegów, wymienionych w pkt. 1, 2 i 3, z konieczności należy ograniczyć się do zagrzebania (zakopania). Przed zakopaniem mięso należy ponacinać jaknajgłębiej i nacięcia zasypać wapnem albo zalać naftą, nieoczyszczonym kwasem karbolowym lub innemi środkami uniemożliwiającemi spożycie mięsa.

Przy zakopywaniu należy ściśle przestrzegać, aby mięso było pokryte warstwą ziemi, grubą co najmniej na 1 m.

Do zakopywania niezdatnego mięsa należy wyznaczyć miejsca odosobnione, możliwie wysoko położone, suche, znajdujące się zdala od siedzib ludzkich, dróg publicznych, stajen, studzien i wodopojów, naturalnych zbiorników wody i pastwisk. Do tego celu w szczególności nieodpowiednie są grunta:

1) zawierające glinę lub próchnicę,

2) położone w pobliżu źródeł,

3) przeznaczone do wybierania piasku i żwiru,

4) posiadające wysoki poziom wody zaskórnej (na głębokości 2 metrów i wyżej).

Miejsce przeznaczone do zakopywania mięsa należy ogrodzić lub obwałować w sposób uniemożliwiający dostęp zwierząt.

Jeżeli zakopywanie mięsa odbywa się na grzebowiskach gminnych, zwłaszcza odległych, należy stosować konieczne środki ostrożności, w szczególności mięso przed odesłaniem na grzebowisko należy ponacinać i zasypać lub zalać środkiem uniemożliwiającym spożycie.

Przewóz mięsa na grzebowisko, jak również do rakarni lub do zakładów, w których mięso ma być poddane przeróbce na cele techniczne, winien się odbywać w zamkniętych wozach lub pod konwojem.

Załącznik Nr. 18 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Oczyszczanie i odkażanie.

Nacinania części chorobowo zmienionych należy zaniechać w wypadkach, gdy już bez nacinania można rozpoznać chorobę i stopień jej rozprzestrzenienia w poszczególnych narządach.

W celu oczyszczenia i odkażania należy:

1) noże, a w razie potrzeby również i pochewki do noży, dokładnie oczyścić i wygotować w $2^0/_0$-ym rozczynie sody. Trzonki noży, mające szczeliny i szpary, należy zniszczyć;

2) ręce dokładnie umyć w ciepłej wodzie mydłem i, o ile możności, szczotką;

3) w razie stwierdzenia zaraźliwej choroby zwierzęcej lub jej podejrzenia, a przedewszystkiem w wypadkach księgosuszu, wąglika, szelestnicy, zarazy dziczyzny bydła rogatego, nosacizny, pryszczycy, ospy owczej i wścieklizny, należy natychmiast po ukończeniu badania oczyścić obuwie, odzież, obnażone części ciała i ręce według obowiązujących przepisów oraz odkazić $2^0/_0$ rozczynem kwasu karbolowego, lizolu lub kreoliny, a w razie braku tych środków spirytusem lub wódką.

(Strona 1).

Województwo ....

Powiat ....

Obwód badania ....

Załącznik Nr. 19 do rozp. Min. Roln. z 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

DZIENNIK URZĘDOWEGO BADANIA ZWIERZĄT RZEŹNYCH I MIĘSA.

prowadzony przez oglądacza..

rozpoczęto dnia ....192..... r.

zakończono dnia..192..... r.

(Strona 2).

Nr. porządkowy	Gatunek i płeć zwierzęcia, a zwierząt chorych również maść i znaki szczególne									Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza	Data			Ubój			Powód niedopuszczenia lub zakazania uboju wzgl. przekazania lek. weter.
	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy	opis zwierzęcia		zgłoszenia	badania: przed ubojem	badania: po uboju	zezwolony	niedopuszczony	zakazany	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

(Dalszy ciąg strony 2).

Przekazano lek. wet. (imię, nazwisko i miejsce zamieszkania lekarza weterynar.)	Ocena mięsa											Pobrano:				Wpłacono do kasy		Uwagi (cofnięto zgłoszenie do badanie, wynik stwierdzenia i t. p.)
	zdatne	niezdatne										opłatę		koszty przejazdu				
		cała sztuka	głowa	język	płuca	wątroba	jelita	wszystkie narz. jamy: piersiow.	wszystkie narz. jamy: brzuszn.	Inne narządy i części w kg	z powodu	zł	gr	zł	gr	zł	gr	
19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37

Załącznik Nr. 20 do rozp. Min. Roln. z dnia 20 stycznia 1929 r. (poz. 305).

(Strona 1).

DZIENNIK

urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa prowadzony przez lekarza weterynaryjnego.

....

w ....

rozpoczęto dnia ....192..... r.

zakończono dn. ....192..... r.

(Strona 2).

Nr. porządkowy	Gatunek i płeć zwierzęcia, a zwierząt chorych również maść, wiek i znaki szczeg.										Imię, nazwisko i miejsce zamieszkania posiadacza	Data			Ubój			Przekazano od oglądacza							
													badania										mniej wartościowe		
	jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 mies.	cielęta poniżej 3 mies.	świnie	owce	kozy	opis zwierzęcia		zgłoszenia	przed ubojem	po uboju	dopuszczony	zakazany	z powodu	Nazwisko oglądacza i jego obwód badania	przed ubojem	po uboju	z powodu	zdatne	cała sztuka	ćwiartka	inne narządy i części w kg.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

(Dalszy ciąg strony 2).

Ocena mięsa															Badanie bakterjologiczne									Pobrano				Wpłacono do kasy		Uwagi (cofnięto zgłoszenie do badania, wynik stwierdzenia i t. p.)
warunk. zdatne			niezdatne												gatunek zwierzęcia					wynik										
										wszyst. narz. jamy														opłatę		za koszty przejazdu				
cała sztuka	ćwiartka	tłuszcz	cała sztuka	mięso oprócz tłuszczu	ćwiartka	głowa	język	płuca	wątroba		brzusznej	piersiowej	inne narządy i części mięsa w kg.	z powodu	konie	bydło rogate	świnie	owce	kozy	zdatne	warunk. zdatne	niezdatne	z powodu	zł	gr	zł	gr	zł	gr	
27	28	29	30	31	32	33	34	35	35	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57

(Strona 1).

Województwo ....

Powiat ....

Obwód badania ....

Załącznik Nr. 21 do rozp. Min. Roln. z dn. 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

wysłać najpóźniej do 10-go pierwszego miesiąca kwartału.

WYKAZ KWARTALNY ZWIERZĄT PODDANYCH URZĘDOWEMU BADANIU.

W czasie od 1-go.............................. do.............................. zostały poddane urzędowemu badaniu:

Miesiąc	jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 mieslęcy	cielęta poniżej 3 mieslęcy	świnie	owce	kozy	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Razem:										

Zestawiono według dziennika badania

..............................dn .... 19...... r.

(podpis)..............................
oglądacz
lek. wet.
zastępca
organ. bad.

(Strona 2).

KARTA POCZTOWA

Do

MINISTERSTWA ROLNICTWA
(Departament Weterynarji)

w Warszawie.

(Strona 1.)

Województwo ....

Powiat ....

Obwód badania ....

Załącznik Nr. 22 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

ZESTAWIENIE

wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa dokonanego przez oglądaczy.

Rok 19..........

Zestawiono na podstawie dziennika urzędowego badania.

...., dn. .... 19.......... r.

(podpis)

....

oglądacz

Zestawienie należy wysłać najpóźniej do 15 stycznia każdego roku do właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego.

(Strona 2).

A.

BADANIE PRZED UBOJEM.

Zezwolono na ubój								Na ubój nie zezwolono i przekazano lek. weter.								Zakazano uboju								Na żądanie posiadacza poddano sprawdzeniu przez lek. weter.								Wynik badania oglądacza został przy sprawdzeniu	
buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	zatwierdzony	niezatwierdzony
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34

(Dalszy ciąg strony 2).

B.

BADANIE PO UBOJU.

Badanie wykonano bez badania przed ubojem								Przekazano lekarzowi weter. do badania								Poddano sprawdzeniu przez lekarza weter. na żądanie posiadacza								Wynik badania oglądacza został przy sprawdzeniu:	
buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	zatwierdzony	niezatwierdzony
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Dalszy ciąg strony 2.

C.

NA PODSTAWIE WYNIKU BADANIA UZNANO ZA NIEZDATNE.

POWÓD UZNANIA ZA NIEZDATNE	całą sztukę za zgodą posiadacza								Poszczególne narządy																							
									głowę								język								płuca							
	bunajów	wołów	krów	jałownika powyżej 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałownika powyż. 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33
1. Gruźlica																																
2. Pokrzywka																																
3. Otręt bydła rog. . .																																
4. Promienica																																
5. Nowotwory																																
6. Bąblowce																																
7. Motylica																																
8. Inne pasorzyty . . .																																
9. Ogniska ropne . . .																																
10. Przekrwienia																																
11. Nedmuchanie																																
12. Zanieczyszczenie . .																																
13. Żółtaczka																																
14. Wodnica																																
15. Zapach moczowy . .																																
16. „ płciowy . .																																
17. „ rybny . . .																																
18. „ tranowy. . .																																
19. Zapach lub smak środków leczniczych lub odkażających																																
20. Rozkład gnilny . . .																																
21. Zupełne wychudzenie z powodu choroby . .																																
22. Inne zmiany choroby .																																
Razem																																

i części mięsa																																							
wątrobę								jelita								wszystkie jamy piersiowej								wszystkie jamy brzusznej								inne narządy i części w kg							
buhajów	wołów	krów	jałown. powyżej 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałown. powyżej 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałown. powyżej 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałown. powyżej 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz	buhajów	wołów	krów	jałown. powyżej 3 mies.	cieląt poniżej 3 mies.	świń	owiec	kóz
34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73

(Strona 1).

Województwo ....

Powiat ....

Obwód badania..

Załącznik Nr. 23 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

ZESTAWIENIE

wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa dokonanego przez lekarzy weterynaryjnych.

Rok 19..........

Mięso niezdatne do spożycia.

Zestawiono na podstawie dziennika urzędowego badania

...., dn. .... 19....... r.

(podpis)

....

lekarz weterynaryjny

Zestawienie należy wysłać do właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego najpóźniej do dnia 15 stycznia każdego roku.

(Str. 2).

NA PODSTAWIE WYNIKÓW URZĘDOWEGO BADANIA UZNANO ZA NIEZDATNE.

	Powód uznania za niezdatne	Cała sztuka									cała sztuka oprócz tłuszczu									P o … ćwiartka								
		jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy	jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy	jednokopytowe	buhajee	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
1	Księgosusz																											
2	Wąglik																											
3	Nosacizna																											
4	Wścieklizna																											
5	Szelestnica																											
6	Zaraza dzicz. i bydła rogatego																											
7	Gruźlica																											
8	Zaraza płucna																											
9	Pomór i zaraza świń																											
10	Różyca świń																											
11	Zakażenie krwi																											
12	Zatruwacze mięsa																											
13	Tężec																											
14	Promienica																											
15	Nowotwory																											
16	Wychudzenie z powodu choroby																											
17	Żółtaczka																											
18	Wodnica																											
19	Rozkład gnilny																											
20	Zapach moczowy																											
21	„ płciowy																											
22	„ rybny																											
23	„ tranowy																											
24	Zapach lub smak środków leczniczych i odkażających																											
25	Śmierć naturalna																											
26	Dobicie w agonji																											
27	Włośnie																											
28	Wągry																											
29	Bąblowce																											
30	Motylica																											
31	Cewy Mieschera																											
32	Inne pasorzyty																											
33	Przekrwienie																											
34	Otorbione ogniska ropne lub posokowate																											
35	Zanieczyszczenia																											
36	Nadmuchanie																											
37	Zatrucie środkami leczniczemi lub odkażającemi																											
38	Zwierzęta porodzone w stanie martwym																											
39	Zwierzęta nieporodzone (wyporki)																											
40	Zmiany spowodowane innemi chorobami																											
	Razem																											

(Str. 2 dalszy ciąg).

s z c z e g ó l n e n a r z ą d y

głowa								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
30	31	32	33	34	35	36	37	38

język								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
39	40	41	42	43	44	45	46	47

płuca								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
48	49	50	51	52	53	54	55	56

wątroba								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
57	58	59	60	61	62	63	64	65

(Str. 2 dalszy ciąg).

i c z ę ś c i m i ę s a

jelita								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
66	67	68	69	70	71	72	73	74

wszystkie jamy brzusznej								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
75	76	77	78	79	80	81	82	83

wszystkie jamy piersiowaj								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
84	85	86	87	88	89	90	91	92

inne narządy i części w kg.								
jednokopytowe	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 miesięcy	cielęta poniżej 3 miesięcy	świnie	owce	kozy
93	94	95	96	97	98	99	100	101

(*Strona 1*).

Załącznik Nr. 24 do rozp. Min. Roln. z dnia 29 stycznia 1929 r. (poz. 305).

Województwo ....

Powiat ....

Obwód badania ....

Z E S T A W I E N I E

wyników urzędowego badania zwierząt rzeźnych i mięsa

dokonanego przez lekarzy weterynaryjnych

Rok ....

A. Mięso warunkowo zdatne do spożycia.

B. Mięso mniej wartościowe.

Zestawiono na podstawie rejestracji (dziennika) urzędowego badania

...., dnia .... 19.......... .

(podpis)

....

lekarz weterynaryjny

Zestawienie należy wysłać do właściwego powiatowego lekarza weterynaryjnego najpóźniej do 15 stycznia każdego roku.

(Strona 2).

A.

Na podstawie wyników badania uznano za warunkowo zdatne.

Powód uznania za warunkowo zdatne	Cała sztuka								Poszczególne ćwiartki								Tłuszcz całych sztuk uznanych oprócz tłuszczu za niezdatne		
	buhaje	woły	krowy	jałownik powyż. 3 mies.	cielęta poniżej 3 mies.	świnie	owce	kozy	buhaje	woły	krowy	jałownik powyż. 3 mies.	cielęta poniżej 3 mies.	świnie	owce	kozy	bydło rogate	świnie	inne zwierzęta
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1. Włośnie																			
2. Wągry																			
3. Cewy Mieschera																			
4. Gruźlica																			
5. Pomór lub zaraza świń																			
6. Różyca świń																			
7. Zanieczyszczenie wąglikiem lub nosacizną																			
8. Inne zarazki w mięsie																			
Razem:																			

(dalszy ciąg strony 2).

B.

Na podstawie wyników badania uznano za mniej wartościowe.

Powód uznania za mniej wartościowe	Cała sztuka								Poszczególne ćwiartki								Inne narządy i części w kg.							
	buhaje	woły	krowy	jałownik powyż. 3 mies.	cielęta poniżej 3 mies.	świnie	owce	kozy	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 mies.	cielęta poniżej 3 mies.	świnie	owce	kozy	buhaje	woły	krowy	jałownik powyżej 3 mies.	cielęta poniżej 3 mies.	świnie	owce	kozy
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
1. Gruźlica																								
2. Wychudzenie																								
3. Niedojrzałość (niedostateczne rozwinięcie)																								
4. Niezupełne wykrwawienie . .																								
5. Cewy Mieschera																								
6. Żółtaczka																								
7. Wodnica																								
8. Zapach moczowy																								
9. „ płciowy																								
10. „ rybny																								
11. „ tranowy																								
12. „ lub smak środków leczniczych i odkażających																								
13. Nadmuchanie																								
14. Próbki mięsa pobrane do badania co do włośni																								
Razem:																								

Poz. 306. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wojskowych, Skarbu, Spraw Wewnętrznych, Komunikacji i Robót Publicznych z dnia 20 kwietnia 1929 r. w sprawie uzupełnienia wykazu przedsiębiorstw, wyliczonych w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o ulgach dla przedsiębiorstw przemysłowych i komunikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 329).

§ 1. Wykaz przedsiębiorstw, wymienionych w pkt. 1—18 art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. w sprawie ulg dla przedsiębiorstw przemysłowych i komunikacyjnych (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 329) uzupełnia się następującemi przedsiębiorstwami:

a) wytwórnie produktów ropy naftowej i gazu ziemnego,
b) wytwórnie produkujące materjały elektrotechniczne, telegraficzne, telefoniczne i radjowe,
c) wytwórnie garbników i ekstraktów garbarskich,
d) wytwórnie aparatów, przyrządów i materjałów fotograficznych,
e) rzeźnie mechaniczne i chłodnie, elewatory zbożowe i piekarnie mechaniczne,
f) zakłady, przetwarzające len, zakłady, wytwarzające tkaniny i nici papierowe oraz wytwórnie koców, derek i wojłoków wojskowych,
g) wytwórnie materjałów do utrwalania nawierzchni drogowych,
h) przedsiębiorstwa eksploatacji kamieniołomów i klinkiernie,
i) wytwórnie zastępczych materjałów budowlanych o własnościach termicznych.

z 21 maja Nr. 33 Rok 1929

Poz. 307. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o utworzeniu powiatu szczuczyńskiego w województwie nowogródzkiem.

Na podstawie art. 1 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austrjacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjacko - węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 64. poz. 400) oraz na podstawie art. 1 ustawy z dnia 22 kwietnia 1226 r. w sprawie przyłączenia gmin wiejskich, wchodzących w skład powiatu jednego województwa, do przyległego powiatu województwa drugiego (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 269) zarządza się co następuje:

§ 1. Wyłącza się z powiatu lidzkiego gminy: Dziembrów, Lebioda, Nowy Dwór, Orla, Ostryna, Różanka, Sobakińce, Szczuczyn, Wasiliszki i Żołudek i tworzy się z tych gmin nowy powiat z siedzibą władz powiatowych w Szczuczynie.

§ 2. Wyłącza się gminę Kamionka z powiatu grodzieńskiego w województwie białostockiem i włącza do powiatu szczuczyńskiego w województwie nowogródzkiem.

§ 3. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Poz. 308. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o zaliczeniu osady (miasteczka Mołodeczno w powiecie mołodeczańskim, województwie wileńskiem w poczet miast i włączeniu do nowoutworzonego miasta niektórych osiedli.

Poz. 309. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o zaliczeniu osady Wołożyn w powiecie wołożyńskim, województwie nowogródzkiem w poczet miast i o rozszerzeniu granic tego miasta.

Poz. 310. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o zniesieniu gminy wiejskiej Równa w powiecie gnieźnieńskim, województwie poznańskiem i włączeniu jej terytorjum do gminy wiejskiej Świniary w tymże powiecie i województwie.

Roz 311. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o zniesieniu obszaru dworskiego Turznice w powiecie grudziądzkim, województwie pomorskiem.

Poz. 312. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. w sprawie likwidacji praw i obowiązków b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w zakresie krajowego patronatu spółdzielni rolniczych.

Na podstawie art. 2 ust. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 40) zarządza się co następuje:

§ 1. Prawa i obowiązki b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w zakresie krajowego patronatu spółdzielni rolniczych likwiduje się.

§ 2. Stosunek służbowy z pracownikami b Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, zatrudnionymi w zakresie krajowego patronatu spółdzielni rolniczych będzie na zasadzie obowiązujących przepisów rozwiązany.

§ 3. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Ministrem Skarbu.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1929 r.

Poz. 313 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. W sprawie przekazania czynności b. Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie w zakresie szkolnictwa rolniczego organom państwowym.

Na podstawie art. 2 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 stycznia 1928 r. o zniesieniu Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie (Dz. U. R. P. Nr. 7, poz. 40) zarządza się co następuje:

§ 1. Prawa i obowiązki, wykonywane przez b. Tymczasowy Wydział Samorządowy we Lwowie w dziedzinie szkolnictwa rolniczego przechodzą na Ministra Rolnictwa.

§ 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Ministrowi Rolnictwa.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1929 r.

Poz. 314. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 10 maja 1929 r. w sprawie ustanowienia cennika detalicznej sprzedaży niektórych wyrobów tytoniowych.

z 23 maja Nr. 34 Rok 1929

Poz. 315. Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 26 marca 1929 r. w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych o wykonaniu art. 61 ustęp ostatni ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym z dnia 23 maja 1924 r.

Na mocy art. 61 ustęp ostatni ustawy z dnia 23 maja 1924 r. w brzmieniu załącznika do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 46, poz. 458) zarządza się co następuje:

§ 1. Zakłady naukowe, świeckie i duchowne (zakłady teologiczne), których uczniowie, bądź słuchacze, są uprawnieni do żądania odroczenia terminu odbycia czynnej służby wojskowej zgodnie z art. 61 punkty 1, 2 i 3 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym w brzmieniu załącznika do obwieszczenia Ministra Spraw Wojskowych z dnia 8 marca 1928 r., są oznaczone w załączniku do niniejszego rozporządzenia *).

Zastrzeżone w niektórych średnich szkołach zawodowych odbycie praktyki po ukończeniu nauk teoretycznych w szkole, należy uważać jako dalszy ciąg nauki szkolnej, czyli część ostatniego kursu.

§ 2. Odroczenie terminu czynnej służby wojskowej z punktu 1 art. 61 z tytułu studjów w szkołach zagranicznych o poziomie średnim (szkoły ogólnokształcące, zawodowe, seminarja nauczycielskie, artystyczne i inne szkoły) może być udzielane w następujących wypadkach:

1) gdy w kraju niema takiego rodzaju szkoły,

2) gdy rodzice kandydata do odroczenia przebywają stale poza granicami Państwa Polskiego i wskutek tego posyłają syna do szkoły zagranicznej,

3) gdy kandydat do odroczenia delegowany jest na naukę w szkołach średnich zagranicznych przez państwowe władze polskie (np. jako stypendysta),

4) gdy kandydat do odroczenia odbywa zastrzeżoną w niektórych średnich szkołach zawodowych praktykę po ukończeniu nauk teoretycznych w szkole, którą to praktykę uważa się jako dalszy ciąg nauki szkolnej, czyli część ostatniego kursu szkoły.

W wypadkach wątpliwych lub nieobjętych jednym z 4 wymienionych wyżej punktów rozstrzyga Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 3. Odroczenia czynnej służby wojskowej z tytułu studjów w wyższych zakładach naukowych zagranicznych przysługują studentom rzeczywistym wyższych zakładów naukowych zagranicznych, oznaczonych w załączniku do niniejszego rozporządzenia, oraz tych, które w poszczególnych wypadkach będą uznane za wyższe przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, o ile studenci posiadają świadectwo ukończenia w Polsce co najmniej sześciu klas szkoły średniej ogólnokształcącej państwowej albo prywatnej, mającej prawa szkół państwowych, lub świadectwo ukończenia co najmniej średniej szkoły zawodowej państwowej lub odpowiedniej szkoły zawodowej prywatnej, uznanej w każdym poszczególnym przypadku za równorzędną ze szkołą państwową

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem tym traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 7 kwietnia 1927 r. w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych, Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa (Dz. U. R. P. Nr. 80, poz. 697).

---

*) Załącznika nie podaje się.

z 25 maja Nr. 35 Rok 1929

Poz. 316. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o zmianie granic powiatów lipnowskiego i sierpeckiego w województwie warszawskiem.

Poz. 317. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o zmianie granic miasta Bolechowa w powiecie dolińskim, województwie stanisławowskiem.

Poz. 318. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o zniesieniu powiatu kosowskiego w województwie poleskiem i o utworzeniu z jego terytorjum powiatu iwacewickiego z siedzibą władz powiatowych w Iwacewiczach w temże województwie.

Na podstawie art. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1921 r. w przedmiocie dokonywania zmian granic powiatów na obszarach b. dzielnic rosyjskiej i austrjacko-węgierskiej, jak również dokonywania na obszarze b. dzielnicy austrjacko-węgierskiej zmian obszaru działania samorządowych reprezentacyj powiatowych (Dz. U. R. P. Nr. 64, poz. 400) zarządza się co następuje:

§ 1. Znosi się powiat kosowski z siedzibą władz powiatowych w Kosowie, województwie poleskiem, a z terytorjum jego tworzy się powiat iwacewicki z siedzibą władz powiatowych w Iwacewiczach, w temże województwie.

§ 2. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

§ 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1932 r.

Poz. 319. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r. o rozszerzeniu granic gminy miejskiej Pińsk w powiecie pińskim, województwie poleskiem.

Poz. 320. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 kwietnia 1929 r. o rozmieszczeniu sądów grodzkich w powiecie sierpeckim w okręgu sądu okręgowego w Płocku.

Poz. 321. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 1929 r. o wynagrodzeniu opiekunów sądowych.

Poz. 322. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych z dnia 14 maja 1929 r. o przepisach regulujących prowadzenie przemysłu gospodniego w Warszawie i Poznaniu na czas trwania Powszechnej Wystawy Krajowej.

Na podstawia art. 41 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) zarządza się co następuje:

§ 1. Osoby trudniące się przemysłem gospodnim (hotele, domy zajezdne i pensjonaty) w Warszawie i Poznaniu powinny w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia niniejszego rozporządzenia przedłożyć miejscowej władzy przemysłowej I instancji do zatwierdzenia cenniki wskazujące ceny pokoi w ich przedsiębiorstwach.

§ 2. Ceny pokoi powinny być wskazane łącznie ze świadczeniami za pościel, światło, telefon oraz z podatkiem komunalnym. W wypadkach stosowania dopłat procentowych za usługę kwotę tę należy włączać również do ceny pokoi.

§ 3. Ceny za pokoje w hotelach, domach zajezdnych i pensjonatach w wymienionych w § 1 miejscowościach mogą być pobierane tylko zgodnie z zatwierdzonemi na podstawie niniejszego rozporządzenia cennikami.

§ 4. Zatwierdzone cenniki mają być umieszczone w każdym pokoju na widocznem miejscu.

§ 5. Przekroczenie przepisów niniejszego rozporządzenia podlega karom określonym w art. 126, 128 i 129 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem.

§ 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje do dnia 30 września 1929 r.

Poz. 323. Rozporządzenie Ministra Komunikacji z dnia 8 lutego 1929 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wojskowych i Ministrem Spraw Wewnętrznych o sposobie badania i wymaganych warunkach stanu zdrowia kandydatów na członków załogi oraz członków załogi statków powietrznych o zakresie egzaminów teoretycznych i praktycznych, o składzie komisji egzaminacyjnej i zakresie uprawnień, wypływających ze świadectwa uzdolnienia i upoważnienia (licencji) oraz o warunkach udzielania tudzież cofnięcia i terminach ważności upoważnień (licencyj).

Na podstawie art. 20 ustęp ostatni rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczem (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 294) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Postanowienia ogólne. Świadectwo uzdolnienia i upoważnienie (licencja).

§ 1. Każdy członek załogi statku powietrznego powinien posiadać świadectwo uzdolnienia i upoważnienie (licencję) do wykonywania czynności, wyszczególnionych w tych dokumentach.

§ 2. Świadectwo uzdolnienia jest dokumentem, stwierdzającym zasadnicze początkowe kwalifikacje zawodowe danej osoby na członka załogi, oraz stan jej zdrowia.

Upoważnienie (licencja) jest dokumentem, stwierdzającym, że osoba, która otrzymała świadectwo uzdolnienia, zachowała nadal taką samą zdolność do wykonywania czynności na statku, jaką wykazała w czasie wydania jej świadectwa uzdolnienia.

§ 3. Świadectwa uzdolnienia dzielą się na 7 kategoryj:

1) świadectwo pilota samolotu lądowego lub wodnego turystycznego,
2) świadectwo pilota samolotu lądowego lub wodnego komunikacyjnego,
3) świadectwo pilota balonu wolnego,
4) świadectwo pilota sterowca,
5) świadectwo nawigatora,
6) świadectwo mechanika pokładowego,
7) świadectwo radjooperatora pokładowego.

§ 4. Ustanawia się dwa stopnie świadectw pilotów turystów:

a) świadectwo pilota turysty I-go stopnia, uprawniające do wykonywania lotów niezarobkowych bez pasażerów lub z pasażerami na samolotach turystycznych;

b) świadectwo pilota turysty II-go stopnia, uprawniające do wykonywania na samolotach turystycznych lotów niezarobkowych bez pasażerów i nie dalej niż w promieniu 10 km. od lotniska, wymienionego w świadectwie.

§ 5. Świadectwo pilota samolotu komunikacyjnego (lądowego lub wodnego), uprawnia do wykonywania lotów zawodowych na samolotach komunikacyjnych lądowych lub wodnych, przewożących podróżnych pocztę lub towary za opłatą. Takie świadectwo uprawnia jednak do wykonywania lotów na tych tylko typach samolotów, które są wyszczególnione w świadectwie i upoważnieniu (licencji). Wpisanie do świadectwa prawa latania na innych typach samolotów wymaga złożenia dodatkowych egzaminów, które wykażą zupełne opanowanie tych typów.

Świadectwo pilota samolotu komunikacyjnego wymagane jest również dla pilotów wykonywających zarobkowe prace lotnicze na samolotach wszystkich innych kategoryj.

§ 6. Świadectwo pilota balonu wolnego uprawnia do wykonywania wzlotów na balonach wolnych wszelkiego rodzaju

§ 7. Świadectwo pilota sterowca może otrzymać tylko taki kandydat, który posiada świadectwo uzdolnienia pilota balonu wolnego.

Ustanawia się trzy stopnie świadectw pilotów sterowców:

a) świadectwo pilota sterowca I-go stopnia, upoważniające do kierowania sterowcami wszelkiego rodzaju;

b) świadectwo pilota sterowca II stopnia, upoważniające do kierowania sterowcami o pojemności mniejszej niż 20.000 m³;

c) świadectwo pilota sterowca III stopnia, uprawniające do kierowania sterowcami o pojemności mniejszej niż 6.000 m³.

Oficerowie piloci sterowców wojskowych lub marynarki wojennej mogą otrzymać świadectwo uzdolnienia pilotów sterowców wszystkich stopni.

§ 8. Ustanawia się dwa stopnie świadectw nawigatorów:

a) świadectwo nawigatora I-go stopnia, uprawniające do wykonywania czynności nawigatora na samolotach w czasie lotów dłuższych niż 500 km. i na sterowcach o pojemności większej niż 20.000 m³;

b) świadectwo nawigatora II stopnia uprawniające do wykonywania czynności nawigatora na samolotach podczas lotów do 500 km, tudzież na sterowcach o pojemności mniejsze niż 20.000 m³.

§ 9. Świadectwo mechanika pokładowego uprawnia do wykonywania czynności mechanika lotniczego na pokładzie wszelkiego rodzaju statków powietrznych.

§ 10. Świadectwo radjooperatora pokładowego uprawnia do wykonywania czynności radjooperatora na pokładzie statków powietrznych wszelkiego rodzaju.

§ 11. Świadectwa uzdolnienia i upoważnienia (licencje) do wykonywania czynności na statkach powietrznych wydaje Ministerstwo Komunikacji osobom, które pod względem stanu zdrowia odpowiadają wymaganiom, przewidzianym w rozdziale II niniejszego rozporządzenia i złożą przed właściwą komisją egzaminacyjną teoretyczny i praktyczny egzaminy w zakresie, przewidzianym w rozdziale III niniejszego rozporządzenia.

Świadectwo uzdolnienia i upoważnienie (licencja) wydaje się według załączonego wzoru Nr. 1.

Świadectwo uzdolnienia i upoważnienie są złączone w jednej książeczce, której okładka tekturowa, obciągnięta płótnem ma format 10 × 15 cm.

Okładki książeczek są rozmaitego koloru stosownie do kategorji świadectwa uzdolnienia (§ 3), a mianowicie:

a) dla pilota turysty — koloru ciemno niebieskiego;

b) dla pilota samolotu komunikacyjnego — koloru zielonego;

c) dla pilota sterowca — koloru szarego;

d) dla pilota balonu wolnego — koloru jasno fioletowego;

e) dla nawigatora — koloru czerwonego;

f) dla mechanika pokładowego — koloru bronzowego;

g) dla radjooperatora pokładowego — koloru żółtego.

§ 12. Świadectwo uzdolnienia i upoważnienie (licencja), wydane przez właściwą władzę państwa obcego, może być nostryfikowane przez Ministerstwo Komunikacji, jeżeli zakres egzaminów i prób, odbytych przez kandydatów zagranicą, nie był mniejszy od zakresu, przewidzianego w rozporządzeniu niniejszem.

§ 13. Ważność upoważnienia (licencji) do wykonywania czynności na statkach powietrznych jest czasowa; termin ważności może być jednak przedłużany, o ile członek załogi odpowiada pod względem stanu zdrowia i fachowego uzdolnienia warunkom, przewidzianym w niniejszem rozporządzeniu.

Po upływie terminu ważności upoważnienia (licencji) świadectwo uzdolnienia nie daje prawa do wykonywania czynności członka załogi.

§ 14. Upoważnienie (licencja) pilota samolotu (lądowego lub wodnego) komunikacyjnego jest ważne na przeciąg 6 miesięcy.

Upoważnienia (licencje) wszystkich innych członków załogi są ważne na przeciąg jednego roku.

Ważność upoważnienia (licencji) może być przedłużana na dalszy okres sześciomiesięczny względnie roczny na następujących warunkach:

a) członkowie załóg, ubiegający się o przedłużenie ważności upoważnienia (licencji), powinni poddać się badaniom lekarskim celem stwierdzenia, że pod względem stanu zdrowia odpowiadają wymaganiom, przewidzianym w rozdziale II niniejszego rozporządzenia;

b) pilot samolotu komunikacyjnego powinien wykazać, że w okresie ważności upoważnienia (licencji) wykonał co najmniej 25 godzin lotów samodzielnych na samolocie komunikacyjnym, a z tych co najmniej dwie godziny w ciągu ostatnich trzech miesięcy ważności upoważnienia.

Jeżeli pilot nie wykaże tej ilości lotów, powinien poddać się ponownie egzaminowi praktycznemu, przewidzianemu w § 32;

c) pilot turysta powinien wykazać, że wykonał co najmnniej trzy godziny lotu w charakterze samodzielnego pilota w przeciągu ostatnich sześciu miesięcy ważności upoważnienia;

d) pilot sterowca powinien wykazać, że w czasie ważności upoważnienia lub przerwy nie dłuższej od dwu lat, wykonał co najmniej dwa loty na sterowcu;

e) nawigator powinien wykazać, że wykonał w czasie ważności upoważnienia co najmniej 15 godzin lotów; w braku tej ilości godzin lotów, powinien wykonać lot na dystansie 100 kilometrów, przewidziany w ustępie ostatnim grupy A § 35.

Przedłużenie ważności upoważnienia (licencji) radjooperatora pokładowego może być uzależnione od zadośćuczynienia zmienionym warunkom w wypadku wprowadzenia zmian w konwencji radjotelegraficznej londyńskiej i w regulaminach dołączonych do niej lub w międzynarodowej konwencji lotniczej i załącznikach do niej.

Podania o przedłużenie ważności upoważnienia sporządza się według wzoru Nr. 2.

§ 15. Pilot mający świadectwo uzdolnienia, wydane przez właściwą władzę wojskową, może otrzymać:

a) świadectwo uzdolnienia do wykonywania czynności pilota samolotu turystycznego bez poddania się egzaminowi teoretycznemu i praktycznemu, o ile od czasu ostatniego jego lotu nie upłynęło 12 miesięcy;

b) świadectwo uzdolnienia do wykonywania czynności pilota samolotu komunikacyjnego, o ile wykaże wykonanie na szlakach powietrznych, pokrywających się mniej więcej z szlakami komunikacyjnemi, wymienionej w § 32 ilości godzin lotów na lądowych lub wodnych samolotach wojskowych, których cechy aerodynamiczne są identyczne z cechami samolotów komunikacyjnych i złoży egzamin teoretyczny i praktyczny w ograniczonym zakresie, wskazanym w § 32.

§ 16. Ministerstwo Komunikacji może odebrać świadectwo uzdolnienia i upoważnienie (licencję) na czas ograniczony lub unieważnić je w następujących wypadkach:

a) w razie skazania osoby, mającej świadectwo uzdolnienia i upoważnienie lub tylko świadectwo uzdolnienia, za wykroczenia i przestępstwa, popełnione przeciw postanowieniom prawa lotniczego i rozporządzeń, wydanych na podstawie tego prawa;

b) w razie odstąpienia świadectwa uzdolnienia lub upoważnienia innej osobie;

c) w razie stwierdzenia niezdolności fizycznej, zawodowej lub wady psychicznej osoby, której świadectwo uzdolnienia i upoważnienie wydano.

§ 17. Upoważnienia (licencje), wydane przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia, są ważne na okres czasu, wskazany w § 14, licząc ten okres od dnia wydania upoważnienia.

Rozdział II.

Sposób badania i wymagane warunki stanu zdrowia kandydatów na członków załogi oraz członków załogi statków powietrznych.

§ 18. Osoby, ubiegające się o świadectwo uzdolnienia, niezbędne do wykonywania czynności na statkach powietrznych podczas lotu, muszą poddać się badaniu lekarskiemu w celu oceny ich zdolności fizycznej i psychicznej.

§ 19. Kandydaci na członków załogi statków powietrznych powinni być poddani badaniu przedwstępnemu przez lekarza najbliższej lotniczej formacji wojskowej, wskazanego przez Ministerstwo Komunikacji, poczem, w razie dodatniego wyniku tego badania, kandydaci podlegają komisyjnemu (§§ 24 i 28) badaniu lekarskiemu (badanie kwalifikacyjne).

§ 20. Członkowie załogi statków powietrznych, służących do komunikacji użytku publicznego, są obowiązani zgłaszać się do Ministerstwa Komunikacji co 6 miesięcy, członkowie zaś załogi innych statków co 12 miesięcy, celem poddania ich komisyjnemu badaniu lekarskiemu, przewidzianemu w §§ 24 do 29 włącznie dla sprawdzenia, czy w stanie ich zdrowia nie zaszły zmiany, uniemożliwiające im wykonywanie czynności na statkach powietrznych stosownie do zakresu ich działania (badanie okresowe).

§ 21. Po każdej przebytej chorobie lub wypadku, któryby mógł spowodować zmiany w organizmie i wpłynąć na zdolność wykonywania czynności na statkach powietrznych pod-

czas lotu, członkowie załogi nie mogą być dopuszczeni do wykonywania tych czynności stosownie do ich zakresu działania bez uprzedniego poddania się komisyjnemu badaniu lekarskiemu (okolicznościowemu). O potrzebie takiego badania decyduje lekarz formacji lotniczej wojskowej, wskazany przez Ministerstwo Komunikacji.

§ 22. Badania lekarskie (przedwstępne, kwalifikacyjne, okresowe lub okolicznościowe) kandydatów i członków załogi statków powietrznych mogą być przeprowadzane tylko na podstawie zarządzenia Ministerstwa Komunikacji.

§ 23. Kandydaci na członków załogi statków powietrznych powinni do podania o wydanie im świadectwa uzdolnienia załączyć zobowiązanie pisemne, że przez cały czas posiadania świadectwa uzdolnienia:

a) będą zawiadamiali lekarza urzędowego, wskazanego przez Ministerstwo Komunikacji o każdej swej chorobie lub wypadku;

b) upoważniają wszystkich lekarzy, których rad będą zasięgali, do niezachowywania tajemnicy lekarskiej co do ich stanu zdrowia przed lekarzem urzędowym, wskazanym przez Ministerstwo Komunikacji i przed komisją lekarską.

§ 24. Komisyjne badania lekarskie odbywają się w instytucji państwowej „Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich", istniejącej przy Departamencie Lotnictwa Ministerstwa Spraw Wojskowych.

§ 25. Na podstawie protokółu badania kierownik „Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich" wystawia orzeczenie i przesyła je do Ministerstwa Komunikacji; protokół zaś badania zostaje w przechowaniu w „Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich".

§ 26. Każdy członek załogi otrzymuje z Ministerstwa Komunikacji książkę zdrowia, według załączonego wzoru Nr. 3, wydawaną przez „Centrum Badań Lotniczo-Lekarskich" po dodatniem zakwalifikowaniu kandydata.

Książkę zdrowia powinien członek załogi mieć przy sobie podczas lotu, oraz okazywać ją przy każdem badaniu lekarskiem.

§ 27. Ogólne warunki zdolności fizycznej i psychicznej, wymagane do wykonywania czynności na statkach powietrznych w czasie lotu, są następujące:

a) wiek i płeć: dla kandydatów na członków załogi statków powietrznych, służących do komunikacji użytku publicznego skończone lat 21 i płeć męska, zaś dla kandydatów na członków załogi innych statków ukończone lat 19 bez różnicy płci;

b) budowa ciała oraz sprawność fizyczna i psychiczna, odpowiadająca wymaganiom, niezbędnym do obsługiwania odnośnych typów statków powietrznych lub aparatów.

§ 28. Szczegółowe warunki zdolności fizycznej i psychicznej do wykonywania czynności na statkach powietrznych oraz sposób badania lekarskiego i oceny tej zdolności określają przepisy i instrukcje służbowe, wydane przez Ministerstwo Spraw Wojskowych dla wojskowej lotniczej służby zdrowia oraz przepisy załącznika E do konwencji urządzającej żeglugę powietrzną, podpisanej w Paryżu dnia 13 października 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr. 6, poz. 54).

§ 29. Wymagania zdolności fizycznej i psychicznej w stopniu najwyższym mają być stawiane pilotom statków powietrznych, służących do komunikacji użytku publicznego.

Względem pilotów innych statków oraz pozostałych członków załogi statków powietrznych wogóle, mogą być zastosowane pewne ulgi, nie przekraczające jednak minimalnych wymagań, zawartych w załączniku E konwencji urządzającej żeglugę powietrzną, podpisanej w Paryżu dnia 13 października 1919 r. (Dz. U. R. P. z 1929 r. Nr. 6, poz. 54).

Rozdział III.

Zakres egzaminów.

§ 30. Egzaminy obejmują część teoretyczną i praktyczną.

Rozdział IV.

O egzaminach i składzie komisji egzaminacyjnej.

§ 38. Podania o dopuszczenie do egzaminu należy wnosić do Ministerstwa Komunikacji, które orzeka o dopuszczeniu do egzaminu, jego terminie i o składzie komisji.

Do podania, sporządzonego według załączonego wzoru Nr. 2, o dopuszczenie do egzaminu oraz o wydanie świadectwa uzdolnienia i upoważnienia (licencji) należy dołączyć:

a) metrykę urodzenia, oraz dowód stwierdzający obywatelstwo polskie;

b) świadectwo ukończenia szkoły lotniczej lub fachowych kursów lotniczych, a dla kandydatów na radjooperatorów pokładowych, zaświadczenie (certyfikat), wydane przez Ministerstwo Poczt i Telegrafów;

c) świadectwo moralności, wystawione nie wcześniej niż w ostatnich 3 miesiącach przed wniesieniem podania;

d) wyciąg z dziennika lotów wydany przez zatwierdzoną szkołę lotniczą lub poświadczony przez właściwe władze lotnicze, cywilne lub wojskowe;

e) krótki życiorys;

f) 3 fotografje.

Rozdział V.

Postanowienia końcowe.

§ 46. Przepisy niniejszego rozporządzenia nie stosują się do załóg wojskowych statków powietrznych.

§ 47. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

← 10 cm. →

Okładka (kolorowa).

Wzór Nr. 1 do § 11 rozp. Min. Komunikacji z dnia 8 lutego 1929 r. (poz. 323).

↑ 15 cm. ↓

RZECZPOSPOLITA POLSKA
RÉPUBLIQUE POLONAISE

MINISTERSTWO KOMUNIKACJI

Lotnictwo Cywilne
Ministère des Communications
Aéronautique Civile

ŚWIADECTWO UZDOLNIENIA I UPOWAŻNIENIE BREVET D'APTITUDE ET LICENCE DE

....

....

Wydane stosownie do postanowień polskiego prawa lotniczego z dnia 14 marca 1928 roku i Międzynarodowej Konwencji Lotniczej z dnia 13 października 1919 roku.

Délivrés conformément aux stipulations de la loi du 14 mars 1928 et de la Convention portant réglementation de la navigation aérienne en date du 13 octobre 1919.

(Str. 1 czysta).

(Str. 3 czysta).

(Str. 8 czysta).

(Str. 9 czysta).

(Str. 10 czysta)

(Str. 12 czysta).

(Str. 4).

Upoważnienie / Licencja — 1

UPOWAŻNIENIE

Licence

Fotografja posiadacza
Photographie du titulaire

Wymiar głowy powinien wynosić co najmniej 1 cm.

Podpis posiadacza
Signature du titulaire
....

Upoważnienie ....
La licence de
.... portant
Nr. .... z dnia .... 19...... zostało wydane
le No en date du a été délivrée
P / à M ....
do wykonywania czynności ....
qui est autorisé à
....
Upoważnienie niniejsze jest ważne do dnia .... 19......
Le présente licence est valable jusq'au
W / A ...., dnia / , le .... 19......

M. P. Cachet

Podpis / Signature:

(Str. 5).

Upoważnienie / Licence — 2

UPOWAŻNIENIE

Licence

Stan cywilny État-civil	Rysopis Signalement
Nazwisko .... Nom	Wzrost .... Taille
Imię .... Prénom	Twarz .... Visage
Przynależn. państw. .... Nationalité	Włosy .... Cheveux
Miejsce urodzenia .... Lieu de naissance	Oczy .... Yeux
....	Znaki szczególne .... Signes particuliers
Data urodzenia .... Date de naissance	....
Miejsce zamieszkania Domicile	....
....	....

Uwaga: Na stronie 4 i 5 znajduje się wstęga koloru błękitnego biegnąca od góry lewego boku ku dołowi prawego boku.

(*Str. 6*).

Upoważnienie / Licence 3

(*Str. 7*).

Upoważnienie / Licence 4

PRZEDŁUŻENIA WAŻNOŚCI UPOWAŻNIENIA
Renouvellements de la licence

Badanie lekarskie / Examin Médical	
Data / Date	Wyniki / Resultats

Upoważnienie ważne / Licence valable		Podpis i pieczęć właściwej władzy / Signature ou timbre de l'autorité compétente
Od / Du	Do / Au	

Uwaga: Na str. 6 i 7 znajduje się wstęga koloru błękitnego biegnąca od góry lewego boku ku dołowi prawego boku.

(*Str. 2*).

1

ŚWIADECTWO UZDOLNIENIA
Brévet d'aptitude

Fotografja posiadacza
Photographie du titulaire

Wymiar głowy powinien wynosić co najmniej 1 cm.

Podpis posiadacza
Signature du titulaire
....

Świadectwo uzdolnienia ....
Le brévet d'aptitude de
.... portant
Nr. .... z dnia .... 19...... zostało wydane
le No en date du a été délivré
P ....
à M
....
na..
W ...., dnia ....19........
A , le

M. P.
Cachet

Podpis
Signature:

(*Str. 11*).

2

ŚWIADECTWO UZDOLNIENIA
Brévet d'aptitude

Stan cywilny / État-civil	Rysopis / Signalement
Nazwisko / Nom	Wzrost / Taille ....
Imię / Prénom	Twarz / Visage ....
Przynależn. państw. / Nationalité	Włosy / Cheveux ....
Miejsce urodzenia / Lieu de naissance	Oczy / Yeux ....
....	Znaki szczególne / Signes particuliers ....
Data urodzenia / Date de naissance	....
....	....
Miejsce zamieszkania / Domicile	....

Uwaga: Na str. 2 i 11 znajduje się wstęga koloru czerwonego biegnąca od góry lewego boku ku dołowi prawego boku.

Wymiar 9½×14½.

(Str. 1).

Wzór Nr. 3 do § 26 do rozp. Min. Kom. z dn. 8 lutego 1929 r. (poz. 323).

C. B. L. L.
PRZY DEP. LOT.
M. S. W.

—

KSIĄŻKA ZDROWIA Nr. ....

członka załogi statku powietrznego.

Nazwisko ....

Imię ....

Data urodzenia ....

Czynność ....

(Str. 2).

Badanie kwalifikacyjne.

Dokonane dn. .... m. .... r. .... przez ....

Badanie ogólne.

Waga .... klg. wzrost .... cm.; ogólna budowa ciała .... Wywiady dotyczące zdrowia i dziedziczności ....
....
....

Badanie szczegółowe.

Narządy krążenia ....
....

Narządy oddychania ....
....

Narządy trawienia ....
....

Narządy moczopłciowe ....
....

Narządy krwiotwórcze i krew ....
....

Gruczoły dokrewne ....
....

(Str. 3).

Badanie chirurgiczne ....
....

Badanie promieniami Roentgena ....
....

Badanie systemu nerwowego ....
....

Układ psychiczny ....
....

Narządy wzrokowe ....
....

Górne drogi oddechowe, narząd słuchu i równowagi ....

Spostrzeżenia ogólne ....
....

Wynik badania ....
....
....

....
Podpis Kierownika C. B. L. L.

....
Miejsce i data badania.

(Str. 4—13).

Badanie okresowe Nr. ....

Dokonane dn. .... m. .... r. .... przez ....

Wynik badania ....
....
....

Orzeczenie:
- zdolny ....
- czasowo niezdolny, na przeciąg ....
- niezdolny ....

....
Miejsce i data badania — Podpis Kierownika C. B. L. L

Badanie okresowe Nr. ....

Dokonane dn. .... m. .... r. .... przez ....

Wynik badania ....
....
....

Orzeczenie:
- zdolny ....
- czasowo niezdolny, na przeciąg ....
- niezdolny ....

....
Miejsce i data badania — Podpis Kierownika C. B. L. L.

(Str. 14—24).

Badanie okolicznościowe Nr. ....

Dokonane dn. .... m. .... r. .... przez

....

Powód badania ....

Wynik badania ....

....

....

Orzeczenie: zdolny ....
czasowo niezdolny, na przeciąg ....
....
skierowany do zbadania przez Komisję
....

....

Miejsce i data badania Podpis Kierownika C. B. L. L.

Badanie okolicznościowe Nr. ....

Dokonane dn. .... m. .... r. .... przez

....

Powód badania ....

Wynik badania ....

....

....

Orzeczenie: zdolny ....
czasowo niezdolny, na przeciąg ....
....
skierowany do zbadania przez Komisję
....

....

Miejsce i data badania Podpis Kierownika C. B. L. L.

Wzór Nr. 4 do § 44 rozp. Min. Kom. z dn. 8 lutego 1929 r. (poz. 323).

L. protokółu egzaminacyjnego ....

Świadectwo.

Pan ....
(zawód) ....
poddał się w dniach ....
na podstawie art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 marca 1928 r. o prawie lotniczem (Dz. U. R. P. Nr. 31, poz. 294) i § 30—37 rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 8 lutego 1929 r. wydanego w porozumieniu z Ministrami Spraw Wojskowych i Spraw Wewnętrznych (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323) egzaminowi teoretycznemu i praktycznemu na ....
i złożył go z wynikiem ....
....

.... dnia .... 19..... r.

KOMISJA EGZAMINACYJNA
przy Ministerstwie Komunikacji

Przewodniczący Komisji:
Członkowie:
1)
2)
3)
4)

Pieczęć

Poz. 324. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 30 kwietnia 1929 r. o podwyższeniu wysokości emisji 5% pożyczki konwersyjnej z r. 1924.

z 29 maja Nr. 36 Rok 1929

Poz. 325. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 23 kwietnia 1929 r. o zmianie rozporządzenia z dnia 19 listopada 1928 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie maszyn włókienniczych.

Poz. 326. Rozporządzenie Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 16 maja 1929 r. o ustanowieniu ulgi celnej na nasiona drzew iglastych.

Poz. 327. Rozporządzenie Ministrów: Robót Publicznych, Spraw Wewnętrznych, Przemysłu i Handlu oraz Pracy i Opieki Społecznej z dnia 7 maja 1929 r. w sprawie przechowywania taśmy celuloidowej (filmu).

Na podstawie art. 327 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) zarządza się co następuje:

I.

Zakres działania przepisów.

§ 1. Pomieszczenia, przeznaczone do przechowywania taśmy celuloidowej (filmowej) w ilościach, przekraczających 35 kilogramów, mianowicie: 1) pracownie, 2) składy, 3) laboratorja filmowe, powinny czynić zadość wymogom, podanym niżej w §§ 3 — 29.

W wystawach sklepowych taśmy filmowej umieszczać nie wolno.

II.

Pracownie.

§ 2. Pod pracowniami rozumiane są pomieszczenia, w których dokonywane są prace tylko nad suchym filmem. Ilość taśmy, znajdującej się w pracowni, w żadnym wypadku nie powinna przekraczać 300 kg.

§ 3. Pracownie mogą być urządzane w domach mieszkalnych, lecz tylko w specjalnych pomieszczeniach. O ile w pracowni znajduje się nie więcej, jak 100 kg. taśmy, pracownia znajdować się może na każdej kondygnacji budynku; jeżeli więcej, jak 100 kg., jedynie na najwyższej kondygnacji.

Urządzenie pracowni filmowych w suterenach jest zabronione.

§ 4. Na każdego pracownika, zatrudnionego w pracowni, powinno przypadać co najmniej 5 mtr. kw. powierzchni pracowni. Powierzchnia całej pracowni nie może być mniejszą od 12 mtr. kw.

Wysokość pracowni odpowiadać powinna przepisom art. 242 powołanego na wstępie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r.

§ 5. Pracownia powinna posiadać stropy i ściany ogniotrwałe.

Ściany, sąsiadujące z pomieszczeniami mieszkalnemi lub pomieszczeniami, w których przechowywane są materjały łatwopalne, powinny posiadać grubość co najmniej 27 cm., gdy są wykonane z cegły, lub grubość, odpowiadającą takiej grubości pod względem statycznym i odporności na ogień, gdy są wykonane z innego materjału (np. betonu, żelaza, żelazobetonu).

Inne ściany pracowni, nie sąsiadujące z wyżej określonemi pomieszczeniami, mogą być wykonane w konstrukcji ogniotrwałej lekkiej.

Strop górny pracowni może być również wykonany z konstrukcji ogniotrwałej lekkiej, gdy pracownia znajduje się na najwyższej kondygnacji budynku. W tym wypadku nad pracownią nie mogą znajdować się żadne pomieszczenia użytkowe.

§ 6. Pracownia powinna być należycie oświetlona światłem dziennem. Stosunek powierzchni okien w świetle futryny do powierzchni podłogi nie powinien być mniejszy, jak 1 . 8, z zastrzeżeniem jednak że najmniejsza łączna powierzchnia okien pracowni wynosić powinna 1,5 mtr. kw.

Okna muszą mieć szyby matowe, niedopuszczające ogniskowych promieni słonecznych.

Pracownia powinna posiadać otwór wentylacyjny, nie połączony z innemi przewodami, o powierzchni nie mniejszej, jak 350 cm. kw.

§ 7. Pracownia może być ogrzewana przy pomocy centralnego ogrzewania, lub hermetycznych pieców kaflowych, wyłożonych od wewnątrz cegłą ognioodporną o grubości co najmniej 6 cm. z paleniskiem, umieszczonem nazewnątrz pracowni.

Używanie jakichkolwiek innych pieców, w szczególności żelaznych, gazowych, lub elektrycznych, jest wzbronione.

§ 8. Poza godzinami pracy taśma filmowa nie może znajdować się w pracowni. Film pozostawiony w godzinach pracy poza stołem montażowym, powinien być zamknięty w żelaznem pudełku.

III.

Składy.

§ 9. Przechowywanie taśmy celuloidowej (filmowej) w ilości większej, jak 300 kg., może mieć miejsce tylko w składach urządzonych w myśl postanowień niniejszego rozporządzenia.

§ 10. Składy taśmy celuloidowej (filmowej) urządzane w budynkach, w których znajdują się pomieszczenia, przeznaczone na pobyt ludzi, mogą mieścić się tylko w budynkach murowanych na najwyższej kondygnacji budynku.

Nad składami nie mogą się znajdować żadne pomieszczenia użytkowe.

Składy powinny być tak umieszczone, aby w razie pożaru w nich nie była odcięta droga, prowadząca ze znajdujących się na tejże kondygnacji pomieszczeń, przeznaczonych na pobyt ludzi, do klatki schodowej, o ile ta klatka jest jedynem wyjściem nazewnątrz.

Odległość składów od pomieszczeń, przeznaczonych na pobyt ludzi, a położonych na tej samej kondygnacji, jak również odległość klatek schodowych, prowadzących do tych pomieszczeń, nie może być mniejszą od 4 metrów.

Również 4 metry wynosić musi najmniejsza odległość składów od granic posiadłości sąsiadów.

O ile powyższa odległość od pomieszczeń, przeznaczonych na pobyt ludzi, nie może być zachowana, powinny ściany oddzielające skład od tych pomieszczeń posiadać grubość nie mniejszą od 55 cm., gdy są one wykonane z cegły (przy dopuszczeniu w tej grubości warstwy izolacyjnej powietrza do 13 cm. grubości) lub też grubość, odpowiadającą tej grubości pod względem statycznym i pod względem odporności na ogień, gdy ściany są wykonane z innego materjału (np. betonu, żelaza żelazobetonu).

W razie wykonania ścian składu z innych materjałów, jak cegła, powinno być na żądanie władz przedstawione udowodnienie ich należytej statyczności i odporności na ogień.

§ 11. W jednem pomieszczeniu składowem może być przechowywane nie więcej, jak 2000 kg. taśmy celuloidowej (filmowej). We wszystkich pomieszczeniach składowych, znajdujących się w budynku, w którym są pomieszczenia, przeznaczone na pobyt ludzi, może być przechowywane łącznie nie więcej, jak 4000 kg. taśmy.

§ 12. Ściany pomieszczeń składowych muszą być ogniotrwałe i powinny posiadać grubość co najmniej 41 cm. ($1\frac{1}{2}$ cegły), gdy są wykonane z cegły, lub też grubość odpowiadającą tej grubości pod względem statycznym i odporności na ogień, gdy są wykonane z innego materjału.

Wewnętrzne ściany składu winny być wyprowadzone do wysokości co najmniej 30 cm. powyżej powierzchni dachu. Ściany powyżej ścian pomieszczenia składowego powinny posiadać grubość co najmniej 27 cm., gdy są wykonane z cegły, lub grubość, odpowiadającą tej grubości pod względem statycznym i pod

względem odporności na ogień, gdy są wykonane z innego materjału ogniotrwałego.

Stropy składów muszą być zbudowane ogniotrwale z konstrukcji lekkiej. Stropy pomieszczeń, znajdujących się bezpośrednio pod składami, powinny być wykonane ogniotrwale z konstrukcji masywnej.

§ 13. Każde pomieszczenie składowe powinno posiadać wyciąg wentylacyjny, nie łączący się z żadnemi innemi przewodami, którego przekrój w świetle wynosić powinien co najmniej 5% powierzchni składu, przy minimalnym przekroju, równającym się $^1/_2$ metra kw. Wyciąg wentylacyjny powinien być wzniesiony co najmniej o 1 metr ponad powierzchnię dachu i być zaopatrzony w siatkę ochronną.

§ 14. Pomieszczenia składowe powinny posiadać przedsionek o powierzchni, wynoszącej co najmniej 4 metry kwadratowe, wykonany ogniotrwale. Przedsionek ten może być wspólny dla kilku pomieszczeń składowych. Powinien on być zaopatrzony w wyciąg wentylacyjny o przekroju, wynoszącym w świetle co najmniej połowę sumy przekroju otworów wentylacyjnych pomieszczeń składowych, do których przylega. Drzwi ze składu i przedsionka powinny otwierać się nazewnątrz.

Bezpośrednie łączenie poszczególnych pomieszczeń składowych między sobą jest wzbronione.

Nad składami nie mogą znajdować się żadne pomieszczenia użytkowe.

§ 15. Poza przestrzenią, przeznaczoną na magazynowanie filmów, pomieszczenie składowe musi posiadać wolną przestrzeń o wymiarach co najmniej 2,5 × 2,5 mtr.

Wszelkie urządzenia wewnętrzne składu (półki, drabiny i t. p.) powinny być wykonane z materjałów ogniotrwałych.

W składzie nie może być poza filmami żadnych innych przedmiotów.

§ 16. Każde pomieszczenie składowe powinno posiadać otwory okienne o łącznej powierzchni, wynoszącej co najmniej 1 mtr. kw. w świetle futryny.

§ 17. Składy nie mogą zawierać żadnych urządzeń do ogrzewania.

§ 18. Jakakolwiek praca w składzie prócz wnoszenia i wynoszenia filmów jest niedozwolona.

§ 19. Na dachu domu, w którym znajduje się skład, powinien być urządzony piorunochron, umieszczony na najwyższem miejscu nad składem.

IV.

Przepisy odnoszące się zarówno do pracowni jak i do składów.

§ 20. Drzwi, prowadzące bezpośrednio do pracowni lub do składu, powinny być żelazne, lub obite od strony pracowni, względnie składu, — blachą żelazną na podkładzie azbestowym.

Drzwi te powinny otwierać się nazewnątrz oraz mają być zaopatrzone w sprężynę samozamykającą się i nie mogą posiadać zamków samozatrzaskujących się.

§ 21. W pobliżu drzwi, prowadzących do składu lub pracowni, lecz poza obrębem tychże, powinien znajdować się hydrant, połączony z siecią wodociągową i zaopatrzony w węża tłocznego o długości, wystarczającej dla każdego miejsca składu lub pracowni. Średnica hydranta wynosić ma przy pracowniach najmniej 5 cm., przy składach najmniej 8 cm.

Nad hydrantem powinny stale wisieć co najmniej dwie maski przeciwgazowe ze specjalnemi pochłaniaczami.

W pracowniach i składach powinien znajdować się kubełek napełniony stale wodą z zanurzoną w nim ścierką.

§ 22. W składzie lub pracowni zabronione jest trzymanie otwartego ognia, palenie tytoniu, jako też wchodzenie do tych pomieszczeń z ogniem.

§ 23. Oświetlenie wszelkich pomieszczeń, w których przechowywana jest taśma filmowa, może być tylko elektryczne.

§ 24. Przewody elektryczne oświetlenia w składzie lub pracowni powinny być podzielone co najmniej na dwa obwody, z których każdy osobno winien być zabezpieczony bezpiecznikami w szafce, umieszczonej nazewnątrz składu. Szafka winna być zamykana na klucz.

Na właścicielu składu leży obowiązek czuwania, aby przy zmianie korków na nowe nie były wkręcane większe niż na 6 amperów. Używanie korków naprawionych jest bezwzględnie wzbronione.

Na linji zasilającej przed bezpiecznikami nazewnątrz pracowni powinien być umieszczony wyłącznik drążkowy wielobiegunowy dla całkowitego wyłączenia napięcia po opuszczeniu lokalu przez pracowników.

Przy bezpiecznikach winny być umieszczone wyraźne i trwałe napisy, wyjaśniające w sposób zrozumiały przeznaczenie danego obwodu.

Wyłącznik drążkowy ogólny winien się mieścić w szafce zamykanej oszklonej, aby uniemożliwić niespodziewane wyłączenie prądu podczas pracy.

§ 25. Instalacja winna być wykonana izolowanemi (w podwójnej gumie, taśmie i plecionce) przewodami, umieszczonemi w rurkach bergmanowskich, wpuszczonych w mur i zatynkowana.

Miejsca połączeń przewodów między sobą winny być lutowane, a następnie izolowane paragumą i taśmą izolacyjną. Takie połączenie

można wykonywać tylko w pudełkach bergmanowskich.

O ile przewody nie mogą być zmontowane, jak wyżej w rurkach bergmanowskich pod tynkiem, należy powyższe przewodniki układać w rurkach żelaznych (Peschla) i stosować osprzęt hermetyczny żeliwny.

§ 26. Oprawy do żarówek winny być typu hermetycznego ze szkłem ochronnem zamkniętem. Zakładanie gniazdek wtyczkowych oraz używanie odbiorników przenośnych jest wzbronione. Wyłączniki winny być żeliwne typu hermetycznego. Silniki elektryczne jak również wyłączniki i rozruszniki do nich, mogą być stosowane tylko typu hermetycznego.

Na linji zasilającej, o ile taryfa na prąd jest inna od świetlnej, winien również być ustawiony nazewnątrz składu wyłącznik drążkowy dla wyłączenia napięcia instalacji siłowej składu po opuszczeniu lokalu przez pracowników. Przed dokonywaniem wszelkich zmian, lub napraw w instalacji elektrycznej siły lub światła, należy obydwa drążkowe wyłączniki wyłączyć. Wykonywać jakiekolwiek bądź roboty elektryczne w składzie lub pracowni pod napięciem jest wzbronione.

Szkło ochronne żarówek powinno obejmować również i oprawę.

Wyłączniki hermetyczne żeliwne oraz inny osprzęt powinny być zabezpieczone od rdzy i kwasów przez pokrycie lakierem. Wyłącznik ogólny dla liny siłowej ma być również umieszczony w zamykanej oszklonej szafce.

§ 27. W składzie i pracowni nie wolno umieszczać transformatorów dzwonkowych i przewodników dzwonkowych.

Linje dzwonkowe, względnie sygnalizacyjne, mogą być umieszczone, o ile jakość przewodników oraz ich instalacja będą odpowiadały przepisom § 25.

V.

Laboratorja filmowe.

§ 28. Do pomieszczeń laboratorjów filmowych, w których odbywa się suszenie filmu, lub inne prace nad suchym filmem, mają zastosowanie wszystkie wyżej wyszczególnione przepisy, obowiązujące dla pracowni filmowych.

Dla pomieszczeń laboratorjów filmowych, w których wykonywane są prace nad mokrym filmem, mają zastosowanie tylko przepisy § 7 §§ 23 — 27.

VI.

Przepisy końcowe.

§ 29. Istniejące pomieszczenia, w których przechowuje się taśmę celuloidową (filmową) powinny być dostosowane do przepisów niniejszego rozporządzenia w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia jego w życie.

§ 30. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

II.

Przedruki z Monitora Polskiego

z 16 maja Nr. 112 Rok 1929

Poz. 283. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

z 17 maja Nr. 113 Rok 1929

z 18 maja Nr. 114 Rok 1929

Poz. 284. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 285. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 286. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 287. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

Poz. 288. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

Poz. 289. Zarządzenie o sprostowaniu imion osób, którym nadane zostały Krzyże Zasługi.

z 21 maja Nr. 115 Rok 1929

Poz. 290. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

Poz. 291. Zarządzenie o nadaniu Bronzowego Krzyża Zasługi.

Poz. 292. Zarządzenie o nadaniu Bronzowego Krzyża Zasługi.

z 22 maja Nr. 116 Rok 1929

Poz. 293. Przepisy Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 14 maja 1929 r. w sprawie użycia broni przez oficerów i szeregowych P. P.

Na podstawie art. 6 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. o użyciu broni przez organa służby bezpieczeństwa publicznego i ochrony granic (Dz. U. R P. Nr. 27, poz. 243) zarządzam, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 243) uprawnia oficerów i szeregowych P. P. na obszarze całego Państwa

podczas wykonywania czynności służbowych do użycia broni.

§ 2. Użycie broni jest ostatecznym sposobem wystąpienia i ma na celu nie pozbawienie życia, lecz uniemożliwienie spełnienia lub usiłowania spełnienia czynu przestępnego, względnie obezwładnienie albo zapobieżenie ucieczce przestępcy i to możliwie z najmniejszą dla niego szkodą.

§ 3. Decyzja użycia broni powinna być oparta na chłodnej rozwadze, a spokój musi zapanować nad porywczością; ani rozdrażnieniem ani nerwowością, a tembardziej wzburzeniem nie może się funkcjonarjusz tłomaczyć w razie, gdy dochodzenie wykaże, że użył broni niepotrzebnie.

Uzbrojony funkcjonarjusz, reprezentujący moc prawa, jest przez to samo w korzystniejszem położeniu, niż ścigany, względnie ukrywający się przestępca, wobec czego zachowujący ostrożność w służbie, wyszkolony policjant ma zawsze stanowczą przewagę nad przestępcą, jeśli zachowa zimną krew i przytomność umysłu.

§ 4. Funkcjonarjusz, przeciwko któremu ma miejsce gwałt fizyczny (czynny opór, usiłowanie rozbrojenia, pobicia, obezwładnienia, pozbawienia fizycznej zdolności do spełnienia obowiązku służbowego i t. p.), obowiązany jest udaremnić taki zamach wszelkiemi środkami, nie wyłączając użycia broni.

Funkcjonarjusz nie może nigdy zapomnieć, że użycie broni jest środkiem przymusowym, który należy stosować tylko w razie ostateczności, o ile przytem użycie broni nie zagraża bezpośredniem niebezpieczeństwem dla życia osób postronnych.

O ile jednak z jednej strony—jeśli istnieje możność skutecznego zastosowania innych środków — nie wolno funkcjonarjuszowi zadać komukolwiek uszkodzenia ciała lub pozbawić życia, o tyle z drugiej jednak strony funkcjonarjusz obowiązany jest bez chwili wahania zrobić użytek z broni, jeżeli tego wymaga rzeczywista konieczność.

§ 5. Jeżeli okoliczności pozwalają na upomnienie, przywołanie do porządku, wezwanie do zatrzymania się, bezpośredni pościg lub zastosowanie siły fizycznej, np. obezwładnienie za pomocą chwytu, użycie pałeczki do regulowania ruchu ulicznego, odparcie napadu kolbą karabinową, nałożenie kajdanek, aresztowanie — z pewnością, iż środki te odniosą należyty skutek—powinny być one zastosowane; w przeciwnym razie kiedy w przekonaniu funkcjonarjusza, z uwagi na charakter napadu, środki lub narzędzia, jakich używa napadający, spełnieniu aktu gwałtu nie zapobiegłyby tego rodzaju środki, jak powyżej wspomniane, funkcjonarjusza obowiązuje użycie broni.

§ 6. Użycie broni ma poprzedzić jednorazowe wezwanie do zaniechania, względnie spełnienia danej czynności, jeżeli jednak — w wyjątkowych wypadkach — ze względu na okoliczności wezwanie jest niemożliwe, użycie broni może nastąpić po jednorazowym wystrzale ostrzegawczym w powietrze, z wyjątkiem wypadków, w których wszelka zwłoka grozi niebezpieczeństwem funkcjonarjuszowi lub osobom trzecim, albo może udaremnić pościg lub grozi klęską żywiołową.

Statki, jako to: łódki, łodzie, tratwy, motorówki, szalupy, jachty, okręty, mają być zatrzymywane — zamiast wezwania — dwukrotnym strzałem ostrzegawczym przed użyciem broni.

§ 7. Funkcjonarjusz musi pamiętać, że brak decyzji, stanowczości w wystąpieniu, wahanie się, daje przewagę przestępcy, obowiązany jest zatem do szybkiego i zdecydowanego wystąpienia.

O wyborze sposobu i środka wystąpienia decyduje sam funkcjonarjusz, wybierając ten środek, który — zdaniem jego — daje najwięcej pewności unieszkodliwienia, względnie obezwładnienia przestępcy.

§ 8. Zasadą użycia broni jest współczesność, t. zn., że broń może być użyta tylko w tym czasie, w którym trwa stan rzeczy, uprawniający do użycia broni, np., gdy przestępca zagraża życiu funkcjonarjusza, innych obywateli, mieniu publicznemu lub prywatnemu oraz w pozostałych wypadkach, przewidzianych w art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 243).

§ 9. Użycie broni ma na celu uczynienie przestępcy niezdolnym do walki, oporu, ucieczki, względnie dokonania czynu przestępnego.

Broń ma być użytą według jej właściwości, a więc: karabin i pistolet do strzału, bagnet nasadzony na karabin — do kłucia, bagnet nie nasadzony do kłucia i cięcia, szabla zasadniczo do cięcia, wyjątkowo tylko do kłucia.

§ 10. Decydując się na użycie broni funkcjonarjusz musi rozstrzygnąć — w zależności od warunków — jaka w danym wypadku broń jest najodpowiedniejszą i jeżeli okoliczności na to pozwalają, powinien, w miarę możności, użyć broni mniej niebezpiecznej.

Do broni mniej niebezpiecznej należy broń sieczna, której skutek działania może być uzależniony od woli używającego; bronią bardziej niebezpieczną jest bagnet nasadzony na karabin, bronią najniebezpieczniejszą jest broń palna, której skutków działania nie da się ograniczyć.

Mimo to nie należy się cofać przed użyciem broni palnej, jeżeli tego wymaga rzeczywista konieczność.

Decyzja co do rodzaju i sposobu użycia broni powinna być oparta na okolicznościach, towarzyszących danemu wypadkowi, np. oddalenie przestępcy, jego uzbrojenie i właściwości

osobiste, stopień niebezpieczeństwa, zagrażającego z jego strony i t. p.

§ 11. Nie wolno używać broni przeciwko osobom, co do których na podstawie zewnętrznych znamion (wiek, niedołęstwo fizyczne i t. p.) funkcjonarjusz jest przekonany, że nie mogą one zagrażać zdrowiu, życiu i wolności zarówno samego funkcjonarjusza, jak i osób postronnych oraz mieniu publicznemu i prywatnemu.

§ 12. Szczególniejsza ostrożność przy użyciu broni musi być zachowana w miejscach, gdzie użycie tego środka mogłoby zagrażać bezpośredniem niebezpieczeństwem dla życia osób postronnych; dotyczy to przedewszystkiem użycia broni w miejscach skupienia ludności.

Z uwagi na zwiększone niebezpieczeństwo dla życia osób trzecich przy użyciu broni palnej w miejscach skupienia większej ilości ludzi w wypadkach, kiedy użycia broni palnej nie da się uniknąć, funkcjonarjusz ma przestrzegać następujących zasad:

a) w wypadkach, w których w myśl rozporządzenia o użyciu broni, zachodzi konieczna potrzeba użycia broni, może funkcjonarjusz bez względu na to, czy jest uzbrojony w karabin, czy też w krótką broń palną, użyć w miejscach skupienia ludzi i na ulicach broni palnej, jeśli nie jest w stanie w inny sposób, np. bronią białą, odeprzeć zamachu, skierowanego na jego życie lub osób postronnych, w szczególności, gdy ujęty lub uciekający przestępca sam strzela, względnie zagraża bronią palną; w powyższych wypadkach powinien funkcjonarjusz, w miarę możności, strzelać wpoprzek ulicy i zwracać uwagę, by na linji strzału nie było osób postronnych.

b) gdy przez miejsca skupienia ludzi ucieka z eskorty lub przed aresztowaniem niebezpieczny przestępca, ale nie strzela i nie teroryzuje przechodniów, wówczas funkcjonarjuszowi, uzbrojonemu w karabin, bezwarunkowo nie wolno strzelać za uciekającym z uwagi na nośność karabinu i siłę pocisku karabinowego, który może przebić kilka osób. W wypadku tym może ścigający funkcjonarjusz użyć karabinu dopiero wtedy, gdy niebezpieczny przestępca wydostanie się w ucieczce poza obręb skupienia ludzi na wolniejszą przestrzeń, jednak i wówczas przez użycie broni nie powinno być narażone życie lub zdrowie osób innych.

c) funkcjonarjusz, posiadający krótką broń palną, może — z zachowaniem przepisanych ostrożności — strzelać do uciekającego niebezpiecznego przestępcy nawet w miejscach skupienia ludzi, jeśli nie jest w stanie zapobiec ucieczce w inny sposób i jeśli w danym wypadku nie zachodzi niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia osób postronnych.

§ 13. Funkcjonarjusze służby śledczej (nieumundurowanej) przed wystąpieniem, względnie użyciem broni, powinni — o ile na to pozwalają okoliczności—wylegitymować się ze swego charakteru służbowego, np. przez pokazanie znaczka, jeżeli jednak jest to niemożliwe, uprzedzają okrzykiem: „policja! ręce do góry!“

Funkcjonarjusze P. P. nieumundurowani (policja śledcza) w zasadzie nie powinni robić użytku z broni, ponieważ nie ujawniają nazewnątrz swego charakteru służbowego, z wyjątkiem koniecznej obrony dla odparcia niebezpiecznego napadu lub zamachu, zagrażającego życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonarjusza lub innych obywateli, w razie niebezpiecznego napadu lub zamachu na mienie publiczne lub prywatne oraz w razie nieusłuchania wezwania do natychmiastowego odłożenia broni lub innych przedmiotów, których użycie może zagrażać zdrowiu lub życiu funkcjonarjusza lub osób postronnych.

§ 14. Za niebezpieczny napad lub zamach, zagrażający życiu lub zdrowiu funkcjonarjusza lub innych obywateli, należy uważać każde czynne zagrożenie życiu lub zdrowiu, niebezpieczne ze względu na użycie narzędzia, widoczną przewagę siły fizycznej lub przewagę liczebną napastnika.

§ 15. Niebezpieczny zamach, zagrażający wolności funkcjonarjusza, jest to każde pozbawienie lub ograniczenie wolności osobistej, w celu udaremnienia spełnienia czynności służbowej przez funkcjonarjusza, np. zamknięcie w pokoju, w sieni domu, otoczenie, utrudniające ruchy i t. p.

Jako niebezpieczny zamach na wolność obywatela należy uważać każde pozbawienie lub ograniczenie jego wolności osobistej, w celu ułatwienia popełnienia przestępstwa, względnie dopuszczenia się jakiegokolwiek gwałtu na jego osobie, np. zamknięcie właściciela sklepu w pokoju w celu ograbienia sklepu.

§ 16. Za czynności, zmierzające bezpośrednio do spełnienia niebezpiecznego napadu lub zamachu, należy uważać przygotowanie do spełnienia tego czynu, np. wyciągnięcie ręki po broń lub niebezpieczne narzędzie, usiłowanie zamknięcia w mieszkaniu i t. p.

Nieusłuchanie wezwania do natychmiastowego odłożenia broni lub innych przedmiotów, których użycie może zagrażać zdrowiu lub życiu funkcjonarjusza lub innego obywatela, ma miejsce także i wtenczas, kiedy wezwany broń lub przedmiot trzyma w rękach lub ukryje w ten sposób, że w każdej chwili mógłby użyć, np. do kieszeni, pod wierzchnie okrycie i t. p.

§ 17. Za niebezpieczny napad lub zamach, zagrażający mieniu publicznemu lub prywatnemu, należy uważać:

a) napad lub zamach na budynki i objekty rządowe i samorządowe, umyślne uszkodzenie środków komunikacyjnych, a w szczególności wszelkich objektów kolejowych, telegrafów, telefonów, mostów, zakładów użyteczności publicznej i t. p.

b) napad lub zamach na mienie prywatne, mogący w skutkach pociągnąć poważne zakłó-

cenie normalnego życia społecznego, a mianowicie: rabunek i kradzież w czasie klęsk żywiołowych lub zamieszek, umyślne podpalenie lasów, budynków, plonów, nagromadzonych w jednem miejscu w polu lub zabudowaniach.

§ 18. Opór czynny ma miejsce, gdy zachodzi wypadek użycia siły fizycznej dla udaremnienia funkcjonarjuszowi spełnienia czynności służbowych, np. gdy jedna lub więcej osób za pomocą gwałtu lub groźby usiłuje przeszkodzić funkcjonarjuszowi w wykonaniu czynności służbowej, zapowiedzianej lub rozpoczętej, czynny zamach na osobę lub rzeczy, powierzone dozorowi lub straży funkcjonarjusza, odmowa posłuszeństwa, poparta przybraniem niebezpiecznej postawy.

Nawet rzucenie się z gołemi rękami na policjanta w celu pozbawienia go fizycznej możności wypełnienia obowiązków służby, usiłowanie rozbrojenia, obezwładnienia i t. p, należy uważać jako gwałt fizyczny, np. chwycenie za rękę w celu uniemożliwienia dobycia lub użycia broni, ujęcia sprawcy czynu przestępnego i t. p.

§ 19. Za niebezpiecznych przestępców należy w pierwszej linji uważać: zdrajców Państwa, bandytów, szpiegów, morderców, podpalaczy, fałszerzy pieniędzy, zawodowych koniokradów, włamywaczy, uzbrojonych włóczęgów, oraz wszelkie osoby, dopuszczające się sabotażu tras kolejowych, telegraficznych lub telefonicznych, objektów kolejowych, środków komunikacyjnych, objektów i urządzeń w zakładach użyteczności publicznej (elektrownie, gazownie, wodociągi i t. p.) oraz dezerterów wojskowych, o ile zachodzi podejrzenie, że dopuścili się ciężkich przestępstw karnych.

Narówni z niebezpiecznym przestępcą należy traktować osobę, która usiłuje przekroczyć granice państwa i nie zatrzymuje się na żądanie policjanta, jeżeli zachodzi podejrzenie przemytu lub nielegalnego przekroczenia granicy.

§ 20. Jako wartownika należy uważać takiego funkcjonarjusza, który na podstawie specjalnego rozkazu lub przepisu ma poruczoną sobie opiekę nad osobą, przedmiotem lub objektem, np. posterunek przy zabitym, kasie, moście i t. p.

Eskortę (konwój) zalicza się również do służby wartowniczej, jako wartę ruchomą.

Wartownik jest podporządkowany i wykonuje wszelkie polecenia, dotyczące ochrony poruczonej sobie osoby, przedmiotu lub objektu tylko tego przełożonego służbowego, od którego otrzymał polecenie zaciągnięcia warty (komendant) względnie tego, przez którego został doprowadzony do miejsca pełnienia służby wartowniczej (rozprowadzający).

Funkcjonarjusz-wartownik zatrzymuje wszystkie zbliżające się do strzeżonego objektu, a nieznane sobie osoby w porze dziennej w odległości 20—30 kroków, a w porze nocnej od 5 — 15 kroków krótkim, donośnym okrzykiem: stój! warta!" W miastach odległość ta może być zmniejszona i zamiast okrzyku, może być zastosowany inny sposób zatrzymania. To samo może mieć miejsce w innych wypadkach, jeśli warunki miejscowe tego wymagają.

W wypadkach, nasuwających podejrzenie co do zamiarów zbliżających się osób, (np. do wartownika podbiega jednocześnie kilku ludzi), lub jeżeli specjalna instrukcja wartownicza tak stanowi, wartownik może zatrzymywać zarówno nieznane, jak i znane sobie osoby i przytem w odległości większej, niż wyżej wymieniona.

Zatrzymane osoby wartownik legitymuje, względnie bada i następnie postępuje w zależności od wyniku legitymowania lub badania.

§ 21. Jako statki wodne, w rozumieniu art. 3 ust. 3 wymienionego na wstępie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r. należy uważać: łódki, łodzie, tratwy, motorówki, szalupy, jachty, okręty, jako statki powietrzne także aeroplany i hydroplany.

§ 22. Jako zwarty oddział w rozumieniu art. 4 wymienionego na wstępie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 r., należy rozumieć każdy oddział policyjny, będący pod rozkazami dowódcy, który w trakcie wykonywania czynności służbowych jest w możności wydawania oddziałowi rozkazów bezpośrednio, a więc, np.: klin policyjny, łańcuch policyjny, zamykający ulicę, i t. p.; natomiast, jeżeli oddział wystąpił w zwartym szeregu, później jednak dla wykonania czynności służbowych musiał się rozwinąć tak, że dowódca (komendant) oddziału nie może bezpośrednio wydawać rozkazów (komendy), np. w czasie obławy i t. p., to takiej formacji nie uważa się za oddział zwarty.

§ 23. Jeżeli wynikiem użycia broni było zranienie człowieka, funkcjonarjusz obowiązany jest zapewnić zranionemu szybką pomoc lekarską, w wypadkach zaś, gdy tego okoliczności wymagają i na to pozwalają, udzielić ranionemu pierwszej pomocy.

§ 24. Dochodzenie w celu stwierdzenia, czy użycie broni było zgodne z rozporządzeniem i przepisami, winno być w każdym wypadku przeprowadzone jaknajdokładniej i jak najspieszniej.

§ 25. Przepisy niniejsze wchodzą w życie z dniem ogłoszenia. Jednocześnie tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy i instrukcje w sprawie użycia broni przez oficerów i szeregowych P. P. (funkcjonarjuszów P. P).

z 23 maja Nr. 117 Rok 1929

Poz. 294. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1929 r. o przymusowem wywłaszczeniu na rzecz gminy m. st.

Warszawy gruntu pod rozszerzenie ulicy Filtrowej i urządzenie placu publicznego pod nazwą „Plac Prezydenta Narutowicza w Warszawie".

Poz. 295. Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1929 r. w sprawie zatwierdzenia uchwały Rady Ministrów z dnia 26 kwietnia 1929 r., ustalającej wynagrodzenie za grunt, wywłaszczony na rzecz budowy kolei państwowej Kutno — Strzałków, położony w folwarku Góry, w gminie Lądek, w powiecie słupeckim, w województwie łódzkiem.

z 24 maja Nr. 118 Rok 1929

Poz. 296. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 7 maja 1929 r., dotyczące przepisów wykonawczych do rozporządzenia z dn. 23 lutego 1929 r. w sprawie zwrotu cła przy wywozie cjanków, żelazocjanków, błękitów oraz ługu potasowego.

Poz. 297. Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 14 maja 1929 r. w sprawie wolnej od cła paszy dla zwierząt na czas ich transportu.

z 25 maja Nr. 119 Rok 1929

z 27 maja Nr. 120 Rok 1929

Poz. 298. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 maja 1929 r. o odebraniu debitu czasopismu „Ukrainskij Robitnik".

Poz. 299. Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 17 maja 1929 r. o odebraniu debitu czasopismu „Czerwoni Kwity".

z 28 maja Nr. 121 Rok 1929

Poz. 300. Rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 25 lutego 1929 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Spraw Wewnętrznych w sprawie utworzenia Urzędu Celnego w Nowem nad Wisłą.

z 29 maja Nr. 122 Rok 1929

Poz. 301. Orzeczenie Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, ustalającej warunki pracy i płacy dozorców domowych miasta Lublina.

z 31 maja Nr. 123 Rok 1929

Poz. 302. Zarządzenie o nadaniu Złotego Krzyża Zasługi.

Poz. 303. Zarządzenie o nadaniu Srebrnego Krzyża Zasługi.

Poz. 304. Zarządzenie o nadaniu Bronzowego Krzyża Zasługi.

Poz. 305. Obwieszczenie Ministra Skarbu z dnia 21 maja 1929 r. o wartości jednego grama czystego złota.

III.

Przedruki z innych wydawnictw urzędowych.

DZIENNIK URZĘDOWY GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR

z 18 marca Nr. 2 Rok 1929

poz. 11.

(2,03).

Przepisy legalizacyjne o narzędziach mierniczych wogóle.

Na podstawie artykułów 11, 12 i 16 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. poz. 211 i Dz. U. R. P. r. 1928 poz. 661), §-u 19-ego ustawy Rzeszy Niemieckiej o miarach (Mass- u. Gewichtsordnung) dnia 30 maja 1908 r. (R. G. Bl. str. 349) i rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 166) zarządza się co następuje:

Zasady ogólne i określenia.

§ 1.

Przepisy legalizacyjne obejmują: przepisy o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych, przepisy o cechowaniu, przepisy o okresie ważności legalizacji oraz przepisy o zakresie stosowania narzędzi mierniczych. Przepisy legalizacyjne dzielą się na ogólne i szczegółowe. Ogólnemi — są przepisy niniejsze (2,03), szczegółowemi — są te, które dotyczą poszczególnych rodzai narzędzi mierniczych.

§ 2.

Rysunki, znajdujące się w przepisach szczegółowych o warunkach legalizowania, należy uważać na ogół, jako wzory dobrego i celowego wykonania. Wskazane przez rysunki wymiary i szczegóły wykonania obowiązują tylko wtedy, kiedy przepisy wyraźnie to zastrzegają.

§ 3.

W przepisach legalizacyjnych przyjęte są następujące określenia:

1. Jednostką miary jest określona wielkość, z którą porównywa się inne wielkości tegoż rodzaju. Legalne jednostki miar oskreślone są w dekrecie o miarach i odnośnych rozporządzeniach Ministra Przemysłu i Handlu. Miarą jest wielkość, wyrażona w jednostkach miary. Wartością miary jest liczba, wyrażająca stosunek miary do jednostki miary.

2. Podziałką nazywa się szereg wskaźników (kresek, punktów, sztyftów, ostrzy, otworków i t. p.), ograniczających miary, wywzorcowane na narzędziu mierniczem. Odległość (lub kąt na podziałkach kołowych) między dwoma wskaźnikami nazywa się działką. Odległość między dwoma sąsiedniemi wskaźnikami jest działką elementarną (działką najniższego porządku). Podziałka (lub część podziałki) jest jednostajna, jeżeli wszystkie jej działki elementarne odpowiadają jednej i tej samej mierze. Podziałka jest równomierna, gdy wszystkie jej działki elementarne są równej długości (lub równego kąta). Część przyrządu mierniczego, na której wykonano podziałkę, nazywa się wogóle podzielnią lub skalą.

3. Narzędzie miernicze jest dokładne w rozumieniu przepisów o warunkach legalizowania, o ile uchybienia jego nie przekraczają granic uchybień wzorcowania lub działania, ustanawianych przez przepisy szczegółowe o warunkach legalizowania. Jeżeli przepisy legalizacyjne ustanawiają różne granice uchybienia dla legalizacji głównej i wtórnej (§ 6), rozróżniać należy dokładność wzorcowania (działania) i dokładność użytkową (t. j. wystarczającą do wtórnej legalizacji).

4. Przyrządy miernicze (Dz. U. R. P. r. 1928 poz. 661 art. 9; POM poz. 2,001/1) są bezpośrednie czyli wzorcowane (np. wagi przesuwnikowe, liczniki energji elektrycznej i t. p.), jeżeli wskazania ich zezwalają bezpośrednio odczytać miarę wielkości mierzonej; są pośrednie (np. cyrkiel, waga odważnikowa i t. p.), jeżeli miara tej wielkości poznawana jest przez porównanie z wzorcami, nie tworzącemi części przyrządu.

5. Jeżeli przepisy legalizacyjne wyznaczają określony ciąg wielkości i zastrzegają, że wzorce legalne mogą wyrażać tylko wielkości, zawarte w tym ciągu, to wzorce takie nazywamy wzorcami wielkości kwalifikowanych (np. odważniki zwyczajne). Jeżeli natomiast legalne wzorce pewnego rodzaju mogą wyrażać każdą miarę, choćby nawet zastrzeżono, iż miara ta nie może przekroczyć pewnej granicy, to wzorce takie nazywamy wzorcami wielkości niekwalifikowanych (np. bańki do mleka).

6. Narzędzie miernicze jest godne legalizowania, jeżeli jest legalne i dokładne, t. j. odpowiada przepisom o warunkach legalizowania w całej rozciągłości.

Warunki, pod któremi narzędzia miernicze, nie odpowiadają przepisom o warunkach legalizowania, mogą być poddane legalizacji próbnej, określa każdorazowo Dyrektor Głównego Urzędu Miar.

7. Przez wyrażenie legalizowane (narzędzie miernicze) rozumieć należy (zgodnie z art. 12 POM poz. 2,001/1), narzędzie miernicze, zaopatrzone w niewygasłą cechę legalizacyjną. Jeżeli narzędzie miernicze posiada cechę wygasłą, to stan, że narzędzie to kiedyś było legalizowane, określamy w stosunku do tego narzędzia wyrażeniem uprzednio legalizowane (lub wylegalizowane) bez względu na to, czy posiada ono, czy nie, późniejszą cechę niewygasłą. Obydwa te wyrażenia stosują się tylko do cech, nałożonych przez urzędy miar (wzgl. instytucje upoważnione), właściwe w roku nałożenia cechy dla części lub całości terytorjum państwowego Rzeczypospolitej Polskiej.

8. Przechodnio-legalne są takie narzędzia miernicze, które, czyniąc zadość pod względem legalności przepisom uchylonym, nie odpowiadają już przepisom w danej chwili obowiązującym, a które pomimo tego są dopuszczone do legalizacji w ciągu określonego czasokresu lub do odwołania.

Wyrażenia przechodnio-dokładne i przechodnio-godne legalizacji będą rozumiane w sposób analogiczny.

§ 4.

Przez wyrażenie obrzeże rozumie się części powierzchni, znajdujące się w najbliższem sąsiedztwie brzegu.

§ 5.

Przez wyrażenie twarde drewno rozumieć należy w przepisach szczegółowych drewno, pochodzące z twardzieli następujących gatunków drzew: grabu *(Carpinus Betulus L.)*, gruszy *(Pirus communis L.)*, klonu polnego *(Acer campestris L.)*, bukszpanu *(Buxus sempervirens L.)*, tiku *(teak, Tectona grandis L.)* i gwajaku *(Guaiacum officinale L.)*.

Rodzaje czynności władz legalizacyjnych na narzędziach mierniczych.

§ 6.

a. Legalizacja jest pierwotna, gdy jej przedmiotem jest narzędzie miernicze dotychczas nigdy nie legalizowane, — jest następcza, gdy jej przedmiotem jest narzędzie miernicze już uprzednio legalizowane (§ 3 p. 7).

b. Pod względem wymagań, stawianych narzędziu mierniczemu, odróżnia się legalizację główną i legalizację wtórną. Legalizacja pierwotna jest zawsze legalizacją główną, legalizacja następcza zależnie od okoliczności może być legalizacją główną lub legalizacją wtórną.

c. Warunkom legalizacji głównej podlegają narzędzia miernicze:

1. które wogóle nie posiadają cech legalizacyjnych,

2. już uprzednio legalizowane, a zgłaszane po dokonaniu ich naprawy, przeróbek, ponownego wzorcowania lub regulowania.

3. już uprzednio legalizowane, lecz zgłaszane, choćby i bez dokonania jakichkolwiek napraw, przez osoby zajmujące się fachowo naprawą lub pośrednictwem w naprawie narzędzi mierniczych,

4. na których cechy zostały skasowane (§ 19),

5. na których cała cecha legalizacyjna, lub choćby tylko cecha urzędu, przestała być czytelna, lub, przy zamknięciu przyrządu mierniczego ocechowaną plombą, zamknięcie lub plomba została uszkodzona,

6. na życzenie zgłaszającego, jeżeli nawet okoliczności 1 — 5 nie mają miejsca.

d. W pozostałych wypadkach narzędzia miernicze podlegają legalizacji wtórnej, nawet i wtedy, gdy posiadają cechę wygasłą.

e. Ponowienie legalizacji pierwotnej (przecechowanie) może być stosowane, na wniosek właścicieli koncesjonowanych zakładów wyrobu lub sprzedaży narzędzi mierniczych do takich narzędzi mierniczych, które czynią zadość wszystkim następującym warunkom razem:

1. posiadają cechę nie wygasłą (są legalizowane),

2. nie były nigdy używane,

3. nie podlegały żadnym przeróbkom ani odnawianiu,

4. pozostają na składzie u koncesjonowanych wytwórców lub sprzedawców narzędzi mierniczych,

5. sposób przechowania był taki, iż narzędzia nadal czynią zadość warunkom głównej legalizacji, obowiązującym w czasie, gdy została dokonana.

Decyzja o tem, czy warunki powyższe zostały spełnione, pozostawia się swobodnej ocenie władzy legalizacyjnej. Można się od niej odwołać do naczelnika okręgu, który decyduje w tych sprawach ostatecznie.

Narzędzia miernicze są godne ponowienia legalizacji tylko wtedy, gdy czynią zadość warunkom legalizacji głównej, obowiązującym w tym czasie, gdy została ona po raz pierwszy dokonana.

f. Badanie narzędzi mierniczych bez nakładania cechy legalizacyjnej ma miejsce wtedy, gdy:

1. narzędzie legalizowane z cechą roczną roku bieżącego zgłoszone jest do zbadania rzetelności i legalności (zbadania stanu),

2. narzędzie legalizowane (§ 3 p. 7) zgłoszono wyraźnie do zbadania, zastrzegając nielegalizowanie (zbadanie stanu),

3. narzędzie legalizowane (§ 3 p. 7) jest zgłoszone do zbadania rzetelności (stwierdzenie rzetelności),

4. narzędzie stanowi dowód w sprawie karnej (ekspertyza),

5. narzędzie nielegalne zgłoszono do uwierzytelnienia, które jednak nastąpić nie może dla braku rękojmi co do prawidłowości działania narzędzia skutkiem wadliwej lub niestarannej konstrukcji, niaodpowiedniego materjału, zniszczenia i t. p.

6. narzędzie jest zgłoszone do Głównego Urzędu Miar dla zbadania dopuszczalności typu do obrotu publicznego.

g. Uwierzytelnianie narzędzi mierniczych ma miejsce:

1. w wypadkach, gdy nie może nastąpić legalizowanie (np. dla narzędzi mierniczych dla których nie istnieją przepisy legalizacyjne i t. p.), a narzędzie miernicze, którego wytrzymałość jest zupełnie odpowiednia do jego zadań, bądź to posiada właściwości, ułatwiające posługiwanie się niem, lub powiększające zakres jego stosowania, albo ułatwiające jego regulowanie lub wzorcowanie, bądź to wyższą dokładność niż wymagana przez przepisy legalizacyjne;

2. dla narzędzi legalnych jednocześnie z legalizacją, np. jeżeli chodzi o stwierdzenie wyższej dokładności, posiadanej przez narzędzie, niż wymagana przez przepisy legalizacyjne, oczywiście, jeżeli te ostatnie na taką dokładność zezwalają;

3. w wypadkach, gdy sprawdzanie dla celów legalizacji dzieli się na kilka etapów, dokonywanych w różnych miejscach lub różnym czasie na oddzielnych częściach narzędzia mierniczego (np. uwierzytelnianie skali na dźwigni głównej wag fundamentowanych).

h. Czynności wymienione pod a, b, e, f 2, i f 3, noszą ogólną nazwę czynności legalizacyjnych, pozostałe — czynności rzeczoznawczych władz legalizacji narzędzi mierniczych.

i. Oprócz tego władze legalizacyjne powołane są w pewnych wypadkach do wzorcowania, regulowania i naprawiania narzędzi mierniczych. Czynności te noszą nazwę czynności wytwórczych władz legalizacyjnych.

Temperatura odniesienia.

§ 7.

Jeżeli wielkość wzorca przedstawiająca miarę, zależna jest od temperatury, to wzorzec winien być dokładny (w sensie przepisów legalizacyjnych) przy temperaturze topnienia lodu (temperaturze normalnej). O ile jednak przepisy szczegółowe pozwalają, by wzorzec przedstawiał miarę przy innej temperaturze, to ta ostatnia powinna być na nim oznaczona. To samo odnosi się do wskazań przyrządów.

Materjał i konstrukcja narzędzi mierniczych.

§ 8.

Wszelkie narzędzia miernicze powinny być wykonane z takich materjałów i w taki sposób, aby przy właściwem użyciu były dostatecznie zabezpieczone od zniszczenia i pogorszenia sprawności mierniczej. Powinny one być dostatecznie odporne na wpływy atmosferyczne, o ile takowym ze względu na swoje przeznaczenie podlegać mogą. Budowa ich ma dopuszczać łatwe spostrzeganie uszkodzeń. Narzędzia miernicze dokładniejsze powinny być szczególnie starannie odrobione i wykonane z wyborowych materjałów.

§ 9.

Narzędzia miernicze, które przy używaniu służą, choćby chwilowo za zbiorniki do płynów spożywczych, muszą być wykonane tak, aby powierzchnie z następujących metali: żelaza, miedzi, mosiądzu, bronzu, cynku i ołowiu, lub stopów, zawierających więcej niż 10% ołowiu, mogące się stykać z płynem przy jego odmierzaniu, nalewaniu, wylewaniu lub przelewaniu, były zabezpieczone od tego przez pokrycie innym niewymienionym wyżej metalem, względnie warstwą emalji, jeżeli na to przepisy szczegółowe zezwalają.

§ 10.

Narzędzia miernicze, wykonane z twardych metali lub też pokryte kruchą powłoką, powinny być zaopatrzone we wpustki lub nakładki legalizacyjne (płytki, nity, korki lub krople metalowe) z rodzaju metalu i w sposób, jaki przewidują dla każdego narzędzia mierniczego przepisy szczegółowe.

Nakładka lub wpustka, na której ma być wielokrotnie wybijana cecha roczna, ma mieć przynajmniej 20 *mm* długości. O ile na nakładce brak już miejsca do nowych cech, to należy ją odnowić.

Wpustki lub nakładki powinny być wykonane w ten sposób, aby ich usunięcie bez uszkodzenia cechy nie było możliwe. Krople winny być nakładane w stanie płynnym.

§ 11.

Ograniczenia miar na wzorcach i przyrządach mają być oznaczone w sposób niedwuznaczny i zabezpieczający od łatwej zmiany. Błędy i wątpliwości, spowodowane przy pomiarze przez sposób, w jaki są wykonane te ograniczenia, powinny być nieznaczne w porównaniu do granicy uchybienia wzorcowania danego narzędzia. Kreski ograniczające powinny być wyraźne i trwałe, wgłębione – mogą być wypełnione farbą. Niedozwolone są kreski, wykonane farbą niewypaloną; przepis ten nie dotyczy jednak tarcz przyrządów, ochronionych szkiełkiem.

§ 12.

Zabrania się wyznaczać na ocechowanych narzędziach mierniczych miary nielegalne lub podziałki, takim miarom odpowiadające, zmieniać w czemkolwiek ich konstrukcję, lub zaopatrywać w dodatkowe urządzenia, mogące ujemnie wpłynąć na właściwe stosowanie i sprawność mierniczą narzędzia.

§ 13.

Narzędzia miernicze, połączone z innemi przedmiotami lub urządzeniami, o ile przy złączaniu lub odłączaniu od nich muszą być rozbierane w swych częściach zasadniczych, lub też, o ile te czynności mogą wpłynąć na ich dokładność (większe wagi samoczynne, przymiary tokarniane i t. p.), powinny być poddane legalizacji dopiero po połączeniu, zaś narzędzia miernicze (naprz. wagi na fundamentach stałych), które dopiero przy ustawieniu na miejscu ich użycia mogą być ostatecznie złożone, powinny być legalizowane na miejscu po ukończonem ustawieniu.

§ 14.

Narzędzia miernicze, zgłaszane do legalizacji, winny być odpowiednio przygotowane i oczyszczone. O ile przepisy szczegółowe nie przewidują inaczej, powiny one być zupełnie wykończone. Przy sprawdzaniu lub legalizowaniu poza urzędem miar, zgłaszający obowiązany jest dać we właściwym czasie do dyspozycji urzędnika legalizującego potrzebne środki i pomoc.

Oznaczenia.

§ 15.

Wzorce miar powinny posiadać oznaczenia miary, którą przedstawiają, przyrządy miernicze bezpośrednie—miary, odpowiadającej ich wskazaniom. O ile nie będzie to inaczej przewidziane w przepisach szczegółowych, oznaczenie powinno podawać liczbą wartość miary i literami nazwę jednostki w pełnem brzmieniu we właściwej formie gramatycznej lub w skrócie przepisanym (§ 16). Na podziałkach, o ile nie będzie to inaczej przewidziane w przepisach szczegółowych, poza oznaczeniem miary, odpowiadającej całej podziałce, wystarcza naogół podanie liczbą wartości miar, odpowiadających głównym działkom, bez oznaczania działek wtórnych.

Oznaczenia te winny być wyraźne i trwałe, mają być wykonane na samem narzędziu mierniczem lub też na połączonej z niem tarczy, której trwałe złączenie z narzędziem zabezpieczone jest konstrukcyjnie lub przez cechę.

§ 16.

Skróty, przepisane w myśl §-u 15-go, są następujące:

kilometr	*km*	kilolitr	*kl*	tonna	*t*
metr	*m*	hektolitr	*hl*	kwintal	*kt* lub *q*
decymetr	*dcm*	dekalitr	*dkl*	mirjagram	*mrg*
centymetr	*cm*	litr	*l*	kilogram	*kg*
milimetr	*mm*	kwaterka	*kka*	dekagram	*dkg*
mikron	μ	decylitr	*dcl*	gram	*g*
		mililitr	*ml*	miligram	*mg*
				karat	*kr*
hektar	*ha*				
ar	*a*				
cetnar	*ca* lub m^2				

Jednostki powierzchni lub objętości, których nazwa pochodzi od jednostek długości z dodatkiem przymiotnika: kwadratowy wzgl. sześcienny, skraca się w piśmie przez uzupełnienie skrótu odpowiedniej jednostki długości wykładnikiem 2 względnie 3, np. m^2, dmc^2, m^3, cm^3. Metr sześcienny może być wyrażony skrótem *s*. Dla przymiotników: kwadratowy i sześcienny dozwolone są również skróty gramatyczne: „kw." lub „kwadr." i „sz." lub „sześć", np. metr. kw., centymetr sześć. i t. p.

Skróty powinny być wykonane minuskułą bez kropki na końcu.

§ 17.

O ile przepisy szczegółowe nie zastrzegają wyraźnie, iż, oprócz obowiązkowych, żadnych innych napisów na narzędziach mierniczych być nie może, nie będzie przeszkodą dla legalizacji narzędzi mierniczych, jeżeli dozwolone napisy będą się znajdowały w języku francuskim, niemieckim lub ruskim. Napisy obowiązkowe muszą być wykonane dosłownie według treści, podanej w odnośnych przepisach szczegółowych.

Cechowanie.

§ 18.

Cechowanie narzędzi mierniczych następuje przez wybicie, odciśnięcie, wypalenie lub wytrawienie cech: urzędu i rocznej.

Jeżeli cechy winny się znajdować w kilku miejscach, to cechę roczną w zasadzie odbija się tylko w jednem przepisanem miejscu.

Jeżeli na narzędziu znajduje się już cecha tego samego urzędu, to odbić należy tylko cechę roczną w jej najbliższym sąsiedztwie.

§ 19.

Jeżeli okaże się przy sprawdzaniu urzędowem, iż uprzednio legalizowane narzędzie miernicze nie czyni zadość przepisom o warunkach legalizowania tak pod względem legalności, jak i dokładności, a braki jego nie mogą być usunięte przez poprawki, do dokonywania których urzędy miar są obowiązane lub też poprawki takie dokonane być nie mogą na skutek sprzeciwu zgłaszającego, to cechy legalizacyjne ulegają skasowaniu, t. j. usunięciu lub unieważnieniu. To samo uczynić należy z cechami już nieważnemi, jeżeli narzędzie przy następczej legalizacji nie okaże się godnem cechowania, lub jeżeli na narzędziu brak miejsca do nałożenia nowej cechy.

Ważność cechy.

§ 20.

Cecha traci ważność:

1. Po upływie terminu, wyznaczonego przez przepisy szczegółowe.

2. Jeżeli zostanie unieważniona (§ 19).

3. Kiedy się stanie nieczytelna.

4. Przy zamknięciu przyrządu mierniczego w skrzynce ocechowaną plombą, kiedy skrzynka, zamknięcie (drut, linewka i t. p.) lub plomba zostanie naruszona.

Przepisy przechodnie.

§ 21.

Narzędzia miernicze, uprzednio przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia wylegalizowane, a nie odpowiadające niniejszym przepisom, mogą być nadal legalizowane, o ile odpowiadają przepisom przechodnim do przepisów szczegółowych o warunkach legalizowania.

§ 22.

Okres ważności legalizacji przymiarów innych niż bławatne, pojemników zwyczajnych, odważników do szalek specjalnych, odważników dokładniejszych i wag trwa lat trzy, licząc od dnia 1 stycznia tego roku, w którym legalizacja została dokonana.

§ 23.

Naczelnicy 1-go, 2-go, 3-go i 6-go Okręgów Legalizacji Narzędzi Mierniczych mogą zezwolić podległym im urzędom miar I instancji na przyjmowanie do dnia 31 grudnia 1929 roku do legalizacji wtórnej (§ 6), która w tych wypadkach zwana będzie legalizacją przechodnią, takich wag, które nie były przedtem legalizowane, lecz niewątpliwie znajdowały się w użyciu przez czas dłuższy i pod względem konstrukcji odpowiadają naogół wymaganiom odnośnych przepisów o warunkach legalizowania dla narzędzi mierniczych, zgłaszanych do legalizacji wtórnej. Naczelnicy Okręgów mogą zakres tego zezwolenia dowolnie zwęzić, a w szczególności określić ściślej czas, w ciagu którego wagi, dopuszczone do legalizacji przechodniej, musiały uprzednio znajdować się w użyciu.

§ 24.

Uchyla się: w dzielnicy po-austrjackiej — postanowienia §§-ów 54 — 93 przepisów legalizacyjnych (Aichordnung v. 19.XII.1872), wydanych przez b. c. k. Komisję Normującą Legalizację (R, G. Bl. Nr. 171); w dzielnicy po-pruskiej - postanowienia §§-ów 1 — 12 przepisów legalizacyjnych (Aichordnung v. 8.XI.1911), wydanych przez b. c. Komisję Normującą Legalizację (R. G. Bl. str. 960), oraz wszystkie przepisy, dotyczące miar i narzędzi mierniczych, wydane przez Państwowy Zakład Miar (Reichsanstalt für Mass und Gewicht) w Berlinie—Charlottenburgu po dniu 5 grudnia 1918 r.

Ponadto uchyla się: rozporządzenie Głównego Urzędu Miar z dnia 23 października 1919 r. o okresie ważności legalizacji narzędzi mierniczych (Monitor Polski z dn. 8.XI.1919 r. Nr. 243; POM poz. 2,003); Przepisy ogólne o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych z dnia 10 sierpnia 1928 r. (POM poz. 2,003/0,8), Przepisy ogólne o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych z dnia 18 marca 1924 r. (POM poz. 2,03,) Przepisy ogólne o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych, Uzupełnienie I z dnia 11 lipca 1928 r. (POM poz. 2,03/0,2), Przepisy ogólne o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych, Uzupełnienie V z dnia 16 sierpnia 1928 r. (POM poz. 2,03/0,25), Przepisy ogólne o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych. Uzupełnienie III z dnia 17 lipca 1928 r. (POM poz. 2,03/0,3, Przepisy ogólne o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych, Uzupełnienie IV z dnia 26 lipca 1928 r. (POM poz. 2,03/0,35) i Przepisy ogólne o warunkach legalizowania narzędzi mierniczych, Uzupełnienie I z dnia 26 czerwca 1928 r. (POM poz. 2,03/07).

§ 25.

Postanowienia przepisów niniejszych otrzymują moc obowiązującą od dnia ich ogłoszenia.

Warszawa, dnia 1 marca 1929 r.

z 5 kwietnia Nr. 3 Rok 1929

Poz. 14.

(2,03)

Przepisy legalizacyjne o narzędziach mierniczych wogóle.

Uzupełnienie I.

Na podstawie artykułów 11, 12 i 16 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. poz. 211 i Dz. U. R. P. r. 1928 poz. 661), §-u 19-go ustawy Rzeszy Niemieckiej o miarach (Mass- u. Gewichtsordnung) z dnia 30 maja 1908 r. (R. G. Bl. str. 349) i Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 166) zarządza się co następuje:

Przepisy legalizacyjne o narzędziach mierniczych wogóle (Dz. U. GUM r. 1929 poz. 11; POM poz. 2,03/1) uzupełnia się następującemi §-ami.

Zasady ogólne i określenia.

§ 3a.

O b ł y m jest kształt ciała, którego powierzchnie zewnętrzne łagodnie, t. zn. bez krawędzi wewnętrznych i zewnętrznych (bez załamań), przechodzą jedna w drugą.

Materjał i konstrukcja narzędzi mierniczych.

§ 11a.

Sposób wykonania i umocowania piona, stanowiącego część narzędzia mierniczego, powinien zepewniać niezmienność wzajemnego położenia punktu zawieszenia piona i jego wskaźnika oraz niezmienność ich położenia względem podstawy narzędzia mierniczego.

Ramię, na którem wisi pion, i ramię wskaźnika powinny być zabezpieczone od zgięcia.

Przyrządy miernicze należące do typów, podlegających uprzedniej aprobacie.

§ 14a.

Przyrządy miernicze tych rodzajów, które w myśl postanowień przepisów legalizacyjnych szczegółowych powinny należeć do typów, uprzednio zaaprobowanych przez Dyrektora Głównego Urzędu Miar (co w skróceniu nazywane będzie: do typów dopuszczonych do legalizacji), powinny się zgadzać w zakresie, podanym w przepisach szczegółowych lub w osobnem rozporządzeniu Dyrektora Głównego Urzędu Miar, z temi przyrządami próbnemi uprzednio zgłoszonemi do Głównego Urzędu Miar, które zostały zaaprobowane pod względem materjałów, konstrukcji, własności mierniczych i wykonania, i uznane jako dokumenty danego typu. Przyrządy te od tej chwili przechodzą na własność Głównego Urzędu Miar i będą nazywane przyrządami mierniczemi wzorowemi.

§ 14b.

Przyrządy należące do typów, dopuszczonych do legalizacji, powinny być zaopatrzone w urzędowy znak typu, nadany danemu typowi przez Dyrektora Głównego Urzędu Miar.

Znak, nadawany typowi, składa się z liter *RPT* i liczby, grupy liczb, liter i t. p.

Litery *RP* powinny się wyróżniać swoim charakterem lub wielkością od litery T. Ta ostatnia może mieć jedno ramię wydłużone.

§ 14c.

Znak typu ma być wykonany na przyrządzie mierniczym w sposób trwały. Nie może być on wymalowany odręcznie. Przyrządy jednego typu powinny być jednakowo oznaczane. Jeżeli znak wykonany jest na oddzielnej tabliczce, to jej nierozłączność z przyrządem powinna być zabezpieczona konstrukcyjnie lub zapomocą cechy.

§ 14d.

Postanowienia §§-ów 14a ÷ 14c nie dotyczą przyrządów mierniczych typów, dopuszczanych do legalizacji z urzędu.

§ 14e.

Dopuszczenie przyrządów danego typu do legalizacji następuje w drodze rozporządzenia Dyrektora Głównego Urzędu Miar, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Głównego Urzędu Miar i zawierającego opis techniczny przyrządu oraz podanie urzędowego znaku dla tego typu, jeżeli on został nadany.

§ 14f.

Dopuszczenie typu do legalizacji może być przez Dyrektora Głównego Urzędu Miar uchylone w każdym czasie, o ile zostaną zauważone wady typu lub z innych podobnych powodów.

Uchylenie dopuszczalności typu następuje w drodze rozporządzenia Dyrektora Głównego Urzędu Miar, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Głównego Urzędu Miar.

Postanowienia końcowe.

§ 24a.

Uchyla się §§-y 4 ÷ 8 Przepisów ogólnych o trybie dopuszczania typów przyrządów mierniczych do legalizacji z dnia 19 lutego 1925 r. (POM. poz. 2,02).

§ 25a.

Postanowienia przepisów niniejszych wchodzą w życie od dnia ich ogłoszenia.

Warszawa, dnia 22 marca 1929 r.

z 2 maja Nr. 4. Rok 1929.

Poz. 15.

(2,03).

Przepisy legalizacyjne o narzędziach mierniczych wogóle.

Uzupełnienie II.

Na podstawie artykułów 11, 12 i 16 dekretu o miarach z dnia 8 lutego 1919 r. (Dz. P. P. P. poz. 211 i Dz. U. R. P. r. 1928 poz. 661), §-u 19-go ustawy Rzeszy Niemieckiej o miarach (Mass. u. Gewichtsordnung) z dnia 30 maja 1908 r. (R. G. Bl. str. 349) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lutego 1923 r. (Dz. U. R. P. poz. 166), zarządza się co następuje:

§ 1.

Przepisy legalizacyjne o narzędziach mierniczych wogóle z dnia 1 marca 1929 r. (Dz. Urz. GUM r. 1929 poz. 11; POM poz. 2,03/1) ulegają następującym zmianom.

1) Ostatnie zdanie §-u 11-go otrzymuje treść następującą:

> Niedozwolone są kreski wykonane farbą niewypaloną, a nie wgłębione zarazem; przepis ten nie dotyczy jednak podziałek, ochranianych szkiełkiem lub powłoką szklaną.

2) Tablicę skrótów w §-ie 16-ym uzupełnia się na początku jak następuje:

godzina *h*
minuta *min*
sekunda *sek* lub *sec*

3) Pierwsze zdanie §-u 19-go otrzymuje treść następującą:

> Jeżeli okaże się przy sprawdzaniu, iż uprzednio legalizowane narzędzie miernicze nie czyni zadość przepisom o warunkach legalizowania pod względem legalności lub dokładności, a braki jego nie mogą być usunięte przez poprawki, do dokonywania których urzędy miar są obowiązane, lub też poprawki takie dokonane być nie mogą na skutek sprzeciwu zgłaszającego, to cechy legalizacyjne ulegają skasowaniu, t. j. usunięciu lub unieważnieniu.

§ 2.

Postanowienia przepisów niniejszych otrzymują moc obowiązującą od dnia ich ogłoszenia.

Warszawa, dnia 11 kwietnia 1929 r.

IV.

Zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych.

155

Zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21 maja 1929 r. w sprawie składu Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych w okresie trzechletnim 1928/1931.

Zmieniając częściowo na zasadzie art. 2 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 165) zarządzenie z dnia 20 lipca 1928 r. Nr. OP. 4001/2-R-28 (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 4, dział III, poz. 1), zmienione względnie uzupełnione zarządzeniem z dnia 27 marca 1929 r. Nr. OP. 4001/4-R-29 (Dz. Urz. Min. Spr. Wewn. Nr. 4, dział IV, poz. 91), mianuję na resztę bieżącego okresu trzechletniego przewodniczącym Wyższej Komisji Dyscyplinarnej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych Naczelnika Wydziału Stefana Seferowicza, a jego zastępcami: Dyrektora Departamentu Władysława Weissbroda i Naczelnika Wydziału Stanisława Gawińskiego.

Równocześnie na zasadzie § 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 111, poz. 990) ustanawiam, jako zastępcę Rzecznika dyscyplinarnego przy Wyższej Komisji Dyscyplinarnej, radcę ministerjalnego Włodzimierza Konkolniaka.

V.

Okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych

156.

Okólnik Nr. 106 (OB. 2679) z 11 maja 1929 r. w sprawie zarachowania odpraw.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich), Komisarza Rządu m. st. Warszawy i Naczelnika Urzędu Spraw Mniejszości w Katowicach.

Okólnikiem z dnia 30 kwietnia r. b. Nr. D. III.780/1 Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że odprawy, wypłacane na podstawie art. art. 44, 74 i 76 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 6, poz. 46 z r. 1924) w brzmieniu ustawy z dnia 13 lutego 1924 r. (Dz. U, R. P. Nr. 18, poz. 178) należy zarachowywać na budżet części 18 „Emerytury“ paragraf „odprawy“, natomiast wszystkie inne odprawy na ten paragraf i dział resortu, z którego odnośny funkcjonarjusz państwowy otrzymywał swe uposażenie względnie wynagrodzenie.

Powyższe podaje Ministerstwo Spraw Wewnętrznych do wiadomości i stosowania.

157.

Okólnik Nr. 107 (SG. 967/3) w sprawie powstawania instytucyj oszczędnościowych, konkurujących ze sobą.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich za wyjątkiem Śląskiego).

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. o komunalnych kasach oszczędności (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339) w punkcie 2-gim art. 10-go postanawia, że władza nadzorcza może odmówić zatwierdzenia uchwał statutów, jeśli uzna, że „istnienie w siedzibie organizowanej kasy społecznych organizacyj kredytowo-oszczędnościowych i stopień ich rozwoju czynią zbędnem tworzenie komunalnej kasy oszczędności.

Mając na uwadze ujemne następstwa powstawania instytucyj oszczędnościowych konkurujących ze sobą i ew. paraliżujących wzajemnie swoją działalność z uszczerbkiem dla interesu ogólnego — w okólniku z dnia 20 kwietnia 1928 r. L. SG. 91/8/28 w sprawie organizacji komunalnych kas oszczędności — podkreśliłem wyjątkową ważność wyżej przytoczonego postanowienia, zaznaczając, że organizowanie kilku instytucyj o tym samym celu i na tym samym terenie działania jest niewskazane.

Tworzenie w małych miastach i w gospodarczo mało rozwiniętych ośrodkach jednocześnie dwóch kas powiatowej i miejskiej w obecnym stanie rozwoju gospodarczego i przy bardzo ograniczonej możności zaspakajania potrzeb kredytowych na rynku pieniężnym wywołuje:

1) konkurencję kas w kierunku zdobywania wkładów oszczędnościowych, wyrażającą się w przyznawaniu przez kasy zbyt wysokiego oprocentowania wkładów i przyznawania wkładcom zbyt uciążliwych dla kasy warunków lokaty;

2) nadmierne podnoszenie stopy procentowej w obrocie czynnym, wywołane z jednej strony wysokiemi kosztami administracyjnemi, z drugiej koniecznością wysokiego oprocentowania wkładów;

3) dokonywanie lokat na niedostatecznie solidnych podstawach, wywołane chęcią powiększenia zysków, celem wyrównania wysokich kosztów administracyjnych przy małym obrocie,

oraz pokrycia kosztów zbyt wysokiego oprocentowania wkładów;

4) trudność angażowania fachowego i wyszkolonego personelu dla dwóch instytucyj na jednym niewielkim terenie, ze względu na ogólny jego brak w kraju;

5) trudność w przyciąganiu do organów kasy jednostek o dużem wyrobieniu społecznem i wiadomościach fachowych w małych ośrodkach miejskich, w których jednocześnie miałyby się 2 kasy mieścić.

Wszystko wyżej przytoczone, rozdrabniając akcję oszczędnościową, naraża ją, a tem samem i gromadzenie oszczędności na szwank, podraża kredyt oraz podrywa opinję komunalnych instytucyj oszczędnościowych.

Mimo to w ostatnich czasach organizuje się cały szereg komunalnych kas oszczędności powiatowych, mających swą siedzibę w mieście, stanowiącem siedzibę powiatu, a posiadającem już funkcjonującą komunalną kasę oszczędności miejską, lub odwrotnie powstają kasy oszczędności miejskie w miastach, w których mają siedzibę komunalne kasy oszczędności powiatowe.

Sam fakt powstania wspomnianych kas oszczędności na jednym terenie działania w ośrodkach większych i gospodarczo dobrze rozwiniętych o znacznym obrocie pieniężnym i kredytowym nie nasuwa zastrzeżeń, o ile obszar działania i wpływów tych kas może być dostatecznie wielki, aby dwie kasy, miejska i powiatowa, znalazły na nim zupełnie wystarczające warunki rozwoju. W tych jednak wypadkach należy osiągać całkowite sharmonizowanie działalności tych dwóch kas, z wyeliminowaniem wszelkich cech nielojalnej konkurencji, ujawniającej się zwłaszcza w podwyższaniu stopy procentowej od wkładów, rozluźnianie restrykcyj przy udzielaniu kredytów dyskontowych i długoterminowych oraz przy zabieganiu w innych instytucjach finansowych o wkłady lub kredyty.

Współzawodnictwo wyrażaćby się powinno raczej w usprawnianiu metod pracy i propagandy oszczędnościowej i tworzeniu technicznych ułatwień dla klijentów oraz zmniejszaniu kosztów administracyjnych a powiększaniu sprawności aparatu administracji. Jako zasadę jednak traktować należy dążenie do osiągnięcia jaknajściślejszego skoordynowania wzajemnej działalności i współpracy instytucyj, pracujących na wspólnym terenie.

Wobec tego, że w praktyce powiatowa kasa oszczędności, dokonuje z natury rzeczy tranzakcji także z mieszkańcami i instytucjami gospodarczemi, znajdującemi się na terenie miasta w którem ma siedzibę, z drugiej zaś strony istniejąca kasa miejska, w braku kasy powiatowej, rozciąga swoje operacje bierne i czynne aczkolwiek w mniejszym stopniu również na teren powiatu — należy zwrócić uwagę czynnikom miarodajnym, by do organizowania na tych samych terenach 2 kas komunalnych, miejskiej i powiatowej, przystępować tylko w wyjątkowych wypadkach, a w szczególności jeżeli warunki rynku pieniężnego i potrzeby kredytowe mieszkańców miasta i powiatu uzasadniają kreowanie w tem samem mieście dwóch komunalnych kas oszczędności.

Przy organizowaniu nowych komunalnych kas oszczędności należy wziąć pod uwagę dane statystyczne, dotyczące stosunków i stanu miejscowego przemysłu, rolnictwa i handlu i stwierdzić, czy w razie utworzenia nowej komunalnej kasy oszczędności — zostaną jej zapewnione odpowiednie warunki rozwoju.

Przy zatwierdzaniu statutów nowopowstających kas, zechce Pan Wojewoda zażądać przedłożenia sobie powyższych danych i ponadto zbadać:

a) czy kapitał zakładowy, który przyznany został przez odnośny związek poręczający, i suma rzeczywiście spodziewanych wkładów wystarcza do zorganizowania, uruchomienia oraz prowadzenia kasy bez potrzeby oglądania się zaraz w najbliższym czasie na kredyty państwowe;

b) czy w miejscowości, gdzie już istnieje komunalna kasa oszczędności, działalność tejże nie jest wystarczająca dla zaspokojenia miejscowych potrzeb, względnie

c) czy zamiast tworzyć nową kasę nie byłoby raczej wskazane rozszerzyć działalność kasy dotychczasowej przez przyciągnięcie tego związku komunalnego (miejskiego czy powiatowego), który zamierza zorganizować odrębną kasę i przez przekształcenie już istniejącej kasy na wspólnie zorganizowaną komunalną kasę oszczędności, gwarantowaną przez związek międzykomunalny powiatu i miasta zorganizowany na zasadach rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 22. III. 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 386), z odpowiednią sferą wpływów dla wchodzących w jego skład związków komunalnych.

Z uwagi na powyższe zechce Pan Wojewoda przed zatwierdzeniem statutu nowej kasy zasięgnąć każdym razem opinji odnośnego związku rewizyjnego.

Zarazem przypominam, że art. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 339) przewiduje, że „dwa lub więcej związków komunalnych może wspólnie zorganizować jedną komunalną kasę oszczędności“ i że stosownie do art. 4 tegoż rozporządzenia związki komunalne wspólnie organizujące kasę oszczędności muszą przyjąć na siebie solidarną odpowiedzialność wobec osób trzecich za zobowiązania kasy conajmniej z tytułu wszelkich wkładów oszczędnościowych, tudzież, że w uchwałach o zorganizowaniu kasy jako też i w statucie wspólnie zorganizowanej komunalnej kasy oszczędności powinien być określony stosunek, w jakim poszczególne związki mają uczesniczyć w ewentualnych stratach z tytułu solidarnej odpowiedzialności.

Przy określaniu tego stosunku można za podstawę przyjąć między innemi stosownie do

miejscowych warunków bądź to stopień zainteresowania związków uczestniczących w danym związku międzykomunalnym, bądź też siłę gospodarczą odnośnych związków, a więc np. wysokość ich budżetów (w dochodach zwyczajnych).

Mogą również zajść okoliczności, w których jedna z istniejących i słabo rozwijających się kas o mniejszym terytorjalnie zakresie działania, a więc np. miejska, nie mając dostatecznych warunków rozwoju, zechce się zlikwidować. Wówczas może nastąpić przejęcie jej lub złączenie się jej z drugą istniejącą na terenie tegoż miasta dobrze funkcjonującą i żywotną komunalną kasą oszczędności związku o szerszym terytorjalnie zakresie działania a więc np. powiatową lub wojewódzką względnie międzykomunalną, na zasadach określonych w § 58 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 26 marca 1929 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 424). Gdyby zatem to złączenie miało się odbyć nie na podstawie powołania do życia związku międzykomunalnego, lecz na podstawie przejęcia jednej kasy przez drugą, to w statucie kasy przejmującej można zastrzec przedstawicielstwo dla członków organu stanowiącego związku komunalnego kasy, która ma być zlikwidowana czy też sfuzjonowana z kasą przejmującą. Przedstawicielstwo to może być zastrzeżone w tej drugiej połowie członków rady, jaka może być wybierana z poza grona organu stanowiącego związku poręczającego przejmującej kasy, może być także zastrzeżone w statucie kasy przejmującej, że dla potrzeb związku komunalnego likwidującej się kasy, a więc miasta, zorganizowaną będzie na miejscu zbiornica względnie za zgodą władzy nadzorczej oddział (filja) kasy przejmującej w myśl art. 7 ust. 1 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22. III. 1928 r. i § 16 ust. 2 p. c. łącznie z § 17 art. 5 rozp. wykonawczego z 26. III. 1929 r.

Treść powyższych wyjaśnień łącznie ze wskazówkami, zakomunikowanemi okólnikiem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 20 kwietnia 1928 r. L. SG. 91/8/28 — zechce Pan Wojewoda stosować przy regulowaniu spraw komunalnych kas oszczędności w celu uniknięcia niewłaściwości, jakie się dotychczas wyłoniły przy organizowaniu komunalnych kas oszczędności oraz w celu wprowadzenia rozwijającej się na tem polu działalności związków komunalnych na właściwe i gospodarczo zdrowe tory.

158.

Okólnik Nr. 108 (AP. 10004) z 16 maja 1929 r. w sprawie niszczenia skonfiskowanej broni myśliwskiej niezdatnej do użytku.

Do P. P. Wojewodów wszystkich.

Wśród broni myśliwskiej, konfiskowanej u kłusowników i innych jednostek posiadających ją nielegalnie, znajduje się znaczna liczba egzemplarzy bądź to broni starej znacznie zużytej, a nawet zniszczonej bądź też broni wykonanej przez niefachowców i domorosłych dyletantów wiejskich lub małomiasteczkowych. Broń ta, dla myśliwych bezwartościowa, a niebezpieczna w użyciu, w wypadku sprzedaży jej przez władze drogą przetargu publicznego jest nabywana oczywiście nie przez zawodowych myśliwych, lecz przez pośredników, z rąk których przechodzi następnie najczęściej do kłusowników.

Wobec powyższego Ministerstwo poleca aby przed wyznaczaniem przetargów na broń skonfiskowaną, poddawano ją skrupulatnej kontroli dla oceny jej zdatności do użytku, a następnie niszczono trybem wskazamym w okólniku Min. Spr. Wewn. Nr. 51 z 1926 r. nie tylko egzemplarze oczywiście niezdatne do użytku, ale i wątpliwe z punktu widzenia tej zdatności stosownie do podanych na wstępie wskazówek.

159.

Okólnik Nr. 109 (OP. 8001/2-R.) z 14 maja 1929 r. w sprawie poświadczenia podpisów władz podległych M. S. W. na dokumentach, przeznaczonych do użytku władz zagranicznych.

Do P. P. Wojewodów oraz P. Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych nadesłało Ministerstwu Spraw Wewnętrznych przy piśmie z dnia 3 kwietnia 1929 r. Nr. K. I. 3349/29 odpis noty Poselstwa Związku Socjalistycznych Republik Rad, z którego wynika, że władze skarbowe sowieckie uznają świadectwa ubóstwa, wystawione przez miejscowe władze polskie i nie żądają legalizacji tych świadectw przez konsulaty Z. S. R. R. w Polsce.

Wskutek powyższego odpada konieczność legalizowania przez władze polskie, wskazane w okólnikach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 19 lipca 1922 r. Nr. 114 (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 7, p. 240) i z dnia 21 marca 1929 r. Nr. 68 (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 4, p. 101), podpisów na świadectwach ubóstwa, przeznaczonych do przedstawienia władzom skarbowym Z. S. R. R. celem uzyskania zezwolenia na wysyłanie zapomóg dla osób, zamieszkałych w Polsce.

Powyższe należy podać do wiadomości władz Panom podległych z nadmienieniem, że przy wydawaniu innych świadectw, przeznaczonych do użytku władz zagranicznych oraz poświadczaniu na nich podpisów winno być ściśle wykonywane, nakazane okólnikiem Ministerstwa z dnia 19. VII 1922 r. Nr. 114 (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 7, p. 240):

1) pouczanie stron o tem, kto winien dokonać legalizacji;

2) przestrzeganie przepisów o opłatach stemplowych;

3) zamieszczanie daty i numeru legalizacji oraz

4) poświadczanie podpisów władz gminnych tylko przez starostów oraz ich urzędowych zastępców, a podpisów starostów przez Wojewodów tudzież ich urzędowych zastępców.

160.

Okólnik Nr. 110 (OL. 1362/2) z 21 maja 1929 r. o sposobie redagowania okólników.

Do P. P. Dyrektorów Departamentów, Naczelników Wydziałów i wszystkich Urzędników Min. Spr. Wewn., P. Komendanta Głównego Pol. Państwowej, P. Dowódcy Korpusu Ochrony Pogranicza, P. Dyrektora Głównego Urzędu Statystycznego.

Zdarza się często, iż Wydziały Min. Spr. Wewn. w związku z konkretnym wypadkiem udzielają poszczególnemu Wojewodzie pewnego wyjaśnienia, a równocześnie wyjaśnienie to udzielają do wiadomości wszystkim innym Wojewodom. Często wyjaśnienie takie powinno być numerowane jako okólnik, powstaje zatem okólnik Min. Spr. Wewn. w tej formie, iż inni Wojewodowie otrzymują do wiadomości odpis pisma wystosowanego do jednego Wojewody.

Taka forma jest niewłaściwa. W wypadkach, w których na tle konkretnej korespondencji z jednym Wojewodą — wynika potrzeba wydania okólnika, winien odnośny Wydział zredagować rzecz w formie okólnika do wszystkich zainteresowanych Wojewodów i do Komisarza Rządu (najczęściej o Komisarzu Rządu Wydziały zapominają). Nie przeszkadza to oczywiście temu, ażeby do tego Wojewody, z którym Min. Spr. Wewn. pozostawało w konkretnej sprawie w korespondencji, bądź to przesłać odnośny okólnik z uwagą, iż w ten sposób załatwia się pismo Wojewody z daty .... Nr. ...., albo też, ażeby napisać równocześnie z okólnikiem do odnośnego Wojewody, że załatwienie sprawy z dn. .... Nr. .... znajdzie w wydanym równocześnie okólniku Nr. ....

161.

Okólnik Nr. 111 (OL. 1290/l) z 23 maja 1929 r. w sprawie rozporządzenia porządkowego o zakazie noszenia noży, sztyletów i broni białej oraz kastetów.

Do P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości wzór rozporządzenia porządkowego o zakazie noszenia noży, sztyletów i broni białej oraz kastetów — celem wydania go, w razie uznania potrzeby uregulowaia odnośnego zagadnienia, na podległym sobie obszarze

Zdaniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych normowanie wymienionego zagadnienia może być aktualne tylko w większych skupieniach ludności (w wielkich miastach wraz z okolicami podmiejskiemi), o ile w nich spotyka się objawy nożownictwa.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nadmienia, iż w razie przejęcia podanego wzoru bez merytorycznych zmian za podstawę dla wydania rozporządzeń porządkowych w poszczególnych Województwach, odpada potrzeba przesyłania projektów takich rozporządzeń Ministerstwu do aprobaty przed ich ogłoszeniem. O ile chodzi o ewentualne zmiany natury formalnej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwraca uwagę na wytyczne, podane w okólniku Nr. 139 z 30 lipca 1928 r. (Dz. Urz. Min. Spraw Wewnętrznych Nr. 4, poz. 31), oraz na konieczność przestrzegania tych zewnętrznych form aktów prawodawczych, jakie znajdują wyraz w publikacjach dokonywanych w Dzienniku Ustaw R. P.

1 załącznik.

Rozporządzenie porządkowe

Wojewody ....

z dnia ....(miesiąca—słowem) 1929 r.

o zakazie noszenia noży, sztyletów i broni białej oraz kastetów.

Na podstawie art. 108 pkt. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władzy administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, p. 86) oraz za zgodą Wydziału Wojewódzkiego zarządzam, co następuje:

§ 1.

Zabrania się noszenia:

1. noży

a) obustronnie ostrych,

b) z ostrzem jednostronnem o długości ponad 10 cm.,

c) osadzonych nieruchomo na trzonku,

d) automatycznie otwierających się t. zw. sprężynowych;

2. sztyletów wszelkiego rodzaju z wyjątkiem kordelasów, używanych przez myśliwych, o ile w czasie noszenia kordelasa mają przy sobie broń myśliwską i kartę łowiecką;

3. broni białej z wyjątkami przewidzianemi w § 3 niniejszego rozporządzenia;

4. wszelkiego rodzaju kastetów i metalowych pierścieni na palce t. zw. szpadrynek.

§ 2.

Zakaz noszenia noży nie dotyczy osób, co do których zachodzą równocześnie następujące warunki:

a) zawód tych osób wymaga używania noży,

b) noże należą do typu, używanego przy wykonywaniu odnośnego zawodu,

c) wykonywanie zawodu może w danym czasie być brane pod uwagę.

Zakaz noszenia noży nie odnosi się również do osób, które na podstawie licencji na przemysł okrężny uprawnione są do sprzedaży i skupywania nożów lub też używania nożów przy wykonywaniu drobnych świadczeń natury przemysłowej (ostrzenie nożów i t. p.)

§ 3.

Zakaz, wymieniony w § 1 pkt. 3 niniejszego rozporządzenia, nie odnosi się do broni białej, noszonej przez

a) zawodowych wojskowych,

b) osoby, upoważnione do tego z tytułu swego stanowiska lub stosunku służbowego na zasadzie szczególnych przepisów,

c) osoby, należące do stowarzyszeń, prowadzących z upoważnienia właściwych władz państwowych akcję przysposobienia wojskowego, jeżeli na podstawie specjalnych przepisów pszysługuje im prawo noszenia broni białej.

§ 4.

Przekroczenie niniejszego rozporządzenia podlega w drodze administracyjnej karze grzywny do pięciuset złotych lub aresztu do 14 dni albo obu tym karom łącznie.

§ 5.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze...

WOJEWODA.

162.

Okólnik Nr. 112 (OP. 10137/1-R.) z dnia 22 maja 1929 r. w sprawie sporządzania sumarycznych wykazów o stanie spraw dyscyplinarnych, oraz o przyspieszeniu toku postępowania w sprawach dyscyplinarnych.

Do P. P. Wojewodw i Komisarza Rządu w Warszawie.

Zmieniając częściowo postanowienia okólnika z dnia 25 lutego 1927 r. Nr. 53/OP. 229/27 (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 1/2 poz. 64) w sprawie miesięcznych sprawozdań sumarycznych o stanie spraw dyscyplinarnych w komisjach dyscyplinarnych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządza niniejszem, co następuje:

Wykazy spraw dyscyplinarnych, które mają być przedkładane Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w terminach przewidzianych powyższym okólnikiem, należy, począwszy od 1 lipca 1929 r., sporządzać na jednym arkuszu, zawierającym cyfry ze wszystkich trzech miesięcy kwartału, jednak za każdy miesiąc oddzielnie (t. zn. jeden druk na cały kwartał, lecz cyfry miesięczne oddzielnie miesiąc pod miesiącem). Przy obliczaniu spraw za każdy miesiąc należy ściśle przestrzegać postanowienia reskryptu z dnia 21 maja 1926 r. Nr. AP. 3351 w sprawie sposobu wypełniania formularza o stanie spraw dyscyplinarnych. Ministerstwo oczekuje, że zachodzące dotychczas częste uchybienia ze strony niektórych Urzędów Wojewódzkich przeciwko ustalonemu sposobowi obliczania nie będą się w przyszłości powtarzały.

Wzór formularza, zawierającego przykładowe obliczenie spraw załącza się.

Przy tej sposobności Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zauważa, w związku z dotychczasowym stanem spraw dyscyplinarnych, że zbyt długo pozostają w traktowaniu przez komisje dyscyplinarne sprawy urzędników zawieszonych w pełnieniu służby oraz tych, przeciwko którym toczy się równocześnie postępowanie sądowe.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oczekuje, że ten wysoce ujemny dla dobra służby stan zostanie usunięty, jak tego wymaga okólnik Ministerstwa z dnia 15 grudnia 1928 r. Nr. 253/7480/1. R. 28 (Dz. U. M. S. W. Nr. 9, poz. 18), przyczem w wypadkach, w których zawieszenie postępowania dyscyplinarnego do czasu ukończenia postępowania sądowego będzie bezwarunkową koniecznością, komisje dyscyplinarne powinny korzystać w należytej mierze z postanowień okólnika Ministerstwa z dnia 3 listopada 1926 r. Nr. 128/I. OP. 8265/26 (Dz. Urz. M. S. W. Nr. 4, poz. 244).

1 załącznik.

Sprawozdanie sumaryczne o stanie spraw dyscyplinarnych za miesiąc

.... 192 ...... r.

Nazwa komisji dyscyplinarnej i jej siedziba	Ogólna ilość spraw w toku w miesiącu sprawozdawczym. (Rubryka niniejsza jest: 1) sumą rubryki II-a z miesiąca poprzedniego i rubryki 3-ej z miesiąca sprawozdawczego, 2) sumą rubryk 5 do 10)	Ile nowych spraw wpłynęło w miesiącu sprawozdawczym	Ilość spraw załatwionych ostatecznie w miesiącu sprawozdawczym	Ze spraw będących w toku, ile trwa: do 3 miesięcy – w których funkcj. zawieszono w urzędowaniu	do 3 miesięcy – innych	od 3 miesięcy do roku – w których funkcjonar. zawieszono w urzędowaniu	od 3 miesięcy do roku – innych	ponad rok – w których funkcjonar. zawieszono w urzędowaniu	ponad rok – innych	a) Pozostaje spraw niezałatwionych (Rubryka niniejsza stanowi różnicę pomiędzy rubr. 2 a rubr. 4) b) w tej liczbie spraw w sądzie – a	b	UWAGI
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
K. D. przy Urzędzie Wojewódzkim w........................					kwiecień 1929 r.							
	13	1	5	1	4	2	6	—	—	8	1	
					maj 1929 r.							
	10	2	3	1	6	1	2	—	—	7	1	
					czerwiec 1929 r.							
	7	—	4	—	6	—	—	—	1	3	—	

163.

Okólnik Nr. 113 (AC. 7692/1) z 21 maja 1929 r. w sprawie ustalenia nazwisk osób, pochodzących z małżeństw rytualnych.

Do PP. Wojewodów (wszystkich) i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Celem ustalenia brzmienia nazwisk na paszportach i innych dokumentach publicznych, osób wyznania mojżeszowego — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych poleca stosowanie następujących zasad:

Dla ustalenia jakie nazwisko przysługuje danej osobie decyduje metryka urodzenia, względnie u kobiet zamężnych metryka ślubu.

Dzieci z małżeństw żydowskich rytualnych są uważane za dzieci nieślubne i przysługuje im jedynie nazwisko matki. Nazwiska ojca w żadnych dokumentach wymieniać wówczas nie należy.

Przyznanie się ojca do ojcostwa nie daje jeszcze dziecku prawa do używania nazwiska ojca. Musi nastąpić legitymacja per subsequens matrimonium.

Jeśli legitymacja taka nastąpiła, to fakt ten musi być uwidoczniony w metryce urodzenia dziecka. Dziecko nieślubne uznane przez ojca w trybie art. 298-303 Kod. Cyw. Król. Polsk. winno nosić nazwisko ojca.

Wobec tego jest niedopuszczalne wymienianie w dokumentach publicznych osób, pochodzących z małżeństw rytualnych, obok nazwiska matki również i nazwiska ojca z dopiskiem „false“, lub po nazwisku ojca, nazwiska matki ze słowami „recte“.

Co do pisowni nazwisk, to należy ściśle przestrzegać pisowni ustalonej w akcie urodzenia, bez wszelkich nieuzasadnionych spolszczań tych nazwisk.

Zmiana nazwiska może nastąpić tylko w drodze prawnej, t. j. przez przysposobienie, uprawnienie, lub w drodze ustawy o zmianie nazwiska.

Zechce przeto p. Wojewoda wydać w tym kierunku podległym władzom właściwe zarządzenia.

164.

Okólnik Nr. 114 (AP. 9966/1) z 23 maja 1929 r. o trybie postępowania przy nabywaniu przez cudzoziemców nieruchomych objektów wiejskich w pasie granicznym.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich).

Celem uproszczenia i przyspieszenia postępowania w sprawach nabywania przez cudzoziemców objektów wiejskich w Polsce w pasie granicznym, polecam P. P. Wojewodom na skutek porozumienia z P. Ministrem Reform Rolnych, aby po wstępnem zbadaniu i rozważeniu poszczególnych podań, uzgadniali stanowisko swoje z odnośnymi Prezesami Okręgowych Urzędów Ziemskich i we wnioskach swych do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych powoływali się na powyższe uzgodnienie.

W wypadku rozbieżności zapatrywań należy przesłać do Min. Spr. Wewn. niezależnie od szczegółowo umotywowanego wniosku, również motywy odmiennego stanowiska terytorjalnie kompetentnego Prezesa Okręgowego Urzędu Ziemskiego.

165.

Okólnik Nr. 115 (OL. 2048/1) z 27 maja 1929 r. w sprawie zasad techniki legislacyjnej.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich) i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podaje do wiadomości przystosowany do potrzeb urzędów wojewódzkich zbiór zasad techniki legislacyjnej, których należy ściśle przestrzegać przy opracowywaniu wskazanych niżej aktów.

1. Podane w zbiorze zasady odnoszą się do wydawanych przez wojewódzkie władze administracji ogólnej rozporządzeń, zarządzeń, orzeczeń i t. p. aktów, ogłaszanych na zasadzie szczególnych przepisów w części urzędowej Dzienników Wojewódzkich, Monitora Polskiego względnie też w innych wydawnictwach urzędowych.

Przez zarządzenia i orzeczenia należy tu rozumieć tego rodzaju akty, które w przepisach ustawowych są formalnie jako takie oznaczone, jak np. zarządzenia o ograniczeniu przemysłu okrężnego z art. 55 ust. 1 i 2 prawa przemysłowego z 7 czerwca 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468) — albo orzeczenia o uznaniu lasu za ochronny z art. 20 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów niestanowiących własności Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 504).

2. Natomiast podane w zbiorze wytyczne nie dotyczą okólników, instrukcyj, pism nominacyjnych, komunikatów i innych tego rodzaju aktów, które mają charakter wewnętrzny lub personalny albo informacyjny.

3. Zasady techniki legislacyjnej odnoszą się *również do wskazanych pod 1) aktów, wydawanych przez podległe Panu Wojewodzie (P. Komisarzowi Rządu) władze i organa administracji ogólnej* w zakresie przyznanym im obowiązującemi przepisami.

4. P. P. Wojewodowie i P. Komisarz Rządu wydadzą właściwe zarządzenia celem niezwłocznego zastosowania podanych przy niniejszem zasad techniki legislacyjnej w praktyce.

ZASADY TECHNIKI LEGISLACYJNEJ.

I. Tytuł aktu.

1. Każdy akt rozpoczyna się od tytułu.
2. Układ tytułu jest następujący:

a) *Na pierwszem miejscu wskazuje się rodzaj aktu* (rozporządzenie, zarządzenie lub t. p.) *oraz władzę wydającą je*, a więc właściwego wojewodę. Z wyjątkiem rozporządzeń, wydawanych na podstawie art. 108 pkt. 2 względnie art. 113 ust. 2 rozprządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 19 stycznia 1929 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86), które noszą formalną nazwę „rozporządzeń porządkowych" względnie „policyjnych", nie należy podawać żadnych uzupełnień, objaśniających rodzaj aktu np. rozporządzenie wykonawcze, tymczasowe, ramowe;

b) *na drugiem miejscu zamieszcza się datę, podawaną w oddzielnym wierszu*, przyczem *dzień i rok wskazuje się w cyfrach, miesiąc zaś słownie*, np. „z dnia 17 lutego 1928 r.";

c) *na trzeciem miejscu, w oddzielnym wierszu, podaje się przedmiot aktu*; przedmiot ten należy ujmować jaknajzwięźlej; wystarcza jeżeli podaje się go w formie ogólnikowej np. o zakazie ostrego kucia koni, o myciu okien, o zakazie noszenia noży i sztyletów, o ustaleniu stawek wynagrodzenia za środki przewozowe, o ruchu ulicznym, o plakatowaniu ogłoszeń, o ustanowieniu ochronnego pasa bezpieczeństwa i t. p. Natomiast nie jest zasadniczo wskazane ujmować przedmiot w formie zdania opisowego; należy unikać wyrażeń „w przedmiocie", „dotyczące", „celem" i t. p. Ujęcie przedmiotu aktu winno być tego rodzaju, by z jednej strony nie przysparzało jakichkolwiek trudności przy powoływaniu się na dany akt, z drugiej zaś ułatwiało szybkie i bezbłędne zapamiętanie tytułu aktu.

Jeżeli oznaczenie przedmiotu aktu ma polegać na wskazaniu zmiany lub uchyleniu dotychczasowych przepisów, należy — o ile możności, przepisy te przytaczać w streszczeniu, a nie w pełnem brzmieniu ich tytułu; w każdym razie *nie należy w tytule przytaczać numeru i pozycji źródła publikacji*, w którem dany akt został ogłoszony; pełny tytuł uchylonego lub zmienianego aktu wraz z numerem i pozycją źródła publikacji należy podać dokładnie dopiero w tekście postanowień nowego aktu.

II. Wstęp aktu.

1. Następujący po tytule aktu *wstęp zawiera powołanie się na podstawę prawną* oraz ewentualnie formułę o współudziale innych czynników w wydaniu aktu *i rozpoczyna się od słów: „Na podstawie"*.

2. Jako podstawę powołuje się ten przepis prawny, który zawiera upoważnienie do wydania aktu. Powołanie uskutecznia się, przytaczając przepis odnośnego aktu prawodawczego, zawierający upoważnienie. Należy przytem przestrzegać postanowień art. 110 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz. U. R. P. Nr. 11, poz. 86).

3. *Powołane we wstępie akty przytacza się w pełnem brzmieniu ich tytułu z podaniem na końcu w nawiasie i w skrócie źródła ich publikacji*, a więc np. „(Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 365)". Jeśli ustawę lub rozporządzenie ogłoszono nie w tym roku, w którym je wydano, należy w skrócie podać również rok ogłoszenia np. „(Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 1, poz. 4)".

4. Jeżeli akt wydaje się przy współudziale innych przepisami wyraźnie wskazanych czynników, *współudział ich zaznacza się bezpośrednio po podstawie prawnej za pomocą przystosowanej do rodzaju współudziału formuły np.*

a) „oraz w porozumieniu z Dowódcą Okręgu Korpusu i Prezesem Izby Skarbowej..................", albo

b) „oraz po wysłuchaniu opinji Rady Wojewódzkiej" albo

c) „oraz za zgodą Wydziału Wojewódzkiego" i t. p.

Czynniki, współdziałające w wydaniu aktu *oznacza się za pomocą ich pełnej urzędowej nazwy*, a o ile chodzi o władze niekolegjalne *za pomocą urzędowej nazwy ich szefa*.

5. *Wstęp kończy się słowami: „zarządzam, co następuje"*.

III. Podział treści aktu.

1. Poszczególne, wiążące się z sobą lub zbliżone do siebie treścią postanowienia obszerniejszych aktów *łączy się w grupy systematycznie ułożone i ponadto* dla przejrzystości podzielone formalnie na *części z numeracją słowną, działy z numeracją rzymską i rozdziały z numeracją arabską;* części, działy i rozdziały winny z reguły obok numeracji zawierać również krótkie *oznaczenie ich treści*.

2. Przy układaniu części, działów i rozdziałów należy trzymać się zasady, iż:

a) początkowe postanowienia winny tworzyć grupę *postanowień ogólnych, wspólnych* dla wszystkich zagadnień, objętych aktem,

b) dalsze postanowienia winny stanowić *jednorodne grupy przepisów*, regulujących poszczególne zagadnienia i kwestje,

c) postanowienia, określające *rygory karne*, tworzą osobną grupę; jeżeli postanowienia, określające rygory karne są nieliczne, można je łączyć z grupą postanowień końcowych,

d) postanowienia, mające tylko tymczasowe znaczenie lub przystosowujące stan faktyczny do nowych norm, łączy się grupę *postanowień przejściowych,*

e) *postanowienia końcowe* zawierają upoważnienia wykonawcze, wskazują rozciągłość terytorjalną mocy obowiązującej aktu i termin wejścia w życie, oraz uchylają dotychczasowe przepisy.

3. W obszerniejszych aktach może okazać się potrzebne podawanie w grupie postanowień ogólnych — dla przejrzystości i ułatwienia orjentacji oraz podniesienia zwięzłości przepisów — *wyjaśnienia:*

a) że artykuły powołane w akcie bez bliższego określenia, oznaczają postanowienia ustawy (rozporządzenia z mocą ustawy), na podstawie której opiera się wydawany akt;

b) że paragrafy powołane w akcie bez bliższego określenia, oznaczają przepisy tegoż samego aktu;

d) co oznacza pojęcie względnie odnoszące się do niego określenie, których treści prawnej akt prawodawczy bliżej nie podaje (por. np. § 1 rozporządzenia Ministrów: Reform Rolnych i Sprawiedliwości z dnia 27 sierpnia 1928 r. w sprawie wykonania ustawy o scalaniu gruntów, Dz. U. R. P. Nr. 87. poz. 763).

IV. Oznaczanie poszczególnych postanowień aktu.

1. Poszczególne postanowienia oznacza się *za pomocą paragrafów (skrót„§“); paragrafy numeruje się cyframi arabskiemi.*

2. W paragrafach zawierających dwa lub więcej ustępów można enumerować poszczególne *ustępy (skrót: „ust.“),* umieszczając na początku ustępu *w obustronnym nawiasie* cyfrę arabską np. (1), (2) i t. d.

3. Jeżeli w obrębie poszczególnych ustępów potrzeba — dla przejrzystości — jego części osobno oznaczyć (przy enumeracji), — części te zwane *punktami (skrót: „pkt.“),* oznacza się cyframi arabskiemi, a w obrębie tych punktów małemi *literemi (skrót: „lit.“)* alfabetu łacińskiego np. 1), 2), a), b), i t. d.; zarówno cyfry jak litery winny być zaopatrzone *w prawostronny nawias.*

4. Rozporządzenia wykonawcze winny *wskazywać, do których artykułów ustawy (rozporządzenia z mocą ustawy) odnosi się treść ich poszczególnych przepisów* i czynić to przed poszczególnemi przepisami lub ich grupami w formie następującej (podanej przykładowo):

„Do art. 1.
§ 1.........................

Do art. 5.
§ 2.........................

Do art. 10—14.
§ 3.........................
§ 4.........................

V. Redakcja postanowień aktu.

1. Poszczególne paragrafy winny wypowiadać myśli, pozostające z sobą w logicznym związku i ujmujące wszystkie istotne części składowe postanowienia tak, by nie wymagały one uzupełnienia w dalszych paragrafach. Myśl zasadnicza postanowienia winna być wyrażona zrozumiale, krótko i zwięźle, oraz — o ile możności — ujęta na początku postanowienia w jednem zdaniu. Objaśnienia, zastrzeżenia, wyjątki, ograniczenia i t. p. winny być z reguły podawane w osobnych zdaniach. Należy unikać długich i zawiłych okresów oraz wplatania szeregu opisowych zdań pobocznych. Motywowanie przepisu w jego tekście jest niedopuszczalne.

2. Należy w tekście unikać, o ile możności, cyfrowego przytaczania w nawiasie pewnego postanowienia. Jeśli już niezbędne jest odwołanie się do innych postanowień, winno się je wskazać na tyle szczegółowo, by natychmiast można zorjentować się, o który szczegół chodzi, oraz *w następującej stałej kolejności: 1) paragraf, 2) ustęp, 3) punkt, 4) litera,* np. „wymienione w § 4 ust. (2) pkt. 6) lit a)“. Odwołując się do postanowień innych aktów, należy przy pierwszem powołaniu się przytaczać ich tytuł w pełnem brzmieniu, podając numer i pozycję źródła ich publikacji. Powszechnie znane ustawy, jak np. Konstytucja, kodeks cywilny, karny i t. p. podaje się jednak w skrócie bez podawania źródła ich publikacji.

3. Zmieniając częściowo dawniejsze akty *należy podawać odrazu nowe brzmienie całego odnośnego postanowienia,* a więc używać z reguły następującej formuły wstępnej (podanej przykładowo):

„Rozporządzenie ....
z dnia.........................w sprawie.........................
.... (.......... Dz. Woj. Nr.......... poz..........)
ulega następującym zmianom:

1) §..........otrzymuje brzmienie następujące:
....

2) w §..........dodaje się ustęp 2 o brzmieniu następującem:
....

3) po § 21 wprowadza się § 21 a) i § 21 b) o brzmieniu następującem:
„§ 21 a)“.
....i t. d.

4. Jeżeli akt ma polegać na wprowadzeniu większej ilości zmian w poszczególnych postanowieniach dotychczasowego aktu, należy *opracować z reguły cały nowy jednolity tekst, uchylając równocześnie zmieniany akt.*

5. *Nie należy łączyć w jednym akcie zmian różnych aktów, niepozostających ze sobą w bezpośrednim, materjalnym związku.*

VI. Używanie skrótów.

W tekście aktów dopuszczalne jest używanie skrótów tylko w odniesieniu do:

a) *zewnętrznych technicznych oznaczeń* poszczególnych postanowień i ich części składowych,

b) *źródeł publikacji* (czasopism urzędowych).

Wykaz skrótów podaje załącznik.

VII. Język aktu.

1. Język aktów winien być prosty, poprawny, zwięzły, jasny i wolny od wyrazów obcych.

Zdania należy składać w stronie czynnej, unikając, o ile możności, strony biernej.

Należy przestrzegać zasad jednolitej pisowni, ustalonej przez Akademję Umiejętności w Krakowie.

2. Należy *posługiwać się mianownictwem prawniczem i technicznem, użytem w aktach prawodawczych,* na których podstawie się wydaje dany akt. Pozatem należy używać ustalonej terminologji prawniczej; użytego raz terminu dla oddania pewnego pojęcia, stosunku lub t. p. należy w danym akcie używać konsekwentnie, by nie dopuszczać do różnolitej interpretacji odnośnych postanowień.

VIII. Postanowienia karne.

Jeżeli akt prawodawczy, zawierający postanowienia karne, nie określił lub określił tylko częściowo *stany faktyczne działań lub zaniechań, które będą stanowić przestępstwo, rozporządzenie winno je w poszczególnych przepisach (§§) jaknajdokładniej określić,* a następnie w końcowych postanowieniach wymienić paragrafy, traktujące o przestępstwach, przy użyciu następującej formuły:

„Winni naruszenia przepisów § (§§) .... niniejszego rozporządzenia będą karani w drodze administracyjnej na podstawie art. .... ustawy z dnia .... o .... (Dz. U. R. P. Nr. .... poz. ....)“.

IX. Postanowienia przejściowe.

1. Postanowienia przejściowe podaje się z reguły w wypadku regulowania ważniejszych, złożonych zagadnień, gdy chodzi np. o dostosowanie dotychczas istniejących instytucyj i stosunków do nowego porządku prawnego, o rozdział kompetencyj pomiędzy różne nowe organa, o stopniowe wprowadzanie nowych instytucyj, o wskazanie sposobu załatwienia będących w toku spraw, powstałych i wszczętych w czasie obowiązywania poprzednich przepisów, według zasad nowego aktu i t. p.

2. Postanowienia przejściowe stanowią z reguły przedostatnią grupę przepisów aktu.

X. Postanowienia końcowe.

A. *Termin wejścia w życie i obszar mocy obowiązującej aktu.*

1. *Termin wejścia w życie aktu winien być z reguły oddzielony od chwili ogłoszenia mniejszym lub większym okresem czasu,* potrzebnym dla umożliwienia ludności zapoznania się z nowemi przepisami, przystosowania warunków życia, pracy, urządzeń do nowych wymagań, albo dla poczynienia przygotowań celem wprowadzenia aktu w życie i t. p. W tym razie postanowienie winno być—*przy użyciu zaokrąglonych liczb dni*— sformułowane w następujący sposób (przykładowo podany):

„Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie (30, 60) dni od dnia następującego po ogłoszeniu“;

O ile jednak chodzi o terminy dłuższe, wskazane jest oznaczać je za pomocą daty np. „z dniem 1 lipca 1928 r.“.

Jeżeli termin wejścia w życie aktu ma zbiegać się z chwilą ogłoszenia, natenczas używa się formuły:

„Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia“.

2. Obszaru mocy obowiązującej nie potrzeba w zasadzie wskazywać, jeśli akt ma obowiązywać na całym obszarze województwa.

O ile chodzi o akty, które mają obowiązywać na ograniczonym obszarze województwa, należy *obszar mocy obowiązującej aktu wskazywać, używając oznaczenia za pomocą ajministracyjnych jednostek terytorjalnych,* a więc powiatów, gmin (miejskich, wiejskich), — wyjątkowo zaś — innego oznaczenia — jak np. obszar Spisza i Orawy i t. p. Natomiast należy, w miarę możności, unikać używania oznaczeń, wprowadzonych w swoim czasie przez zaborców, jak np. Kr. Galicja lub odnoszących się do zaborów, jak np. b. zabór rosyjski, b. zabór austrjacki, b. dzielnica pruska, b. dzielnica porosyjska, poaustrjacka, popruska i t. p.

B. *Uchylenie przepisów dotychczasowych.*

Uchylając dotychczasowe przepisy, należy je wyliczyć szczegółowo bądź wskazując odnośne akty *za pomocą pełnych ich tytułów wraz z podaniem źródła ich publikacji,* jeśli uchyla się je w całości, bądź przytaczając poszczególne postanowienia tychże aktów, jeśli mają tracić moc obowiązującą tylko częściowo; należy to czynić przy użyciu następującej formuły:

„Z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia tracą moc obowiązującą:

1) rozporządzenie .... z dnia .... o .... (.......... Dz. Woj. Nr. .... poz. ....);

2) § 15 ust. (2) pkt. 5 rozporządzenia .... z dnia .... o .... (.......... Dz. Woj. Nr. .... poz. ....); i t. d.

Natomiast należy unikać używanych często zwrotów o uchyleniu przepisów sprzecznych względnie przepisów wydanych w sprawach, unormowanych wydawanym aktem.

XI. Uzasadnienie projektu.

Każdy projekt aktu winien być z reguły zaopatrzony w osobne uzasadnienie, składające się z dwu części ogólnej i szczegółowej.

Część ogólna uzasadnienia przedstawić ma: a) dotychczasowy stan prawny zagadnienia, b) jego stan faktyczny, c) postulaty legis ferendae, d) wnioski.

Część szczegółowa objaśnia układ samego aktu prawodawczego oraz redakcję i celowość poszczególnych jego postanowień.

Załącznik do rozdziału VI.

WYKAZ SKRÓTÓW.

A.

Skróty legislacyjne.

art. — artykuł,
§ — paragraf,
§§ — paragrafy,
ust. — ustęp,
pkt. — punkt,
lit. — litera,
Nr. — numer,
poz. — pozycja,
str. — strona,
t. — tom.

B.

Skróty nazw czasopism urzędowych.

1. Obecne wydawnictwa urzędowe.

(Dz. U. R. P. Nr................poz................) — Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej,

(Dz. U. Śl. Nr................poz................) — Dziennik Ustaw Śląskich,

(M. P. Nr................poz................) — Monitor Polski,

(Dz. Urz.................Nr..........poz................) — Dziennik Urzędowy..............

(Dz. Urz. M. S. W. Nr................poz................) — Dziennik Urzędowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych,

(................ Dz. Woj. Nr................poz................) — .... Dziennik Wojewódzki,

2. Urzędowe wydawnictwa polskie z lat 1918 — 1922.

(Dz. P. Kr. P. Nr................poz................) — Dziennik Praw Królestwa Polskiego,

(Dz. P. P. P. Nr................poz................) — Dziennik Praw Państwa Polskiego,

(Dz. Urz. Z. T. P. i E. Nr................poz................) — Dziennik Urzędowy Zarządu Terenów Przyfrontowych i Etapowych,

(Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr................poz................) — Dziennik Urzędowy Zarządu Cywilnego Ziem Wschodnich,

(Dz. Urz. Z. C. Z. W. i F. P. Nr................ poz................) — Dziennik Urzędowy Zarządu Cywilnego Ziem Wołynia i Frontu Podolskiego,

(Dz. Urz. T. K. Rz. L. Śr. Nr................str................) — Dziennik Urzędowy Tymczasowej Komisji Rządzącej Litwy Środkowej.

(Dz. Rozp. P. K. L. Nr................poz................) — Dziennik rozporządzeń Polskiej Komisji Likwidacyjnej,

(Dz. Urz. M. b. dz. pr. Nr................poz................) — Dziennik Urzędowy Ministra b. dzielnicy pruskiej,

(Tyg. Urz. K. N. R. L. Nr................str................) — Tygodnik Urzędowy Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej),

3. Urzędowe wydawnictwa dawne (polskie i obce) z przed 1918 r.

(Dz. Pr. t................str................) — Dziennik Praw Królestwa Polskiego,

(Zb. prz. adm................) — Zbiór przepisów administracyjnych,

(Zb. p. ces. ros. t................) — Zbiór (Zwod) ustaw cesarstwa (rosyjskiego),

(Dz. u. p. austr. Nr................) — Dzienik ustaw państwa (austrjackiego),

(Dz. p. p. austr. Nr................) — Dziennik praw państwa (austrjackiego),

(Dz. u. kr. Nr................) — Dziennik ustaw krajowych (galicyjskich)

(Dz. u. Rz. str................) — Dziennik Ustaw Rzeszy (niemieckiej),

(Zb. u. pr. str................) — Zbiór ustaw pruskich,

(Dz. min. adm. wewn. str................) — Dziennik Ministerjalny dla administracji wewnętrznej (pruski).

VI.

Pisma

Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

166.

Pismo Nr. OJ. 211/1/29 z 30 kwietnia 1929 r. w sprawie książki p. t. „Nowe prawo o postępowaniu administracyjnem“.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich) i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Nakładem „Gazety Administracji i Policji Państwowej“ ukazała się książka p. t. Nowe prawo o postępowaniu administracyjnem, opracowana przez Władysława Czapińskiego, Naczelnika Wydziału w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

Książka ta zawiera tekst rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnem z komentarzami.

Zauważa się, że książka ta powstała w związku z wykładami o postępowaniu administracyjnem, prowadzonemi przez autora na polecenie Ministerstwa dla urzędników I kategorji centrali Ministerstwa, Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy, Województwa Warszawskiego i urzędników delegowanych z innych województw.

W związku z poleceniami Ministerstwa o konieczności najdokładniejszego zaznajomienia się urzędników administracji ogólnej z 5-ma najważniejszemi rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej, pomieniona książka nadaje się w zupełności do szkolenia podległych Panu Wojewodzie (Komisarzowi Rządu) urzędników. — Dlatego też zechce Pan Wojewoda (Komisarz Rządu) zalecić ją podległym władzom administracji ogólnej i samorządowym.

Jednocześnie przy niniejszem załącza się egzemplarz książki przeznaczony przez autora Panu Wojewodzie (Komisarzowi Rządu).

167.

Pismo Nr. OJ. 221/1 z 1 maja 1929 r. w sprawie zarządzeń przeciwko drożyźnie i wyzyskowi przyjezdnych.

P. P. Wojewodom

do wiadomości.

Ci z P. P. Wojewodów, którzy spodziewają się również znacznego napływu przyjezdnych w okresie trwania P. W. K. zechcą przyjąć poniższy reskrypt do analogicznego zastosowania z uwzględnieniem miejscowych odrębności prawnych i w miarę faktycznych potrzeb.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. OJ. 121/1
Warszawa,
dnia 30 kwietnia 1929 r.

Odpis

Zarządzenie przeciwko drożyźnie i wyzyskowi przyjezdnych.

Do

Pana Wojewody

w Poznaniu.

Celem zapobieżenia drożyźnie i spekulacji w związku ze spodziewanym silnym napływem przyjezdnych na P. W. K. w Poznaniu zechce Pan Wojewoda użyć wszelkich przysługujących Mu środków, któreby dawały gwarancję skutecznego powstrzymania nieuzasadnionej zwyżki cen.

1. W szczególności odnośnie cen pokoi w hotelach, pensjonatach, gospodach i t. p. należy zażądać od właścicieli tych przedsiębiorstw szczegółowej kalkulacji cen dawnych t. j. przed ostatnią ich zwyżką i z uwzględnieniem zmian usprawiedliwionych obecnemi stosunkami, ustalić ceny, któreby obowiązywały na czas wystawy.

Zauważa się, że ceny pokoi, ustalone przez Miejskie Biuro Kwaterunkowe, zwłaszcza w hotelu „Polonja“ są, zdaniem Ministerstwa zbyt wygórowane i wykazują zbyt wielką rozpiętość, wobec czego konieczna jest niezwłoczna rewizja tych cen. Odnośnie cen pokoi w hotelach i t. p. oraz cen świadczeń komunalnych wogóle, Pan Wojewoda może ingerować, z tytułu nadzoru nad samorządem miejskim. Wogóle zechce Pan Wojewoda użyć swego wpływu na władze komunalne, by te umożliwiły zwiedzającym wystawę korzystanie z wszelkich urządzeń miejskich po jak najniższych cenach.

Podległe Panu Wojewodzie organa policyjne powinny stale kontrolować wysokość cen faktycznie pobieranych za pokoje.

Za przekroczenie cen, obliczonych przez władze administracyjne na podstawie kalkulacji, należy winnych pociągać bezwzględnie do odpowiedzialności sądowej w myśl art. 23 a nawet 24 p. 5 ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej z dnia 2. VII. 1920 r. (Dziennik U. Nr. 67, poz. 449) w brzmieniu ustawy z 5.8.1922 r. (Dz. U. Nr. 69, poz. 618) lub też, o ile chodzi o przedmioty powszedniego użytku również na podstawie art. 4 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 31.8.1926 r. (Dz. U. Nr. 91/527) i rozpo-

rządzeń wykonawczych (Dz. 87 ex 28 r. poz. 761), przyczem ze względu na konieczność natychmiastowego a przykładnego likwidowania w zarodku tendencyj czy objawów spekulacyjnych — zaleca się stosowanie w konkretnych wypadkach aresztu jako środka zapobiegawczego.

2. Odnośnie cen chleba i mięsa, zechce Pan Wojewoda zarządzić ich ustalenie zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 19.VII.1928 r. (Dz. U. Nr. 87, p. 761) na podstawie ścisłej kalkulacji. Wyznaczone w ten sposób ceny należy podać do publicznej wiadomości i przestrzegać, by były wywieszone na widocznem miejscu w każdym sklepie w myśl rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 20.II.1923 r. (Dz. U. Nr. 22 p. 139).

3. Co do cen posiłków w restauracjach, jadłodajniach, mleczarniach, kawiarniach i t. p. zechce Pan Wojewoda w porozumieniu z właścicielami tych przedsiębiorstw ustalić obowiązkowe godziny wydawania obiadów t. zw. „urzędowych“, ich jakość oraz na podstawie ścisłej kalkulacji ich normalną cenę. Ustalone ceny winny być publicznie ogłoszone i uwidocznione w lokalach danych przedsiębiorstw. Na konferencji z restauratorami, która w tym celu winna być zwołana, należy ich uprzedzić, że próby przekraczania cen, uznanych przez władzę za słuszne, i spekulacji na tem tle będą tłumione w drodze najsurowszych represyj nietylko z ustawy o zwalczaniu lichwy wojennej, ale też z innych ustaw i rozporządzeń policyjnych np. sanitarnych, których przestrzegania będą władze administracji ogólnej z całą bezwzględnością wymagały.

Ministerstwo nadmienia, że w najbliższych dniach zostaną delegowani do Poznania pp. Rozenberg i Łaczyński, celem skoordynowania działalności w sprawach aprowizacyjnych delegata M. S. Wewn. dr. Rościszewskiego z Miejskim Komisarzem Aprowizacyjnym oraz przeprowadzenia odpowiednich kalkulacyj cen.

Rozporządzenie wykonawcze w sprawie wyznaczania cen w przedsiębiorstwach gospodnich zostanie, jak zakomunikowało Ministerstwo Przemysłu i Handlu, ogłoszone w Dzienniku Ustaw przed 15.V i wejdzie w życie najpóźniej w tym dniu.

4. Kwestji zapewnienia dostatecznych zapasów żywności należy poświęcić baczną uwagę.

W związku z pismem Pana Wojewody z 14 II b. r. Nr. 8727/28 III Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prosi Pana Wojewodę o sprawozdanie, dotyczące umów zawieranych przez Komisarza Aprowizacyjnego z dostawcami artykułów żywności, przypominając, że w razie potrzeby należy zawczasu wystąpić do Ministerstwa z wnioskiem o przydział mąki z rezerw państwowych oraz ułatwienie przewozu bydła rzeźnego po zniżonej taryfie kolejowej.

5. Co do unormowania cen różnych świadczeń i usług dla przyjezdnych (taksy dorożkarskie, taksa dla tragarzy, taryfa dla posłańców i przewodników), Ministerswo zauważa, że dostateczną podstawę prawną do wydawania przez Pana Wojewodę odnośnych rozporządzeń stanowi treść § 137 pruskiej ustawy o ogólnej administracji kraju z 30. VII. 1883 (Zb. ust. pr. r. 1893, str. 195), powołującego § 6 ustawy administracji policyjnej z 11. III. 1850 (Zb. ust. pr. r. 1850, str. 265); ów § 6 zawiera m. in. postanowienia, równoznaczne z treścią końcowego zdania ust. 1 art. 109 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 19. I. 1928 r. — W wypadkach gdy dla uregulowania pomienionych spraw okazałby się brak odnośnych norm prawnych natenczas Panu Wojewodzie przysługuje prawo skorzystania z postanowień art. 113 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej.

Do uregulowania spraw, przewidzianych w art. 43 rozporządzenia Prezydenta R. P. z 7. VI. 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. Nr. 53 p. 468) t. j. taryf, tragarzy, posłańców, przewodników, - wystarczy wydanie taryf przez władzę przemysłową I instancji a więc w Poznaniu przez Magistrat w zleconym zakresie działania po wysłuchaniu opinji rady miejskiej oraz Izby Przemysłowo-handlowej.

6. Celem uchronienia cudzoziemców od wyzysku, należy zarządzić uświadamianie cudzoziemców drogą obwieszczeń w kilku językach:

a) o kursie złotego przy wymianie na inne waluty i o kursach innych walut w stosunku do złotego;

b) o cenach artykułów pierwszej potrzeby, śniadań, obiadów i innych posiłków;

c) o cenach pokoi w hotelach pensjonatach i prywatnych mieszkaniach, oddanych do dyspozycji urzędu kwaterunkowego;

d) o cenach usług osobistych i rzeczowych;

e) o adresach biur, przyjmujących zażalenia na wyzysk.

Obwieszczenia takie winny być rozplakatowane na dworcach kolejowych, w hotelach, restauracjach i t. p., umieszczane w prasie miejscowej, na terenach P. W. K. oraz wydrukowane w przewodniku po wystawie, przyczem poszczególne ceny winny być podane i w złotych i w innych walutach.

Należy wydać zarządzenie, że każdy Komisarjat P. P. obowiązany jest przyjąć wniesioną ustnie lub pisemnie skargę na wyzysk, bez względu na to, czy wypadek zdarzył się w jego obwodzie, przyczem dopuszczalne jest wnoszenie skarg w drodze telefonicznej. Każdemu zażaleniu musi być niezwłocznie nadany dalszy bieg służbowy.

Nadto wskazane jest utworzenie w bardziej ruchliwych punktach specjalnych biur, obsadzonych względnie kierowanych przez odpowiednio wyszkolonych funkcjonarjuszy policji,

w którychby każdy przyjezdny mógł z jednej strony otrzymać odpowiednie informacje i wskazówki, a z drugiej strony wnieść zażalenie na wyzysk. Biura te mogłyby istnieć samodzielnie względnie być połączone z odnośnemi biurami informacyjnemi, zorganizowanemi przez zarząd wystawy lub przez władze komunalne.

Referat karny musi być odpowiednio zwiększony i tak zorganizowany by represje karno-administracyjne następowały jaknajszybciej.

Pożądanem jest, aby w każdym hotelu, pensjonacie i t. p., a nawet w restauracjach były do dyspozycji gości książki zażaleń, które policja byłaby obowiązana kontrolować najmniej 2 razy w tygodniu.

Jednym ze sposobów wyzyskiwania sytuacji, w jakiej przyjezdny znaleźć się może, jest odmawianie usług osobistych czy rzeczowych ze strony osób, do takich usług obowiązanych z racji swego zawodu czy prowadzonego przedsiębiorstwa, by w ten sposób w drodze pośredniej wymusić wyższą zapłatę. Zapobiec temu może rozporządzenie wydane przez Pana Wojewodę na podstawie § 137 ustawy o ogólnej administracji kraju z 30. 7. 1883 (Zb. ust. pr. 1883, str. 195), opatrzone odpowiednią sankcją karną.

Równocześnie Ministerstwo przypomina Panu Wojewodzie konieczność wykonania zadań władz administracji ogólnej, określonych w okólniku Nr. 48/OJ. 86/15 z 25. II. b. r. w sprawie wycieczek po kraju w związku z P. W. K.

Szczegółowego sprawozdania o wydanych na zasadzie niniejszego reskryptu rozporządzeniach i zarzędzeniach Ministerstwo oczekuje do 15. V. b. r.

Co do wydania potrzebnych rozporządzeń sanitarno-porządkowych otrzyma Pan Wojewoda w najbliższych dniach specjalne wskazówki.

168.

Pismo Nr. Apr. 1196/14 z dnia 2 maja 1929 r. w sprawie nowego typu mąki żytniej.

Do P. P. Wojewodów.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, nawiązując do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 1-go grudnia 1928 r. o przemiale pszenicy i żyta (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 882) zawiadamia Pana Wojewodę, że w dniu 25.IV b. r. *ustalony został nowy typ mąki żytniej.*

Nowy typ obowiązywać będzie młynarzy od połowy maja b. r. Bliższy termin określony zostanie drogą obwieszczenia w Monitorze Polskim zgodnie z ust. 4-tym, § 2-go wyżej wspomnianego rozporządzenia o przemiale pszenicy i żyta.

Młyn „A. Oliński i S-ka" w Kutnie, gdzie przeprowadzony został przemiał ustalający nowy typ mąki, roześle bezpośrednio do podległych Panu Wojewodzie urzędów władz powiatowych administracji ogólnej *wzorce nowego typu po 10 kg. mąki żytniej.*

Ponadto 50 kg. mąki zostanie skierowane do dyspozycji wojewódzkiego oddziału aprowizacyjnego.

Zechce Pan Wojewoda zarządzić, aby Starostowie z otrzymanej mąki zaopatrzyli w próbki (od 100 gr. do 200 gr.) nowego typu właścicieli młynów, miejscowe organizacje młynarskie oraz cechy piekarskie, względnie większe piekarnie.

O ileby w niektórych Starostwach nadesłana ilość mąki typowej okazała się niewystarczająca, należy uzupełnić brak z zapasu, jaki został skierowany do dyspozycji Pana Wojewody.

Gdyby i ten zapas okazał się niewystarczający zechce Pan Wojewoda zarządzić, aby wszystkich zgłaszających o nowy typ mąki żytniej kierowano bezpośrednio do młyna „A. Oliński i Ska" w Kutnie, gdzie mąkę tę będą mogli otrzymać w większej ilości.

W związku z nadchodzącą wiosną mąka może ulegać psuciu się Z uwagi na to, że obecny typ obowiązywać będzie aż do nowych zbiorów — należy słoiki, w których przechowywane są wzorce typowej mąki w Starostwach, otwierać co 2 — 3 dni i mąkę wysypywać na papier, następnie zaś zwolna wsypywać do słoika.

Zabieg ten jest niezbędny ze względu na konieczność poddania zamkniętej mąki działaniu powietrza.

Również nie jest wskazane zbyt szczelne zatykanie słoika.

Ponadto przy postępowaniu z nowym typem mąki żytniej mają zastosowanie inne wskazania zawarte w okólniku Nr. 248 z dnia 11 grudnia 1928 r.

169.

Pismo Nr. SS. 2238/2 z 2 maja 1929 r. w sprawie kosztów przeniesienia pracowników komunalnych.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich oprócz śląskiego).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych podziela zapatrywanie Pana Wojewody, że brzmienie przepisów rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 30 XII 1924 r. Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1073 (§ 17) i rozporządzenia wykonawczego Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 28.III 1925 r. Dz. U. R. P. Nr. 32, p. 231 (§ 14) daje jedynie podstawę do zastosowania postanowień rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17.IX 1927 r.

o należnościach za podróże służbowe, delegacje (odkomenderowania) i przeniesienia (Dz. U. R. P. Nr. 92, poz. 826) odnoszących się do diet i kosztów podróży przy podróżach służbowych, delegacjach, a także przy przeniesieniach, natomiast nie daje podstawy do zastosowania postanowień tego rozporządzenia Rady Ministrów odnoszących się do kosztów przewozu urządzenia domowego przy przeniesieniach.

Sprawa kosztów przewozu urządzenia domowego przy przeniesieniach służbowych pracowników komunalnych może i ze względów słuszności powinna być zdaniem M-stwa Spraw Wewnętrznych uregulowana w lokalnych statutach o prawach i obowiązkach pracowników komunalnych, w odniesieniu do pracowników kontraktowych w umowach służbowych zawieranych z tymi pracownikami, a to w sposób analogiczny jak została unormowana w odniesieniu do funkcjonarjuszów państwowych w wyż powołanem rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 17.IX 1927 r.

170.

Pismo Nr. AP. 10430/1 z 7 maja 1929 r. w sprawie wykonywania kar z wyroków w sprawach karno-administracyjnych.

Do P. P. Wojewodów i Komisarza Rządu m. st. Warszawy.

Poniższy wyciąg z rozkazu wewnętrznego więziennictwa Nr. 18 z dnia 25 kwietnia 1929 r. w sprawie oznaczonej w nagłówku przesyła się do wiadomości.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
Nr. III. AW. 6146.

W sprawie wykonywania kar z wyroków w sprawach karno-administracyjnych. Odpis.

Wyciąg z rozkazu wewnętrznego więziennictwa Nr. 18 z dnia 25 kwietnia 1929 r.

Wobec powstałej u niektórych Naczelników Więzień wątpliwości, czy w sprawach karno-administracyjnych przy wykonaniu orzeczeń i nakazów karnych władze administracyjne powinny wykonywać swoje wyroki bezpośrednio t. j. przesyłając skazanego wraz z odpisem osądu wprost do więzienia, czy też za pośrednictwem Prokuratora, wyjaśniam, że w myśl art. 54 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem (Dz. Ust. R. P. z dnia 26 marca 1928 r. Nr. 38, poz. 365) władza administracyjna wykonywa swoje orzeczenie bezpośrednio, przesyłając do więzienia zaaresztowanego przez siebie wraz z odpisem orzeczenia, władze sądowe zaś i prokuratorskie wykonywują kary w sprawach karno-administracyjnych tylko w wypadkach orzeczenia kary przez Sądy Okręgowe w postępowaniu sądowem.

171.

Pismo Nr. ZH. 2257/29 z 8 maja 1929 r. w sprawie zarządzeń sanitarnych.

P. P. Wojewodom

do wiadomości i ewentualnego zastosowania z zachowaniem odrębności prawnych i faktycznych.

Zwracam szczególną uwagę tych P. P. Wojewodów, których tereny będą odwiedzane przez turystów w okresie wystawy poznańskiej.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. Z. H. 2257/29. Odpis.
Warszawa, dn. 2 maja 1929 r.

W sprawie zarządzeń sanitarnych w okresie trwania wystawy.

Do Pana Wojewody

w Poznaniu.

Wobec zbliżającego się terminu otwarcia Powszechnej Wystawy Krajowej i przewidywanego dużego napływu turystów w trakcie jej trwania, zechce Pan Wojewoda zwrócić szczególną uwagę na stan sanitarny miasta i korzystając z uprawnień przysługujących mu na mocy par. 137 ustawy z dnia 30.VII.1883 (Zb. U. Pr. str. 195) o administracji ogólnej kraju, wydać zarządzenia dotyczące utrzymania czystości i porządku w mieście Poznaniu.

W szczególności zarządzenia wydane powinny obejmować:

1. *Ulice* (jezdnie, chodniki, ścieki, rowy), *place publiczne, parki i plantacje, targowiska, hale i t. p.*

a) Miejsca te powinny być stale utrzymywane w czystości i porządku, a wszelkie ich zanieczyszczanie (wydalinami, plwocinami i t. p.) i zaśmiecanie wzbronione;

b) powinny one być zamiatane w porze rannej po uprzedniem zroszeniu wodą;

c) kilkakrotnie w ciągu dnia polewane w porze letniej;

d) ustępy i pissoiry publiczne powinny być stale trzymane w należytej czystości;

e) miejsca postoju wozów i pojazdów bezzwłocznie po ukończeniu postoju powinny być dokładnie oczyszczane i zmywane wodą czystą;

f) w razie potrzeby powinno być zarządzone odkażenie ścieków ulicznych, miejsc postoju wozów i pojazdów, ustępów i t. d.

2. Domy mieszkalne:

a) bramy, dziedzińce, klatki schodowe, korytarze powinny być utrzymywane w należytej czystości;

b) klatki schodowe i korytarz powinny być myte przynajmniej raz na tydzień, a zamiatane na wilgotno codziennie w godzinach rannych; na każdem piętrze powinny być spluwaczki wodne;

c) ustępy ogólne powinny być dostatecznie oświetlane aż do zamknięcia bramy, czysto utrzymywane, zaopatrzone w rurę wodociągową, zamknięte na klucz, przechowywany u dozorcy domu, a wydawany bez zapłaty na każde żądanie;

d) trzepanie i wietrzenie ubrań, pościeli, dywanów i t. p. może się odbywać tylko w przeznaczonem do tego celu miejscu dziedzińca w godzinach ustalonych (rannych);

e) trzepanie ubrań i t. d. w innych miejscach, w szczególności na balkonach, w oknach, w klatkach schodowych, wystawianie kubłów ze śmieciami i zlewkami w korytarzach lub na klatkach schodowych, zanieczyszczanie tych miejsc, wyrzucanie śmieci, wylewanie pomyj przez okna lub drzwi na dziedziniec lub ulicę jest wzbronione;

f) na każdym dziedzińcu powinien być urządzony śmietnik zamykany;

g) doły ustępowe i śmietniki powinny być opróżniane w porze nocnej po napełnieniu ich do 3/4 pojemności;

h) obory, stajnie i chlewy muszą być utrzymane czysto, a obornik usuwany z nich codziennie do gnojowisk.

3. Hotele, pokoje umeblowane, pensjonaty:

a) pokoje gościnne powinny być czyste, dostatecznie oświetlone;

b) pokoje winny być zaopatrzone w umywalnie z wodą bieżącą;

c) w każdym pokoju gościnnym powinna być spluwaczka wodna;

d) w każdym zakładzie powinna być przynajmniej jedna wanna;

e) na każdym piętrze powinny być przynajmniej 2 ustępy;

f) każdy przybywający gość winien otrzymywać czystą (świeżo upraną) bieliznę. Każdy zakład powinien posiadać zapas takiej bielizny przynajmniej na 2 zmiany;

g) bielizna brudna powinna być przechowywana w oddzielnem miejscu.

4. Zakłady fryzjerskie i golarskie:

a) zakłady te powinny być czysto utrzymane, widne, zaopatrzone w wodę, zdatną do picia w dostatecznej ilości;

b) umywalnie powinny być z wodą bieżącą;

c) na każdego pracownika zakładu powinna przypadać dostateczna liczba prześcieradeł (3), ręczników (6), serwetek (12) i fartuchów białych lub kurtek (3);

d) wszelkie instrumenty bezzwłocznie po użyciu powinny być oczyszczone, a przed każdem użyciem odkażone;

e) urządzenia zakładowe i narzędzia pracy powinny być utrzymywane we wzorowej czystości i porządku.

5. Zakłady kąpielowe publiczne:

A. Kąpiele w wodach otwartych:

a) miejsca do kąpieli powinny się znajdować przynajmniej o 25 mtr. poniżej miejsc czerpania wody do picia i użytku domowego i conajmniej o 25 mtr. powyżej wylotów odpływów;

b) głębokość nie może przekraczać 1,3 mtr.;

c) w pomieszczeniach do rozbierania powinno przypadać conajmniej 1 m^2 na osobę;

d) przy kąpielach winny być niezbędne urządzenia ratownicze.

B. Zakłady kąpielowe zamknięte:

e) pomieszczenia powinny być dostatecznie obszerne, czyste, dobrze oświetlone i przewietrzane, zaopatrzone w dzwonek;

f) wanny winny być gładkie, bez szczelin;

g) natryski winny się znajdować conajmniej w odległości 1 mtr. jeden od drugiego;

h) baseny do kąpieli mogą być urządzone tylko tam, gdzie pozatem są inne urządzenia do mycia i kąpieli.

C. Przepisy ogólne:

i) przy każdym zakładzie powinien być jeden ustęp na 25 kąpiących się;

k) zapas ręczników i prześcieradeł conajmniej na 2 zmiany.

6. *Restauracje, jadłodajnie, cukiernie, kawiarnie, mleczarnie, herbaciarnie, piwiarnie:*

a) wszystkie pomieszczenia zakładów tych powinny być stale utrzymywane w należyte) czystości, dobrze przewietrzane;

b) ściany powinny być bielone, malowane w miarę potrzeby;

c) podłogi wycierane lub zamiatane (na wilgotno), przynajmniej dwa razy dziennie, myte w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak, niż raz na tydzień;

d) meble i sprzęty utrzymywać należy w czystości i porządku;

e) w każdym zakładzie powinna się znajdować umywalnia z wodą bieżącą, spluwaczki wodne, codziennie opróżniane i myte, kosze do śmieci, wieszadła na odzież wierzchnią, wycieraczki do obuwia;

f) stoły do spożywania powinny być stale czyste, obrusy, serwety czyste, zmieniane w miarę potrzeby; na stołach powinny być serwetki bibułkowe, popielniczki, solniczki z przykryciem;

g) stoły bufetowe należy utrzymywać w czystości i porządku;

h) artykuły żywności na tych stołach powinny być zabezpieczone przed dotykaniem ich przez publiczność oraz od wszelkich zanieczyszczeń (gablotki, klosze, siatki gęste);

i) kufle i szklanki przy bufecie powinny być po każdem użyciu myte w wodzie bieżącej (automatyczne płóczki);

k) artykuły żywności, jak ciastka, cukierki, chleb pokrajany, zakąski i t. p. mogą być nakładane na talerze przez personel tylko z pomocą czystych łyżek, widelców, szczypców i t. p. w liczbie, ściśle żądanej przez konsumenta. Ciastek ze stolików nie wolno zwracać do bufetów;

l) kuchnie winny być utrzymywane w należytej czystości i zabezpieczone przed owadami;

m) naczynia kuchenne i stołowe winny być po każdem użyciu myte wodą gorącą, a płókane zawsze w wodzie bieżącej i wycierane czystemi ścierkami.

7. *masarnie.*

a) lokal wytwórni powinien być utrzymany w dokładnej czystości i należycie przewietrzany; w szczególności: podłogi gładkie jednolite, zmywane codziennie, ściany malowane jasno z lamperją olejną lub tafelkową, możliwie często zmywane, okna powinny być zabezpieczone od much z pomocą gęstej siatki.

b) naczynia i przyrządy do mięsa (stoły, kloce, kotły, noże, kadzie, beczki) należy utrzymywać w dokładnej czystości; stoły i kloce zmywać wrzącą wodą, noże dokładnie czyścić. Odpadki należy zbierać w oddzielnych naczyniach, przeznaczonych na ten cel, i codziennie je opróżniać;

c) w każdym zakładzie powinna być umywalnia z wodą bieżącą do mycia rąk, ręczniki czyste i mydło, oraz spluwaczki wodne, codziennie opróżniane i myte;

d) pomieszczenia masarni nie mogą służyć za mieszkanie lub miejsce noclegu;

e) przewóz mięsa i jego wyrobów może się odbywać na specjalnych wozach z przykrywami, uniemożliwiającemi zwisanie mięsa, nie wolno przy transporcie siedzieć bezpośrednio na mięsie i wieźć z mięsem zwierząt żywych, skór, brudnych naczyń i t. p.

8. *Piekarnie.*

a) podłogi we wszystkich izbach gładkie, szczelne, winny być utrzymywane czysto, codziennie myte po skończonej pracy; ściany bielone lub malowane na kolor jasny z lamperją olejną lub tafelkową, często zmywaną. Okna zabezpieczone od much.

b) naczynia i przyrządy do ciasta (dzieże, stoły, deski łopaty, kotły, kubły) należy utrzymywać w dokładnej czystości, nie wolno używać ich do żadnych innych celów; w szczególności dzieże (bajdy), stoły i deski należy codziennie po pracy oczyszczać przez skrobanie i mycie wrzącą wodą;

c) ubieralnia oraz izba do rozczyniania ciasta powinny być zaopatrzone w urządzenia z bieżącą wodą do mycia rąk, mydło i czyste ręczniki; we wszystkich pomieszczeniach powinny być spluwaczki wodne;

d) worki z mąką, chleb i bułki wyrobione i wypieczone powinny być umieszczane na czysto utrzymanych półkach drewnianych;

e) kosze i wozy do pieczywa winny być przykryte, czysto utrzymane i nieużywane do żadnego innego celu. Sprzedaż pieczywa w piekarniach powinna być wzbroniona.

9) *Miejsca sprzedaży artykułów żywności:*

A. Sklepy spożywcze:

a) podłogi szczelne drewniane lub z innego materjalu nieprzepuszczalnego winny być zamiatane lub wycierane na wilgotno codziennie; ściany jasno malowanne lub bielone, z lamperją olejną, często mytą;

b) blaty stołów szczelne winny być utrzymywane stale w czystości;

c) w sklepach winny być spluwaczki wodne, urządzenia z bieżącą wodą do mycia rąk,

mydło, ręcznik; nie wolno w nich mieszkać względnie sypiać;

d) produkty spożywcze, przeznaczone do bezpośredniego spożycia, winny być umieszczane pod szkłem (szafki, gablotki, klosze), produkty mogą być zawijane tylko w czysty papier, najlepiej woskowany. Noże, czerpaki i t. p. winny być utrzymane w czystości.

B. Place targowe, rynki, stragany:

a) w czasie sprzedaży powinny być utrzymywane w czystości, a po sprzedaży teren ich winien być oczyszczony; zamiatanie powinno być uskutecznione po uprzedniem zroszeniu wodą;

b) produkty spożywcze winny być trzymane w czystych naczyniach, zawijane w czysty papier i zabezpieczone przed zanieczyszczaniem; przy sprzedaży napojów chłodzących obowiązują automatyczne płóczki;

c) owoce w sprzedaży hurtowej winny być trzymane w koszach lub skrzyniach, jarzyny mogą być rozkładane tylko na podstawach (nie bezpośrednio na ziemi); płókać je można tylko w wodzie czystej, zdatnej do picia;

d) na targach powinny być urządzenia z wodą bieżącą;

e) przy sprzedaży ulicznej produkty spożywcze winny być zabezpieczone przed zanieczyszczeniem przez umieszczenie ich w oszklonych gablotkach (wózki ręczne) i pakowanie w czysty papier.

Do pracy w wymienionych powyżej zakładach nie mogą być dopuszczone osoby, dotknięte chorobami zaraźliwemi lub budzącemi wstręt, oraz chorzy na gruźlicę, niebezpieczną dla otoczenia. Pracownicy tych zakładów powinni być czysto ubrani, mieć krótko obcięte paznogcie, czyste ręce, często je myć.

Pracownicy zakładów fryzjerskich i golarskich powinni nosić czyste białe fartuchy z długiemi rękawami lub białe kurtki; pracownicy zakładów kąpielowych, masarni, piekarni i sklepów spożywczych, oraz pracujący w kuchniach zakładów, wymienionych w p. 6, powinni nosić podczas pracy czyste białe fartuchy z długiemi rękawami i czyste białe czepki.

We wszystkich zakładach nie można trzymać i wprowadzać do nich psów, kotów.

Szczegółowe postanowienia, dotyczące spraw, wymienionych w p. p. 1, 2, 3, 4, 5, 8 podane są w następujących numerach Dziennika Ustaw:

ad 1 i 2	—	Dz. U.	Nr.	55	poz.	346	z r.	1921,
„ 3	—	„	„	10	„	78	„	1922,
„ 4	—	„	„	40	„	337	„	1922,
„ 5	—	„	„	77	„	698	„	1922.
„ 8	—	„	„	26	„	151	„	1921,

Szczegółowe wskazówki, dotyczące stanu sanitarno-higjenicznego miejsc sprzedaży produktow spożywczych, podane są w pismach okólnych Nr. ZH. 4796 z dn. 17. X. 1928 i Nr. ZH. 964 z dn. 4. III. 1929.

Proszę Pana Wojewodę o opatrzenie swych zarządzeń sanitarno - porządkowych terminami wykonalności i w razie uchybienia tym terminom o zastosowanie środków przymusowych, przewidzianych w art. 4 p. c. rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22.III. 1928 r. o postępowaniu przymusowem w administracji (Dz. U. Nr. 36, poz. 342 z r. 1928).

172.

Pismo Nr. SG. 2293/1 z 13 maja 1929 r. w sprawie współdziałania inspektorów samorządu gminnego przy ściąganiu składek ubezpieczeniowych dla P. Z. U. W.

P. P. Wojewodom.

Przesyła się do wiadomości w ślad za pismem z dnia 13 sierpnia 1927 r. L. SG. 3522.

MINISTERSTWO
SPRAW WEWNĘTRZNYCH
Nr. SG. 2293/1.

Warszawa, dn. 13 maja 1929 r. Odpis.

W sprawie współdziałania inspektorów samorządu gminnego przy ściąganiu składek ubezpieczeniowych dla P. Z. U. W.

Do Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych.

W związku z pismem wymienionem w nagłówku — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych komunikuje, że nie widzi żadnych przeszkód do udzielenia przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych remuneracyj inspektorom samorządu gminnego, którzy podczas dokonywanych inspekcyj na terenie powiatu przyczyniają się specjalnie do wydatnej poprawy inkasa sum z tytułu składek ubezpieczeniowych.

173.

Pismo Nr. Wojsk. 2536/I z 13 maja 1929 r. o postępowaniu w wypadku błędnego opisu w dowodach tożsamości koni.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich) oraz Komisarza Rządu w Warszawie.

Poniższy odpis rozkazu Ministra Spraw Wojskowych przesyłam do wiadomości i wydania dalszych zarządzeń podległym Panu Wojewodzie powiatowym władzom administracji ogólnej.

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
Biuro uzupełnień
L. dz. 2984/K.
Warszawa, w maju 1929 r.

Odpis z odpisu.

R. 600 — Dowody tożsamości koni — postępowanie w wypadku błędnego opisu.

Na zapytanie jednego z d-ców O. K., jak powinien postąpić rejonowy inspektor koni, w wypadku zgłoszenia się posiadacza konia (zakupionego) z prośbą o uskutecznienie w dowodzie tożsamości poprawek opisu, wyjaśniam:

1) W wypadku jeżeli rej. insp. koni stwierdzi błędy w opisie konia, nie poweźmie jednak podejrzenia, że koń został sprzedany z cudzym dowodem, winien postąpić w myśl punktu 2 pisma Szefa Sztabu Głównego O. I. L. 16/Og. Mob. z dnia 21. II. b. r.

2) Jeżeli po przeprowadzeniu porównania konia z opisem w dowodzie tożsamości, rej. insp. koni dojdzie do przekonania, że koń został sprzedany z cudzym dowodem, powinien:

a) zażądać od nowonabywcy podania nazwiska, imienia i miejsca zamieszkania osoby, od której koń został kupiony, miejsca kupna, oraz przyczyny, dla której nowonabywca przyjął od sprzedającego dowód tożsamości, którego dane nie zgadzają się z rzeczywistością;

b) wystawić nowy dowód tożsamości (bez opłaty stemplowej) i przesłać go do urzędu gminnego, miejsca zameldowania konia przez nowego właściciela (posiadacza), celem wciągnięcia nowego dowodu do odnośnej księgi ewidencyjnej i wydania go właścicielowi (posiadaczowi) konia;

c) stary dowód, po odnotowaniu na nim, że zostaje unieważniony, przesłać z odpowiednim doniesieniem (w którem podać należy zeznanie nowonabywcy ad pkt. a) do starostwa, na terenie którego znajduje się miejsce zamieszkania nowonabywcy, celem przeprowadzenia dochodzenia w sprawie zamiany dowodu i pociągnięcia winnych zamiany do odpowiedzialności;

d) zawiadomić urząd gminny ostatniego zameldowania konia (uwidocznionego na starym dowodzie) o unieważnieniu dowodu, celem wykreślenia konia z księgi ewidencyjnej.

Szef Biura Uzupełnień
(—) *Wrzaliński*
płk.

Otrzymują:
D-cy O. K. Nr. I—X.

174.

Pismo Nr. OL. 2210/2 z 13 maja 1929 r. w sprawie skupiania urzędów i władz administr. państw. w jednej siedzibie.

Do P. P. Wojewodów.

W dążeniu do ułatwienia ludności załatwiania swych spraw w urzędach i władzach administracji państwowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zwróciło uwagę, że jedną z trudności w przeprowadzeniu tego zamierzenia jest w niektórych powiatach brak skupienia władz i urzędów niezespolonych z administracją ogólną w jednej siedzibie.

Stan taki zmusza ludność do wyjazdu w różne miejscowości w powiecie—gdzie znajduje się siedziba tych władz, co w rezultacie połączone jest dla niej ze znaczną stratą czasu i szkodą materjalną. Zapobiec temu może jedynie skupienie urzędów i władz niezespolonych w jednej siedzibie, — w której leży punkt ciężkości interesów gospodarczych i społecznych danej miejscowości.

Nie ulega wątpliwości, że punktem takim, z małemi może wyjątkami, jest siedziba powiatowej władzy administracji ogólnej, a to tembardziej jeśli jest równocześnie — siedzibą sądu oraz miejscem większych targów i jarmarków.

W celu zorjentowania Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w obecnym stanie i rozpatrzenia możliwości i warunków przeprowadzenia postulatu skupienia władz i urzędów w jednej

miejscowości, zechce Pan Wojewoda przedłożyć Ministerstwu Spraw Wewnętrznych sprawozdanie z wyszczególnieniem następujących danych:

1) czy i w których powiatach rozmieszczone są władze i urzędy niezespolone poza siedzibą władz administracji ogólnej;

2) czy i na jakich warunkach mogłoby nastąpić pomieszczenie tych władz i urzędów do siedziby władzy administr. ogólnej;

3) jakie momenty przemawiają ewentualnie — za pozostawieniem tych urzędów w dotychczasowej siedzibie poza miejscem urzędowania władz administracji ogólnej;

4) czy ze względu na istniejące warunki lokalne nie należałoby w poszczególnych wypadkach pójść w odwrotnym kierunku, t. j. dążyć do przeniesienia władzy administracji ogólnej do siedziby władz i urzędów niezespolonych.

O ile poruszona powyżej sprawa jest na terenie Województwa aktualna, należy odpowiednio umotywowane wnioski w tym względzie, przed przedłożeniem ich Min. Spraw Wewnętrznych przedstawić na najbliższem zebraniu perjodycznem w celu zasięgnięcia opinji interesowanych naczelników władz II instancji, a następnie zebrane materjały przedstawić Ministerstwu Spraw Wewnętrznych najpóźniej do 1.IX 1929 r.

175.

Pismo Nr. OJ. 225/3/29 z 15 maja 1929 r. w sprawie organizacji pomocy głodującym w Wileńszczyźnie.

Do P. P. Wojewodów (wszystkich), Komisarza Rządu na m. st. Warszawę.

W ślad za telefonogramem z dnia 6. V. 1929 r. przesyła się Panu Wojewodzie (Komisarzowi Rządu) instrukcję Komitetu Ogólno-Polskiego niesienia pomocy głodującym w Wileńszczyźnie. Nadmienia się jednocześnie, że w najbliższych dniach będą Panu Wojewodzie przesłane dodatkowo w odpowiedniej ilości odezwy tegoż Komitetu dla jaknajszerszego rozpowszechnienia ich na podległym Panu obszarze.

Oceniając należycie doniosłość sprawy przyjścia spiesznie z jaknajwydatniejszą pomocą dla głodujących w Wileńszczyźnie, dotkniętej od kilku lat klęską nieurodzaju, zechce Pan Wojewoda sprawą zbiórki ofiar na ten cel zainteresować jaknajszersze koła społeczeństwa, przystępując natychmiast po otrzymaniu niniejszego, do zorganizowania Komitetu Wojewódzkiego (w m. st. Warszawie — Komitetu stołecznego), oraz Komitetów powiatowych. W tym celu udzieli Pan potrzebnych dyrektyw podległym Panu starostom oraz władzom i organom samorządowym. Tak przy tworzeniu rzeczonych Komitetów jak i organizowaniu zbiórki ofiar należy ściśle trzymać się ram załączonej instrukcji.

Oczekuję, że podległe Panu Władze i organa w sprawie powyższej staną na wysokości zadania.

Zał.

KOMITET OGÓLNO-POLSKI NIESIENIA POMOCY WILEŃSZCZYŹNIE.

W skład Komitetu Ogólno-Polskiego Niesienia Pomocy Wileńszczyźnie wchodzą:

I. **Komitet Główny N. P. W. w Warszawie.**

II. *Komitety lokalne zbiórkowe*
(na terenach nieobjętych klęską)

a) Wojewódzkie
b) Powiatowe

III. *Komitety lokalne wykonawcze*
(na terenie Wileńszczyzny)

a) Wojewódzki w Wilnie
b) Powiatowe
c) Miejscowe

A. Skład Komitetów N. P. W.

I. Komitet Główny N. P. W.

Komitet Główny. Organizacją centralną Komitetu Ogólno-Polskiego Niesienia Pomocy Wileńszczyźnie jest Komitet Główny N. P. W. w Warszawie pod przewodnictwem Pani Prezydentowej Ignacowej Mościckiej.

Członkami Komitetu Głównego są: osoby zaproszone przez Przewodniczącego, przedstawiciele centralnych organizacyj gospodarczych,

społecznych i opiekuńczych po jednym od każdej, przedstawiciele Komitetów Wojewódzkich po jednym od każdego, przedstawiciele duchowieństwa, przedstawiciele centralnych władz państwowych i osoby dokooptowane.

Prezydjum Komitetu Głównego. Organem wykonawczym Komitetu N. P. W. jest jego Prezydjum pod honorowem przewodnictwem Pani Prezydentowej.

Członkami Prezydjum są: z wyboru trzech Wiceprzewodniczących, skarbnik i jego zastępca, sekretarz i jego zastępca, dwóch członków Prezydjum, nadto przedstawiciel Komitetu Wileńskiego, z nominacji — czterech przedstawicieli centralnych władz państwowych — Ministerstw: Spraw Wewnętrznych, Pracy i Opieki Społecznej, Rolnictwa oraz Ministerstwa Reform Rolnych.

Dla prawomocności zebrań Prezydjum konieczna jest obecność przynajmniej 5-ciu osób, w tem 4-ch z wyboru.

Komisja Rewizyjna Główna. Organem kontrolującym Komitetu Głównego N. P. W. jest Komisja Rewizyjna, składająca stą z 3-ch członków i 2-ch zastępców, wybranych przez Komitet Główny.

II. Komitety N. P. W. lokalne zbiórkowe.

Organizacjami lokalnemi zbiórkowemi Komitetu Ogólno-Polskiego są Komitety N. P. W. Wojewódzkie i Powiatowe, utworzone na wezwanie Komitetu Głównego na terenach nieobjętych klęską głodu.

Komitety Wojewódzkie. Komitety Wojewódzkie powołują Wojewodowie w składzie następującym: przedstawiciele działających na terenie odnośnego województwa organizacyj gospodarczych, społecznych i opiekuńczych, przedstawiciele władz państwowych i komunalnych, przedstawiciele duchowieństwa, osoby dokooptowane.

Komitety Wojewódzkie wybierają przewodniczących, jak również Prezydja i Komisje Rewizyjne, których skład dostosowują do potrzeb miejscowych.

Komitety Powiatowe. Komitety Powiatowe powołują Starostowie w składzie następującym: przedstawiciele powiatowych organizacyj gospodarczych, społecznych i opiekuńczych, przedstawiciele władz państwowych i komunalnych, przedstawiciele duchowieństwa, osoby dokooptowane.

Komitety Powiatowe wybierają Przewodniczących, jak również Prezydja i Komisje Rewizyjne, których skład dostosowują do potrzeb miejscowych.

III. Komitety N. P. W. lokalne wykonawcze.

Organizacjami lokalnemi wykonawczemi Komitetu Ogólno-Polskiego są: Komitet Wojewódzki N. P. W. w Wilnie oraz podporządkowane mu Komitety Powiatowe i miejscowe, które na terenach objętych klęską głodu bądź już powstały, bądź będą utworzone na wezwanie Komitetu Głównego.

Komitet Wojewódzki w Wilnie i Komitety Powiatowe wykonawcze. Skład Komitetu Wojewódzkiego i Komitetów Powiatowych wykonawczych, ich Prezydjów i Komisyj Rewizyjnych analogicznie do Komitetów zbiórkowych ze zmianami dostosowanemi do potrzeb i warunków miejscowych oraz do specjalnych zadań tych Komitetów.

Komitety miejscowe. Komitety miejscowe czynne, tworzone przez delegatów, bądź mężów zaufania Komitetu Wojewódzkiego w Wilnie, względnie właściwych Komitetów Powiatowych. Skład Komitetów miejscowych określa Komitet Wojewódzki zależnie od miejscowych potrzeb, warunków i zadań tych Komitetów.

B. Zakres działania Komitetów N. P. W.

I. Komitet Główny N. P. W.

Komitet Główny. Komitet Główny N. P. W., mając na celu uzupełnienie pomocy rządowej i działając w ścisłem porozumieniu z centralnemi władzami państwowemi, pobudza i jednoczy ofiarność społeczną całego kraju oraz koordynuje całokształt akcji społecznej niesienia pomocy Wileńszczyźnie, w szczególności: 1) wydaje odezwy do całego społeczeństwa; 2) jednoczy i koordynuje działalność Wojewódzkich Komitetów zbiórkowych; 3) koordynuje akcję pomocy prowadzoną przez centralne instytucje społeczne; 4) gromadzi środki materjalne i w miarę potrzeby przekazuje je bezpośrednio lub za pośrednictwem Komitetu Wojewódzkiego w Wilnie na tereny objęte klęską; 5) gromadzi dane, dotyczące potrzeb Wileńszczyzny

oraz rodzajów i wysokości zebranych środków pomocy, układa zestawienia i sprawozdania z przeprowadzonej na terenie całego Państwa akcji niesienia pomocy Wileńszczyźnie.

II. Komitety N. P. W. lokalne zbiórkowe.

Komitety Wojewódzkie. Komitety Wojewódzkie N. P. W. koordynują akcję pomocy na terenie odnośnych województw, w szczególności: 1) pobudzają ofiarność społeczną na terenie województwa i koordynują akcję zbierania środków materjalnych; 2) organizują własne imprezy dochodowe i zbiórki; 3) gromadzą środki zebrane przez Komitety Powiatowe, bądź ofiarowane bezpośrednio przez instytucje, organizacje i osoby pojedyńcze; 4) przekazują zebrane środki Komitetowi Głównemu, bądź też za jego zgodą bezpośrednio Komitetom wykonawczym; 5) sprawują kierownictwo i koordynują działalność Komitetów Powiatowych; 6) prowadzą szczegółowe zestawienia środków zebranych i przekazanych oraz układają i przesyłają Komitetowi Głównemu sprawozdania z całokształtu akcji na terenie województwa; 7) delegują jednego przedstawiciela do Komitetu Głównego.

Komitety Powiatowe. Komitety Powiatowe N. P. W. koordynują akcję pomocy na terenie odnośnych powiatów, w szczególności: 1) pobudzają ofiarność społeczną i organizują własne imprezy dochodowe i zbiórki; 2) gromadzą wszelkie ofiarowane srodki materjalne i przekazują je właściwemu Komitetowi Wojewódzkiemu z ewentualnem podaniem ich przeznaczenia; 3) prowadzą szczegółowe zestawienia środków zebranych i przekazanych oraz układają i przesyłają Komitetowi Wojewódzkiemu sprawozdania ze swej działalności.

III. Komitety N. P. W. lokalne wykonawcze.

Komitet Wojewódzki w Wilnie. Komitet Wojewódzki N. P. W. w Wilnie sprawuje kierownictwo, instruuje i koordynuje całokształt akcji pomocy bezpośredniej głodującym na Wileńszczyźnie, w szczególności: 1) nadzoruje i instruuje działalność Komitetów Powiatowych i Miejscowych oraz koordynuje pracę współdziałających organizacyj społecznych; 2) udziela Komitetom Powiatowym i Miejscowym niezbędnych środków materjalnych i organizacyjnych; 3) dysponuje środkami własnemi według uznania, otrzymanemi zaś od władz rządowych i Komitetu Głównego — według ich przeznaczenia; 4) gromadzi dane dotyczące liczby i potrzeb poszkodowanych oraz posiadanych środków pomocy i komunikuje dane te Komitetowi Głównemu; 5) prowadzi szczegółowe zestawienia wszelkich środków zebranych, względnie otrzymanych (z osobnem uwzględnieniem subsydjów rządowych) oraz środków przekazanych Komitetom Powiatowym i miejscowym; 6) układa i przesyła sprawozdania z całokształtu akcji pomocy bezpośredniej prowadzonej na Wileńszczyźnie Komitetowi Głównemu oraz właściwym Ministerstwom na ich żądanie; 7) deleguje stałego przedstawiciela do Komitetu Głównego i jego Prezydjum.

Komitety Powiatowe wykonawcze. Komitety Powiatowe N. P. W. prowadzą i koordynują akcję pomocy głodującym na terenie odnośnych powiatów, w szczególności: 1) organizują i prowadzą akcję bezpośredniego niesienia pomocy głodującym, przedewszystkiem zaś akcję pomocy doraźnej żywnościowej oraz zaopatrzenia ludności poszkodowanej w paszę i ziarno siewne; 2) wykonywają nadzór i kierują działalnością Komitetów miejscowych oraz zorganizowanych lub powołanych do niesienia pomocy sekcyj i instytucyj; 3) zestawiają i przesyłają Komitetowi Wojewódzkiemu w Wilnie dane, dotyczące liczby poszkodowanych, ich potrzeb oraz posiadanych środków pomocy; 4) otrzymują bezpośrednio od Komitetu Wojewódzkiego lub za jego pośrednictwem od Komitetu Głównego i władz rządowych niezbędne środki pieniężne, w naturze lub techniczne i dysponują temi środkami według przeznaczenia; 5) prowadzą szczegółowe zestawienia wszelkich wpływów (z osobnem uwzględnieniem subsydjów rządowych) i wydatków oraz przechowują kwity i inne dowody usprawiedliwiające wydatki; 6) układają i przesyłają Komitetowi Wojewódzkiemu sprawozdania ze swej działalności; 7) delegują jednego przedstawiciela do Komitetu Wojewódzkiego w Wilnie.

Komitety miejscowe. Komitety miejscowe N. P. W. prowadzą akcję bezpośredniej pomocy głodującym na poszczególnych zagrożonych terenach na podstawie instrukcyj i dyrektyw wydanych przez Komitet Wojewódzki w Wilnie, względnie przez odnośne Komitety Powiatowe.

C. Powstawanie i likwidowanie Komitetów.

Powstawanie Komitetów. Komitet Główny powstaje natychmiast po zwołaniu przez Panią Prezydentową zebrania organizacyjnego i po

przyjęciu niniejszego planu organizacji Komitetu Ogólno-Polskiego.

Wojewódzkie i Powiatowe Komitety zbiórkowe podejmują działalność ustaloną wyżej bezzwłocznie po otrzymaniu stosownego wezwania Komitetu Głównego i po ukonstytuowaniu się w sposób i w składzie wyżej określonym.

Powstałe już—Komitet Wojewódzki w Wilnie i podporządkowane mu Komitety Powiatowe wykonawcze po otrzymaniu stosownego wezwania Komitetu Głównego, dostosowują się do niniejszego planu organizacyjnego.

Likwidowanie Komitetów. Terminy i plan likwidowania zostaną ustalone przez Komitet Główny, osobno dla Komitetów zbiórkowych i osobno dla Komitetów wykonawczych, przytem w ostatnim wypadku w porozumieniu z Komitetem Wojewódzkim w Wilnie.

Po zakończeniu swej działalności Komitet Główny opracuje sprawozdanie ogólne z akcji niesienia pomocy Wileńszczyźnie, które będzie wydrukowane w specjalnem wydawnictwie Komitetu.

Przyjęto na posiedzeniu organizacyjnem Komitetu Głównego N. P. W.
dnia ....1929 r.

Przewodniczący
Wiceprzewodniczący
Sekretarz

VII.

Wydawnictwa, interesujące administrację ogólną.

176.

„Polskie prawo administracyjne“ K. Kumanieckiego, B. Wasiutyńskiego i J. Panejki.

Z powołaniem się na pkt. 1 okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 103 z 8 maja 1929 r. w sprawie zalecania książek i czasopism do użytku władz administracji ogólnej (Dz. Urz. Nr. 7 poz. 151), — Ministerstwo zwraca uwagę na książkę „Polskie Prawo Administracyjne w zarysie“, opracowaną przez profesorów: K. W. Kumanieckiego (Uniw. Jagielloński), B. Wasiutyńskiego (Uniw. Warszawski) i J. Panejkę (Uniw. Wileński) a wydaną w Krakowie (Księgarnia Powszechna). Książka ta stanowi zwięzły podręcznik prawa administracyjnego polskiego i może być pożyteczna tak dla pogłębienia wiadomości teoretycznych urzędników, jak i dla praktyki administrjacyjnej.

Drukarnia Policyjna, Warszawa, Długa 38.